

MOST

LETNIK XIX
ŠTEVILKA 64
MAREC 2021

MOST

Glasilo občine Kanal ob Soči

<http://www.obcina-kanal.si/most>

Izdajatelj: Občina Kanal ob Soči,
zanjo županja Tina Gerbec

Odgovorni urednik:
Erik Panjtar

Člani uredniškega odbora:
Erika Koncut, Irena Brezavšček,
Klelija Dolenc, Tina Tinta

Lektoriranje:
Mojca Pipan

Oblikovanje in grafični prelom:
A-media d.o.o.

Fotografija na naslovnici:
Damijan Simčič – Zoso

Naslov uredništva: Glasilo Most,
Trg svobode 23, 5213 Kanal

Kontakt: urednistvo@glasilo-most.si

Tisk: A-media d.o.o.

Naklada: 2500 izvodov

Glasilo brezplačno prejme vsako
gospodinjstvo v Občini Kanal ob Soči.

Prosimo, da za oddajo vaših
prispevkov za objavo v Mostu
obvezno uporabljate portal
mojaobcina.si.

Uredništvo si pridržuje pravico
presoje glede objave in lahko zavrne
objavo prispevka, še posebej, če ni
v skladu s programsko zasnovo ali
novinarskim kodeksom.

Za komunikacijo z odgovornim
urednikom oziroma uredniškim
odborom uporabite elektronski
naslov urednistvo@glasilo-most.si.

Uvodnik

Tokratna številka je, podobno kot prejšnja, večinoma nastajala v obdobju, ko je koronavirus tudi po naših krajih s polno paro mešal štrane. Vsebina zato odraža stanje, ko so bile praktično vse prireditve in družabni dogodki odpovedani. Resda zato ne moremo poročati in pisati o številnih za občino običajnih in pričakovanih dogodkih, lahko pa vseeno pišemo o marsičem drugem, saj življenje ni zastalo. V tej številki tako lahko ponovno najdete lepe in zanimive zgodbe, ki so se odvijale težavam in virusu navkljub.

Na področju pandemije se sicer kažejo izboljšanja – in če ne drugega, se bomo pa še bolj prilagodili mi, ljudje –, tako da verjetno vsi skupaj že lahko potihoma upamo, da bomo v bližnji prihodnosti spet normalno živeli, se družili, kot smo navajeni, in se mogoče kmalu spet brezskrbno poveseleli v takšnih ali drugačnih »večjih skupinah«. Zdi se mi, da bomo s prihodom pomladi in z dvigom temperatur v višjo prestavo dvignili tudi optimizem in zaupanje.

Upam, da boste med stranmi tokratne številke našli kak prispevek, ki vas bo razvedril ali pa spodbudil k razmišljanju, mogoče dal kakšno idejo. Dovolite pa, da na tem mestu izpostavim le članek o novem uredniškem odboru in uredniški zasnovi, ki smo ga nekako še ostali dolžni bralcem. Naj pojasnim. Ker je bil pred izidom prejšnje številke Mosta kar dolg premor, se je zanjo nabralo precej gradiva. Ob kopici prispevkov, ki so čakali na objavo, pa seveda ob vseh zapletih zaradi epidemije in obenem še zaradi vseh novosti, ki smo jih pripravljali, je morala predstavitev novega uredniškega odbora nekako počakati na tokratno številko. Zatorej s tem prispevkom dopolnjujemo manjkajoče informacije, s katerimi želimo bralcem omogočiti vpogled v »uredniško zaledje«.

Ponovno poudarjam, da ste k ustvarjanju vsakokratne številke vabljeni tudi vsi občani in društva, ki lahko na ta način predstavite svoje delo in dosežke. A pozor – če gledamo malo dlje in če računamo, da gremo v normalizacijo razmer, ko bo v občini spet več dogajanja, potem verjetno lahko pričakujemo tudi več interesa po objavah. Vsekakor več kot zdaj. Prostor v Mostu pa je omejen, zato ne moremo obljubiti objave čisto vsem. Vsekakor pa bodo dobre zgodbe ter zanimivi dogodki lažje šli skozi uredniško sito in našli pot do teh strani.

Erik Panjtar, odgovorni urednik

IZ VSEBINE

- 4** Projekti so se nadaljevali tudi med zimo
- 11** Predstavljamo:
Jana Krivec – velemojstrica šaha
- 14** Predstavitev novih članov uredniškega odbora
in programske zasnove
- 16** Pogovor z Grišo Močnikom, vodjo Centra za
raziskave atmosfere na Univerzi v Novi Gorici
- 20** Kako je popolno zaprtje javnega življenja
vplivalo na lokalno okolje

Nagovor županje

Spoštovane občanke in občani.

Pred vami je nova – pomladna številka glasila Most. Čeprav smo pred koncem leta vsi iskreno upali, da nam bo novo leto čudežno odneslo nezavidljivo situacijo, povezano z epidemijo, se žal to ni zgodilo. Še do pred kratkim smo bili tudi v naši občini priča povečanemu številu okužb in zdaj že lahko trdimo, da prav vsak izmed nas pozna nekoga, ki je zbolel za kovidom. Toplejše vreme je našo epidemiološko sliko nekoliko izboljšalo, sproščati so se začeli nekateri ukrepi, kar pa še zdaleč ne pomeni, da je virus premagan. Ravno v teh časih moramo vsi skupaj še naprej vztrajati in biti odgovorni s ciljem, da preprečimo širjenje okužb. Vsi že kar hrepenimo po normalnem življenju, obrtniki in podjetniki si želijo spet normalno delati, otroci šolskih klopi, organizatorji dogodkov druženja ...

Kljub zahtevnim razmeram in omejitvam pa občina ni zaprla svojih vrat. Občinski svet je že decembra sprejel dobrih osem milijonov evrov težak proračun, ki smo ga po najboljših močeh uskladili tako s predstavniki občinskega sveta in krajevnih skupnosti kot z željami občanov. Kljub temu da ima občina zelo visoke redne obveznosti, smo v proračun vključili različne prepotrebne investicije, ki so tudi v letošnjem letu usmerjene pretežno v vodooskrbno in komunalno infrastrukturo. Nadaljujemo v lanskem letu začeto investicijo v komunalno infrastrukturo v Prilesju, kjer bo letos zgrajen ločen kanalizacijski sistem, obnovljen vodovod ter vgrajena optika. Prav tako se nadaljuje investicija v tehnološko vodo na Kanalskem Vrhu, kjer bomo naredili vodohran za tehnološko vodo ter povezavo cevovoda z vasjo. V postopku pridobivanja gradbenega dovoljenja je tudi komunalna infrastruktura Plave, ki jo bomo izvajali fazno. Med večje investicije letošnjega leta sodijo izgradnja vodovoda Testeni–Zavrh in preplastitev cestišča ter izgradnja čistilne naprave na Doblarju. Poleg tega je v planu tudi več manjših naložb v različne odseke javnega vodovoda in kanalizacije.

Občina nadaljuje z izdelavo projektne dokumentacije za planirane investicije v vodovodno, kanalizacijsko in prometno infrastrukturo. Med večje projekte sodi še obnova vodarne Močila, s katero bomo dokončno uredili vodooskrbo na območju Krajevne

skupnosti Anhovo - Deskle. Občina je skladno z napovedanim s tem v zvezi že naročila izdelavo projektne dokumentacije za izpeljavo vodovoda zunaj gospodarske cone v Anhovem, ki ga bomo začeli graditi takoj, ko pridobimo gradbeno dovoljenje. Naj poudarim, da gre pri tem za več desetletij trajajoče razmerje med občino in podjetjem Salonit Anhovo, ki se bo z obnovo in lastništvom dokončno uredilo v prid občine.

Na področju občinske cestne infrastrukture lahko naštejemo nadaljevanje preplastitve vozišča v Koprivišču, ureditev dela kanalizacije in preplastitev ceste v Morskem, razširitev uvoza v vas Močila v Krajevni skupnosti Kambreško, razširitev ovinka v Britofu ter ureditev avtobusnega postajališča v Ajbi. Predvidena so tudi številna druga vzdrževalna dela po vseh krajevnih skupnostih v občini v skladu s programom dela in proračunom.

Na področju državne cestne infrastrukture so problematični tudi številni odseki na podeželju – na območju Liga in Kambreškega. Zato smo na občini v lanskem letu izdelali popis problematičnih odsekov ter se sestali s predstavniki države s ciljem, da vse te odseke ustrezno uredi. Po naših informacijah nam je v državni načrt razvojnih programov uspelo vključiti cesto Kanal–Lig in naprej, katere vrednost znaša dobrih 8 mio EUR, ter preplastitev ceste Plave–Gonjače. Za del, ki se nanaša na območje Kambreškega, pa se pogovarjamo o rešitvah preko nujnih vzdrževalnih del. Prav tako se na področju državnih cest nadaljujejo dejavnosti v zvezi s kanalsko obvoznico, kjer sta trenutno predvidena odkup in rušitev stavbe na Kidričevi 7 v Kanalu.

V teku so tudi nekateri turistični projekti, kot so ureditev muzeja liških mask, razgledni stolp pod Ježo, kolesarski poligon Ložice, legalizacija in ureditev downhill proge Avče–Kanalski vrh, sprememba namembnosti objekta na Kanalskem Vrhu s ciljem ureditve gostinskega lokala in polnilnic za električna kolesa.

Spoštovane občanke, spoštovani občani. Upam, da bodo pomladni dnevi prinesli veliko dobrega in odpihnili vse, kar nas zavira v teh zahtevnih časih.

Ostanite zdravi!

Tina Gerbec, županja

Investicije v Občini Kanal ob Soči:

Projekti so se nadaljevali tudi med zimo

Občinska uprava, foto: arhiv občinske uprave

Na Kanalskem Vrhu se izvaja projekt *Tehnološka voda Kanalski Vrh*, ki zajema izgradnjo 200 m³ vodohrana in izvedbo cevne povezave do naselja, kjer je razvod po vasi že urejen. Voda se bo zajemala v akumulacijskem jezeru Črpalne hidroelektrarne Avče in skladiščila v vodohran, da bo vedno na razpolago. Vrednost pogodbenih del je 176.210,37 evra. Z iz-

vedbo investicije v tehnološko vodo Kanalski Vrh želi občina še spodbuditi razvoja kmetijstva na tem območju.

V Prilesju so se nadaljevala dela na tamkajšnjem pokopališču. Uredili smo plato pred pokopališčem, investicija pa je znašala 30.869,11 evra.

KANALSKI VRH

AVŠJE

AVŠJE

VRHOVLJE

PRILESJE

Proti Avšju smo razširili tamkajšnje cestišče z zatravitvijo ter sanacijo in asfaltiranjem vozišča. Naložba občine znaša 28.000 evrov.

Na relaciji Vrhovlje–Korada pa smo razširili krivine, s čimer je tako omogočen dostop večjih vozil na Kanalski Kolovrat. Vrednost investicije je okrog 13.000 evrov.

Na relaciji Bodrež–Loge je bil saniran udor, za kar smo potrebovali 9000 evrov.

S postavitvijo stacionarnih radarjev v Plavah in Ročinju smo zagotovili dodatno

varnost v prometu, vrednost investicije pa je znašala okoli 50.000 evrov. Med 29. januarjem in 8. februarjem je bilo izvedeno poskusno merjenje hitrosti, z 9. februarjem pa so se začele prekoračene hitrosti tudi kaznovati. Namen investicije vsekakor ni kaznovanje, temveč doseči, da se bo izboljšala varnost v prometu.

V Avčah in Doblarju je bilo ravno tako poskrbljeno za dodatno varnost. Postavili smo zaščitne ograje, zanje pa odšteli približno 5000 evrov.

Pregled investicij zaključujemo še z dvema dobrima novicama. Prva je ta, da se je občina Kanal ob Soči v sodelovanju z Raziskovalno postajo ZRC SAZU iz Nove Gorice in Etnološkim društvom Liški pustjé, odločila vpisati liške maske v Register nesnovne kulturne dediščine, kar je Ministrstvo za kulturo potrdilo. Več o tem lahko preberete na strani 19. Druga novica pa je ta, da se je zaključila prva faza projekta *Promocija ribištva na Kanalskem*, o čemer več pišemo na strani 17.

AVČE

DOBLAR

PLAVE

ROČINJ

BODREŽ

Seja Občinskega sveta:

Svetniki zasedali na 14. in 15. redni seji

Erika Koncut

Od zadnje številke Mosta so se kanalski občinski svetniki zbrali na dveh rednih sejah, o vsebini katerih poročamo v nadaljevanju.

INVESTICIJAM NEKAJ MANJ KOT TRETJINA RAZPOLOŽLJIVIH OBČINSKIH SREDSTEV

Sredi decembra se je odvila zadnja seja občinskega sveta v letu 2020. Na mizi svetnikov so bili občinski proračun za leto 2021, Pravilnik o načinu oddajanja športnih objektov in površin ter drugih objektov v uporabo, programu izvajanja javne službe odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode v občini Kanal ob Soči za prihodnje četrtletje, Program dela Občinskega sveta Občine Kanal ob Soči za leto 2021, pa še premoženjsko pravne in kadrovske zadeve.

Glede decembrske seje poudarjamo obravnavo proračuna. V blagajno kanalske občine se bo v letu 2021 prililo 7.735.311,60 evra, odhodkov pa bo za dober milijon več, torej 8.660.101 evra. Investicijam bo od tega namenjenih kar 2.294.463,70 evra. Predlogi občanov za spremembo proračuna so se nanašali na investicije v izgradnjo kanalizacije in vgradnjo čistilne naprave za južni del vasi Morsko, nakup cisterne za prevoz vode za PGD Avče, nakup parcel za potrebe dodatnih parkirišč v Ročinju ter namestitve prezračevalnega sistema v Domu Valentina Staniča, sanacijo tlaka v kanalskem mladinskem klubu ter ureditev smučišča s teptalnikom v Kalu nad Kanalom. Največ predlogov je občina prejela glede za izdelavo potrebne projektne dokumentacije za izvedbo projekta priključitve večine naselij v KS Anhovo - Deskle na vodovodni sistem Mrzlek. Županja je glede slednjega pojasnila, da je zunanjemu izvajalcu že bila dodeljena naloga, da najprej preveri potencialne vodne vire v občini, temu bo nato sledila izdelava projektne dokumentacije, za katero sredstva bodo, če bo študija zaključena, umeščena v proračun ob spomladanskem sprejemanju rebalansa.

POMOČ NA DOMU ODSLEJ TUDI OB NEDELJAH IN PRAZNIKIH

Občinski svetniki so se nazadnje zbrali na 15. redni seji, ko so obravnavali Odlok o podlagah za odmero komunalnega prispevka za obstoječo komunalno opremo za območje Občine Kanal ob Soči, Odlok o sofinanciranju letnega programa športa v občini, sklepali o podaji soglasja k predlogu cene socialnovarstvene storitve Pomoč družini na domu za leto 2021, obravnavali predlog zaposlitve dodatne oskrbovalke ter predlog razširitve socialne oskrbe Pomoč družini na domu čez praznike in vikende. Odločali so tudi o letnem programu gospodarske javne službe zbiranja in odvoza odpadkov ter obdelave in odlaganja odpadkov za leto 2021 ter devetmesečnem poročilu za leto 2020, poleg tega pa še obravnavali Pravilnik o sofinanciranju programov in projektov drugih društev iz proračuna Občine Kanal ob Soči, razpis priznanj Občine Kanal ob Soči za leto 2021 in kadrovske zadeve.

Pri februarški seji poudarjamo širitev obsega storitve pomoči na domu. Na storitev namreč trenutno čaka deseterica občanov, zato bo dodatna zaposlitev pripomogla k zapolnitvi te vrzeli. Anketa med uporabniki pa je izkazala potrebo, da se storitev nudi tudi ob nedeljah in praznikih. Odslej bodo tako uporabniki za pomoč na domu med ponedeljkom in soboto za uro storitve odšteli po 4,70 evra, ob nedeljah 6,58 evra, ob praznikih pa 7,05 evra.

Kar pa zadeva posodobitev Odloka za odmero komunalnega prispevka, velja poudariti, da ta ne bo finančno vplivala na občane. Občina je prej pri odmeri komunalnega prispevka uporabljala odlok, ki je bil narejen na podlagi uredbe in pravilnika iz leta 2007, v vmesnem času pa je prišlo do spremembe ce-

lotne prostorske zakonodaje, kar je spremenilo način obračuna komunalnega prispevka. Po novem so znižani na primer faktorji namembnosti za druge nestanovanjske stavbe, dodana je olajšava o neplačevanju prispevka za gradnjo enostavnih in nekaterih nezahtevnih objektov, pa tudi olajšava za nadomeščanje objektov, prizadetih zaradi naravne nesreče, ne nazadnje pa tudi 100 % olajšava za gasilske in vaške kulturne domove ter večnamenske objekte.

NA PREDLOG SVETNIKA RISTA DJURIČA SPREJETI DODATNI SKLEPI, KI OBSOJAJO ŠIRJENJE DEZINFORMACIJ

Svetnik Risto Djurić je na februarški seji podal še tri dodatne predloge sklepov, in sicer:

- Da občinski svet »najostreje obsoja laži in širjenje neresnic, ki jih člani društva Eko Anhovo in dolina Soče ter CI Danes pošiljajo v javnost, blatijo občinske svetnike in županjo občine Kanal ob Soči ter s tem po nepotrebnem vznemirjajo občane«.
- Da občinski svet »prav tako najostreje obsoja napade članov društva Eko Anhovo in dolina Soče na podjetnike in obrtnike v gospodarski coni Anhovo. Nedopustne so stalne in neupravičene prijave raznim inšpekcijam, ki podjetnikom zavirajo delo in po nepotrebnem kradejo čas.«
- Da občinski svet »predlaga uredništvu informativnega programa javnega servisa RTV Slovenija, da na osnovi dejstev in vseh dokazov, ki jih poseduje Občina Kanal ob Soči, razišče in ugotovi objektivnost poročanja novinarke Mojce Dumančič«. Sklepi so bili sprejeti z večino glasov kanalskih svetnikov.

Občina Kanal prejela srebrni ISSO certifikat razvojne odličnosti za leto 2021

Erika Koncut

Na dogodku Zlati kamen, najodmevnejšem strokovnem srečanju na področju lokalne samouprave, je Občina Kanal prejela srebrni ISSO certifikat razvojne odličnosti za leto 2021, saj se je letos uvrstila na 144. mesto med vsemi

slovenskimi občinami. S tem se je uvrstila med občine, ki ponujajo prebivalcem kakovostno raven življenja in jih odlikuje solidna in uravnotežena stopnja doseženega razvoja.

Zlati kamen je v slovenski javnosti najodmevnejše strokovno srečanje na področju lokalne samouprave, kjer si izkušnje ter poglede o razvojnih možnostih ter dobrih praksah izmenjajo najvišji predstavniki lokalnih skup-

nosti, predstavniki gospodarstva kot tudi vladni predstavniki. Je edini dogodek, ki je hkrati tudi vrhunec večmesečnega raziskovalnega dela o razvojnem napredku slovenskih občin v sklopu raziskovalnega projekta in izbora Zlati kamen. Na dogodku tako vsako leto razglasijo razvojno najprodornejše občine Slovenije. Rdeča nit izbora za nagrado Zlati kamen 2021 sta sodelovanje in soustvarjanje občin.

Izhodišče za podelitev certifikata so konkretni in merljivi podatki, združeni v Indeks ISSO. Ta je sestavljen iz večjega števila kazalnikov, izvedenih iz statističnih, finančnih in gospodarskih podatkov o občini. Meri doseženo stopnjo razvitosti občine, spremlja demografska gibanja, učinkovitost delovanja občine, dinamiko gospodarskega razvoja, stanje na trgu dela in na področju izobrazbe,

življenjski standard, stopnjo socialne kohezije in stopnjo okoljske ozaveščenosti v občini.

Najboljšo uvrstitev je kanalska občina zabeležila na področju gospodarstva, in sicer 48. mesto med 212 slovenskimi občinami. Na področju okolja se je uvrstila na 75. mesto, medtem ko na področju izobrazbe na 98. mesto. V spodnji polovici lestvice se je znašla na področjih življenjskega standarda (119. mesto), socialne kohezije (128. mesto), trga dela (148. mesto), učinkovitosti (190. mesto) ter demografije (193. mesto).

Namera o objavi razpisa v mesecu marcu 2021:

Subvencioniranje nakupa malih komunalnih čistilnih naprav

Andreja Nanut

Občina Kanal ob Soči namerava tudi v letošnjem letu občanom s stalnim prebivališčem na območju občine subvencionirati nakup malih komunalnih čistilnih naprav (MKČN). V proračunu za leto 2021 ima v ta namen zagotovljena sredstva v višini 15.000 EUR.

Nepovratna finančna sredstva bodo dodeljena v skladu s Pravilnikom o subvencioniranju nakupa malih komunalnih čistilnih naprav na območju Občine Kanal ob Soči (Uradni list RS, št. 70/2019) z namenom spodbujanja varstva okolja z zmanjševanjem onesnaženja s komunalnimi odpadnimi vodami; pospeše-

vanjem izgradnje MKČN s kapaciteto do 50 PE, in sicer na območjih izven aglomeracij, znotraj katerih se predvideva izgradnja javne kanalizacije; urejanjem odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode ter spodbujanjem trajnostnega razvoja turizma.

Višina subvencije za nakup MKČN je do 50 % nabavne cene oz. največ 1500 EUR za posamezno enostanovanjsko stavbo oziroma največ 250 EUR/populacijsko enoto za večstanovanjsko stavbo z urejeno etažno lastnino in za večstanovanjske objekte.

Javni razpis bo objavljen predvidoma v mesecu marcu 2021 na spletni strani Občine Kanal ob Soči, obvestilo o objavi razpisa pa bo izobešeno tudi po oglasnih deskah po celotnem območju občine.

Vse informacije v zvezi z upravičenostjo do dodelitve subvencij prejmete v Režijskem obratu Občine Kanal ob Soči, oseba za stik: **Vinko Medvešček**, vodja RO, tel. št.: (05) 39 81 208, oziroma informacije v zvezi z javnim razpisom pri **Andreji Nanut**, tel. št.: (05) 39 81 205.

5. obletnica Skupine za samopomoč za neformalne oskrbovalce

Klara Golja

Minila je že peta obletnica, odkar v Občini Kanal ob Soči deluje, v sodelovanju z Inštitutom Antona Trstenjaka, Skupina za samopomoč za neformalne oskrbovalce. Inštitut je v letu 2015 opravil usposabljanje za neformalne oskrbovalce v organizaciji občine, ki je usposabljanje tudi financirala.

Skrb za oslabele starostnike, bolne in onemogle ljudi v velikem obsegu izvajajo neformalni oskrbovalci, to so svojci, ki skrbijo in pomagajo pomoči potrebnim. Vendar pa so zahteve oskrbovanja izjemno zahtevne, lahko pripeljejo do različnih obremenitev, vključno s telesnimi, psihološkimi, čustvenimi, socialnimi in finančnimi. Zato potrebujejo ljudje, ki oskrbujejo,

podporo znanje in pomoč. V skupini je vsak oskrbovalec zagotovo najboljši primer prakse, ki jo lahko deli z drugim oskrbovalcem in na način izmenjave izkušenj, spoznanj in občutenj pripomore k boljšemu zdravju in počutju, hkrati pa pripomore k razrešitvi marsikatero situacije.

Medsebojni razgovori, izmenjava izkušenj, znanj, praks olajšajo reševanje različnih situacij in omogočajo osvetlitev problemov z različnih zornih kotov. Nemalokrat ljudem svoje lastno prepričanje onemogoči rešiti tudi najpreprostejše izzive. V skupini pa so prepričanja in stališča zelo različna. Člani skupine so krasni ljudje, ki so svoja mnenja in izkustva pripravljeni deliti tudi z vsemi drugimi.

Namen in cilj skupine je iskati možnosti in rešitve, kako pomagati in izboljšati življenjske pogoje bolnih in onemoglih ljudi ter kako pomagati osebam, ki oskrbujejo, da ostanejo čile in zdrave.

Da so dobra dela opravljena, gre velika zahvala vsem članom skupine. Tudi vsi drugi z željo po sodelovanju, vsi, ki svojo skrb in energijo namenjate tudi drugim, lepo vabljeni, da se nam pridružite. Vsakdo lahko veliko da in hkrati tudi veliko prejme. Pokličite na tel. št. 05 398 12 18.

Program Svit v Občini Kanal ob Soči

Klara Golja v sodelovanju z Nacionalnim inštitutom za javno zdravje

Na državni ravni je bila v letu 2020 odzivnost vabljenih v Program Svit najvišja v zdravstveni regiji Nova Gorica (68,42 %), najnižja pa v zdravstveni regiji Koper (60,84 %).

Podroben pregled odzivnosti po občinah zdravstvene regije Nova Gorica kaže na najvišjo odzivnost v Občini Vipava (72,74 %), najnižjo pa v Občini Kanal ob Soči (63,63 %). V letu 2020 je sodelovalo v Programu Svit 56,16 % vabljenih moških in 70,89 % žensk iz Občine Kanal ob Soči.

Brez odlašanja odgovorite na vabilo in se vključite v Program Svit. Kako?

Ko na dom prejmete vabilo v Program Svit, ga pozorno preberite ter izpolnite in podpišite Izjavo o prostovoljnem sodelovanju in jo v priloženi kuverti vrnite pošiljatelju. Nato boste na dom prejeli komplet za odvzem vzorcev

blata. Sledite priloženim navodilom in jih po opravljenem odvzemu v priloženi kuverti oddajte na pošti. Če je vaš izvid negativen, boste v Program Svit ponovno vabljeni čez dve leti. Če pa je vaš izvid pozitiven, vas bomo napotili na kolonoskopijo, kjer bo zdravnik specialist ugotovil, kaj je vzrok krvavitve.

Lahko se posvetujete z zdravnikom, farmaceutom v lekarni ali s svetovalci v:

- Centru Svit (01/62 04 521, info@program-svit.si),
- Svitovi kontaktni točki v Zdravstvenem domu Nova Gorica vsako sredo med 8.00 in 10.00 (05 33 83 381).

Več informacij je na spletni strani www.program-svit.si.

Hiša dobre volje Deskle preventivno zaprta

Tina Krog

Težki časi so. Nepojmljivo težki. Marsikatera vrata, ki so bila še nedavno na stežaj odprta, zdaj zaprta čakajo na boljše čase. In prav zato so boljši časi že pred vrati. Tudi Hiša dobre volje Deskle ni izjema. Kmalu po veselem in ponosnem praznovanju svojega drugega rojstnega dne je morala zaradi epidemije preventivno zapreti svoja vrata.

V letu 2020 smo tako žal že drugič pustili naše dobrovoljce in dobrovoljke ter njihove svojce pred vrati, kar je – upajmo – prej nepredstavljiva izjema epidemičnega leta. Seveda je razlog zaprtja zelo konkreten, saj se med nami širi epidemija in upravičen je strah pred okužbo.

Dejstvo je, da so občani in občanke Občine Kanal ob Soči zaradi obremenjenosti okolja in azbestnih bolezni rizična skupina, še bolj rizična kot kje drugje. Zato je prav, da se izognemo tudi minimalni možnosti, da bi okužbo v hiši širili mednje. Ko bomo lahko, ko bo res varno in tveganje nično, pa bodo vrata Hiše spet na stežaj odprta, in takrat se bomo imeli spet lepo. Spet bomo širili dobro voljo, ustvarjali, peli, plesali telovadili, se smejali in se, kot prava družina, drug drugega veselili in imeli iskreno radi. In tisti, ki še razmišljate, ali bi se nam pridružili ali ne, stopite z nami v stik, da se spoznamo in pogovorimo ter skupaj ugotovimo, da smo res za skupaj in da je prav naša Hiša dobre volje tisto, kar potrebujete. Ne čakajte na vnovično odprtje, ampak si svoje mesto zagotovite že zdaj.

Ne pozabite, da je v naši hiši vse delovne dni poskrbljeno za nego, tople obroke, telovadbo, animacijo, ustvarjalne delavnice in vse tisto, kar je potrebno, da ste glede na svoje potrebe in želje celostno preskrbljeni in – kar je zelo pomembno – da se po kakovostno preživitem dnevu prijetno utrujeni vsakodnevno vrnete domov v objem svojega doma.

Pridite in spoznajte na lastne oči, da je v Hiši dobre volje vzdušje res odlično in da, ko enkrat »prebiješ zid«, ne moreš več brez. Tako lepo je. V hiši so dobrodošli vsi – tako tisti povsem samostojni, ki pogrešate družbo, aktivacijo in kakovostno nadgradnjo svojega vsakdana, kot tisti, ki potrebujete pomoč

pri negi, varstvo ali karkoli bi vam olajšalo vsakdan. Prav zato smo zelo pomemben sodelavec svojcev in družinskih skrbnikov – tistih, ki neumorno skrbite za svoje ljudi. Vi najboljše veste, kako prav bi vam prišel brezskrben odmor za to, da se sprostite in pridobite novih moči. Olajšajte si dan in z nami obdarite svoje ljudi.

Ker pa je včasih največja ovira za pristop k nam zagotovitev prevoza, smo s pomočjo Občine Kanal ob Soči dobili rešitev tudi za to veliko zagato – na voljo imamo sistem brezplačnih prevozov Prostofer, ki vas bo z veseljem popeljal do vašega cilja – tudi do nas! Tako da ... ovir praktično ni – le odločiti se je treba, poklicati in se dogovoriti za prvi korak h kakovostnejšemu življenju v družbi dobrih ljudi.

Če nas želite bolje spoznati in imate kakšno vprašanje, stopite v stik **Tanjo Peloz** iz Doma upokojencev Nova Gorica, in sicer na telefonsko številko 05 339 4140 ali e-naslov tanja.peloz@dung.si.

Prepričani smo, da bomo našli skupno pot, ki nas bo vzajemno izpopolnila. Dobrodošli.

Prostofer:

S srcem na poti – brezplačni prevozi za starostnike

Klara Golja

Občina Kanal ob Soči izvaja v sodelovanju s Prostoferjem (projekt zavoda Zlata mreža) storitev brezplačnih prevozov, s katerimi želi starejšim zagotoviti višjo kakovost življenja.

Prostofer je trajnostni vseslovenski prostovoljski projekt za mobilnost starejših, ki povezuje starejše osebe, ki potrebujejo prevoz in ne zmorejo uporabljati javnih in plačljivih prevozov, z aktivnimi vozniki, ki na drugi strani prepoznajo potrebe in radi priskočijo na pomoč.

Prostofer je namenjen vsem tistim starejšim, ki ne vozijo sami, nimajo sorodnikov in imajo nizke mesečne dohodke, pa tudi slabše povezave z javnimi prevoznimi sredstvi. Prostofer jim omogoča lažjo dostopnost do zdravniške oskrbe, brezplačne prevoze do javnih ustanov ipd.

Občane pozivamo, da tisti, ki potrebuje prevoz, pokliče na brezplačno številko 080 10 10 vsak delovnik med 8.00 in 18.00, rezervacijo prevoza pa je treba najaviti vsaj tri dni pred izvedbo storitve.

V komunikacijskem centru nato zabeležijo podatke in lokacijo prevoza. Po prijavi prevoza klicni center obvesti prostovoljnega voznika o prevozu in to sporoči uporabniku, za katerega se opravi prevoz. Vozniki prostovoljci bodo prevoze opravljali od ponedeljka do petka med 8.00 in 16.00, izjemoma pa se lahko dnevi in ure tudi prilagodijo potrebam.

Prevoze opravljajo vozniki prostovoljci. Vozilo je zagotovljeno s strani občine, prav tako je poskrbljeno za zavarovanje tako voznika kot tudi sopotnikov.

Prostofer deluje tudi v času epidemioloških razmer. Pri tem pa se je treba držati ukrepov in priporočil za preprečevanje okužb.

Za informacije lahko pokličete na Občino Kanal ob Soči. Podatki za stik: **Klara Golja**, klara.golja@obcina-kanal.si, tel. št.: 398 12 18.

PROSTOFER**080 10 10****brezplačna telefonska številka
za brezplačen prevoz****Pokličite vsaj tri dni,
preden potrebujete prevoz.**

Meritve zraka opravlja tudi ARSO

Sredi decembra je Agencija za okolje RS (ARSO) pričela z enoletnimi meritvami kakovosti zraka. Mobilna merilna postaja je postavljena v Desklah. Podatki o delcih PM₁₀, PM_{2,5}, SO₂ (žveplovem dioksidu), O₃ (ozonu) in NO₂ (dušikovem dioksidu) so dostopni na njihovi spletni strani. Poleg omenjenih onesnaževal izvajajo v Desklah tudi meritve benzena in še nekaterih sorodnih lahkihplavnih spojin. Ti podatki bodo zaradi kompleksne narave meritev dostopni v mesečnih poročilih. Merili pa bodo tudi ogljikov monoksid in koncentracije živega srebra.

Predstavljamo:

Jana Krivec – velemojstrica šaha

Klelija Dolenc, foto: osebni arhiv Jane Krivec

Človek zmore s trdim delom, vztrajnostjo, jasno vizijo in strategijo doseči zastavljeni cilj, kar dokazuje tudi Janina zgodba.

Koncentracija med partijo na šahovski olimpijadi

Vem, da igraš šah že od malih nog. Kdo te je navdušil in pri katerih letih si začela?

Šah sem začela igrati nekje pri devetih letih, kar niti ni tako zgodaj ... pravzaprav bi rekla, da sem s šahom začela kar pozno. Moji šahovski začetki so bili, kot se za otroštvo spodobi, igralni. Šah mi je predstavljal zabavo, druženje, potovanja. Navdušil me je oče.

Znal je na zabaven in enostaven način približati tako kompleksno igro, kot je šah, otroku. Spomnim se, kako je igranju dodajal zanimive izzive – če sem ga premagala, smo šli z družino na pico in podobno. Mi je pa kar hitro začelo uspevati dobro igrati in dosegati rezultate, ki so me popeljali tudi v svet. To je bila zame dodatna motivacija, ker sem že takrat rada pohajkovala, odkrivala nove dežele in spoznavala nove ljudi. Seveda je šah igra, ki te tudi sama zelo hitro potegne vase, in potem

je izpopolnjevanje v sami igri postajal vodilni motiv mojega šahiranja. Zelo rada tudi tekmujem, saj to ponudi možnost predstavitve znanja, v človeku vzbudi neko dodatno moč, energijo, motivacijo in ti da nagrado za vse, kar si v trening vložil. A moram reči, da zabavni del nikoli ni povsem izgubil pomena.

Tvoja prva tekmovanja?

Moja prva tekmovanja so bila po Goriškem, nato Primorskem, Sloveniji in na koncu sem s šahom videla velik del sveta, spoznala nove kulture in si pridobila prijateljstva, ki še danes trajajo. Lahko rečem, da mi je šah dal tudi drugo, razširjeno družino. Če ste šahist, ste del šahovske družine. Geslo svetovne šahovske zveze FIDE je *Gens una sumus*, kar dobesedno pomeni »mi smo eno ljudstvo«, v angleščino pa se običajno prevede kot »smo ena družina«. To kaže, kako močna je povezava med šahisti. Kot pravi svetovni prvak Magnus Carlsen, četudi smo si šahisti zelo različni, imamo v šahu nekaj skupnega, kjer se vedno najdemo. Ne glede na to, ali se odpravite na turnir s soigralci iz reprezentance ali na počitnice na Havaje, se boste med šahovskimi sopotniki vedno počutili kot doma. Dober občutek je imeti drugo družino, ki obsega ves svet.

Kako si usklajevala urnik šole z urnikom tekmovanj?

S pravilnim razporejanjem časa in življenjskih prioritet ter motivacijo za tisto, kar radi počnemo, se vse da oziroma ni nič pretežko. Biti je treba aktiven, sprejemati odločitve in ne samo sanjariti. Tudi te sistematičnosti razmišljanja in iskanja smisla v stvareh, ločevanja bistvenega od nebistvenega se naučimo pri šahiranju, in to pride zelo prav v življenju. Seveda pridejo trenutki, ko misliš, da ne boš zmogel, ampak ker veš, da se ne smeš vdati in

popustiti, se potem dolgoročno stvari razvijajo v pravo smer.

Kako so te kot »šampionko« sprejemali sošolke in sošolci?

Pravzaprav ne vem. Nikoli se nisem ozirala preveč na to, kako je v očeh drugih z vidika lovorik »izpadlo« moje šahovsko udejstvovanje ali uspehi. Vedno sem bila v odnosu z ljudmi Jana, z določenimi osebnostnimi značilnostmi, vrednotami, ki jim v življenju sledim, stvarmi, ki jih počnem in me seveda oblikujejo tudi kot osebnost, med katerimi je seveda tudi šah. V šahu se med drugim naučiš tudi, kako spoznavati in graditi svojo osebnost, in prej ali slej prideš do razumevanja, da je treba svojo vsebino napolniti od znotraj, saj bo tako tvoja osebnost najstabilnejša in edina prava. Razna pretvarjanja in samopredstavljanje z uspehi, pričakovanjem občudovanja,

Ko postanemo mojstri, lahko premagamo več njih hkrati (na šahovski simultanki)

prijatelj, ki sem jih pridobila tudi v šolskih klopek (čeprav sem veliko manjkala, haha) in ki mi bogatijo življenje še do danes.

Za dobro igranje šaha je potrebno veliko, veliko vaj. Se morda motim? S kom si vadila največ, kdaj in kje?

Kot bi rekel Thomas Jefferson, verjamem v srečo – več kot delam, več sreče imam. Na splošno je tako, da je talent veliko manj vreden kot delo, ki ga vložimo v izpopolnjevanje neke spretnosti, ki jo želimo izboljšati. Pravijo, da celo v razmerju 95 : 5. Vsi uspešni ljudje so zelo potrpežljivi in veliko delajo, preden dosežejo, kar si želijo. V psihologiji rečemo temu odložena nagrada. Zanj vemo, da bo prišla, če bomo delali/trenirali/se učili, nismo pa razočarani, če ne pride takoj naslednjo minuto, uro, dan. Do pravega strokovnjaka, na kateremkoli področju, vodi približno 10.000 ur dela in ni nobenih bližnjic. Uf, koliko ur sem v življenju posvetila šahu, niti približno ne morem reči, vem edino, da veliko in da mi je bilo to v veliko veselje. Vadba šaha poteka v različnih fazah partije (otvoritev, središnjica, končnica), na različne načine (trening, igranje) in z različno pomočjo (trenerji, računalnik). Na svoji poti sem imela več trenerjev: v Desklah (tata, **Tone Stanič**), v Novi Gorici sem tedensko hodila igrati v šahovski klub, imela sem trenerje v Sloveniji, na Hrvaškem, v Ukrajini ... doma in na turnirjih. Ob takšnih vprašanjih naredim malo inventure in se še bolj zavedam, kako je šah že desetletja močno vpet v moje življenje. No, pri izbiri trenerja je pomembno to, da je odziven na potrebe tekmovalca ob določeni starosti, osebnosti, ravni igranja in podobno. Zelo pomembna sta tudi podpora in pravi odnos staršev. Sama sem zelo hvaležna, da so starši tekom celotne moje šahovske kariere predstavljali nepogrešljivo

podporo in razumevanje, brez česar nikakor ne bi dosegla tega, kar sem. Večkrat sem videla, kako so starši uničili kariere otrok, saj so preko šaha in otroka uresničevali svoje sanje. Otroke so pod pretvezo dobronamernosti zasipali z izčrpnim urnikom treningov in tekmovanj in jih obsojali kot osebe, če so dosegali slabše rezultate. Otroku tako močan pritisk povzroči več škode kot koristi. Otroku mora šah igrati iz veselja in ne iz prisile ali muke. Le na takšen način bo vztrajal v dejavnosti in bil na koncu tudi uspešen.

Tvoji vzorniki?

Ne morem reči, da sem imela kakšnega pravega vzornika. Pri vseh ljudeh poskušam razumeti, kaj je tisto dobro, kaj se od koga lahko naučim. Primerjati se je treba pozitivno. Ne biti nevoščljiv, če nekdo drug doseže nekaj, vi pa ne. Poskušati je treba raje razumeti, kaj delajo drugače/boljše od vas, in ugotovitve vključiti v svojo verzijo poti.

Tvoja priznanja. Katero ti pomeni največ in zakaj?

Izkoristila bom odprtost vašega vprašanja. Največ mi pomeni, da v življenju sledim vrednotam, kot je poštenost, da mi ni treba videti nesreče drugega, da se počutim srečno, da znam uravnotežiti življenje med delom in uživanjem. Da sem obkrožena z ljudmi, ki jih imam rada, me imajo radi in s katerimi lahko delim svoja čustva. Na šahovski poti sem dosegla nekaj odmevnih zmag na mednarodnih turnirjih, bila sedemkratna slovenska članska prvakinja in 22 let članica slovenske reprezentance. Za svoj največji dosežek pa smatram naziv velemojstrice. Ponosna sem tudi na dosežen naziv doktorice psihologije, kjer sem preučevala človekovo procesiranje informacij prav na domeni šahovske igre. To so stvari, ki se jih ne da kupiti in polnijo dušo za vedno. Vesela sem, da sem lahko svoje misli v letošnjem letu prelila tudi v knjigo *Improve Your Life by Playing a Game*, ki združuje moja šahovska in psihološka spoznanja. Veliko mi pomeni, da ko se ozrem v svoje življenje, najdem veliko lepih spominov, trenutkov izpopolnjenosti in občutka, da nisem zapravila, ampak izkoristila čas, ki mi je bil dan.

Se še vedno udeležuješ tekmovanj oz. turnirjev?

Še vedno odigram kakšen turnir sem in tja. Enkrat šahist, vedno šahist ... težko se je

Veselite ob izidu nove knjige

odobravanja drugih so zelo spremenljiva in dolgoročno to za osebno dobrobit ni najbolj zdravo. Uspehi danes so, jutri jih lahko ni. Ali potem to pomeni, da me ljudje ne bodo več spoštovali, me imeli radi? Tako se ne da živeti. To pa potem pomeni tudi zavedanje, da smo veliko več kot nek dosežek ali uspeh. Seveda mi veliko pomeni, da se imam s kom iskreno veseliti ob uspehih, da dobim spodbudno besedo, ko jo potrebujem, ali tolažbo, ko stvari ne grejo po načrtih. Ampak to je stvar pravih

teh šahovskih kremljev otresti, ko te enkrat zgrabijo. A sedaj na drugačen način kot v preteklosti. Manj je motivacije izpopolnjevanja v sami igri in rezultatskega zanesa, bolj uživam v ustvarjanju za šahovnico in doživljanju šahovske atmosfere na turnirjih. Pogosto pa odigram tudi kakšno partijo po spletu ... med kakšnim drugim delom. Šah me zanimivo na nek način sprosti, čeprav napne možgane in telo. Odplavam v drug svet.

Vem, da si vztrajna, dosledna, sama do sebe zelo zahtevna. So te lastnosti v današnjem času vrlina ali morda obremenitev?

Premišljeno premikanje figur

V tem okviru govorimo o dveh stvareh, ki jih pogosto mešamo. Eno je biti perfekcionista. To pomeni, da je edino popolno dovolj dobro in vsaka napaka, nenatančnost ogroža našo samopodobo in zamaje lastno vrednost. To je nekaj, kar ni dobro in dolgoročno vodi v izčrpanost in nadalje v izgorelost. Drugo pa je, da sprejmemo tudi neuspeh, da ga vidimo kot neizogiben del razvoja. Ni nam treba stremeti k temu, da naredimo vedno vse popolno, ampak najboljše v dani situaciji, kar velikokrat pomeni dovolj dobro (vključno z napakami). Podobno je s trmo in vztrajnostjo. Trmariti in nekaj poskušati doseči za vsako ceno oz. samo zato, da to dosežemo, ni najbolj zdravo. Biti vztrajen in ne obupati ob prvi oviri pa je zelo koristno. To so morda videti nianse, a so popolnoma različne perspektive, ki na koncu ločujejo med vrlino in razumevanjem.

Jana Krivec: danes in v prihodnje.

Mene vedno kaj zanima. Nikoli mi ni dolgčas. Danes imam bolj kot na šahovskem delo na

osebnem področju in razvoju kariere profesorice na Fakulteti za uporabne družbene študije v Novi Gorici.

Rada imam cilje (jaz jim pravim izzivi) v življenju, ker me nekako ženejo naprej. Na vseh področjih: osebnem, poklicnem, užitnem ... Kljub temu da je treba imeti vizijo in cilje za prihodnost, pa je zelo pomembna tudi fleksibilnost. Življenje je kot šahovska igra, spreminja se z vsako potezo. Preživijo pa tisti, ki se jim uspe najbolj prilagoditi spremembam. Ob prilagajanju na nenehne spremembe, ki preživijo med partijo, sem oblikovala tudi prožen in svoboden um, ki mu dopuščam, da mi odpira nove priložnosti, preko katerih lahko ustvarim nove poti, in se prilagodi novim situacijam, ki

Morda bi kot ključno razliko med poraženimi in zmagovalci izpostavila način, kako se spopadajo s stresnimi situacijami in kako neuspeh vključijo v svoj razvoj. Poraz lahko razumemo kot katastrofo. Toda negativna perspektiva nas lahko stane kariere. Šahovski trener Rogozenko pravi, da je videl veliko nadarjenih mladih igralcev, ki »niso prenesli drugih stvari«. Če porazi premočno načnejo posameznikovo samozavest, se lahko zgodi, da jo bo le-ta poskušal zavarovati tako, da se bo začel preventivno odmikati od potencialnih neuspehov in problemskih situacij, namesto da bi se z njimi soočal in jih reševal. Hkrati se takšne osebe zelo trudijo, da se pokažejo, kako popolne so. Obkrožajo se

Šahovska družina je velika.

jih ponuja življenje. Tako da z veseljem pričakujem nov dan.

Kakšen je tvoj recept za uspešnost v življenju oz. če vprašam drugače, kaj svetuješ mladim, da bodo tako uspešni kot ti?

Svetujem jim, da se vprašajo, kaj jih v življenju zanima in veseli. Da si dovolijo sanjati in slediti svojim sanjam. Da razvijajo svojo motivacijo, vedoželjnost in vztrajajo pri razvijanju svoje vizije. Prepričana sem, da ima vsak v sebi sanje, ki jih skriva pred svetom ... dopustiti jim je treba, da pridejo na plan, dopustiti ustvarjalnosti, da se razživi, in prevzeti določeno tveganje, na poti do izpolnitve. Tam zunaj so ideje in dosežki, ki čakajo, da jih nekdo odkrije ... čakajo na vas. Ne uporabite življenja samo zato, da bi se z njim postarali. Ampak izkoristite vsak njegov dan. Ne sledite ustaljenim potem. Ampak kdaj zavijte v stran, pojdite, kjer ni poti, in pustite svojo sled.

s slepimi podporniki, ki jih samo hvalijo. Izbirajo zelo preproste naloge, kjer ne morejo spodleteti, ali celo preveč težke naloge, kjer nihče ne uspe. Počivajo na ponarejeni svetleči se popolnosti, a sčasoma drsijo v osebno hibernacijo. Posameznik na takšen način postaja vse bolj pasiven in sčasoma zaspi v svoji drobni varnostni mreži, ki ga v resnici ščiti pred življenjem.

Uspešni ljudje poraze vidijo nekoliko drugače. T. Edison je v porazu namesto neuspeha videl najdene rešitve, ki v dani situaciji niso delovale. Michael Jordan je dejal: »V svoji karieri sem zgrešil več kot 9000 metov. Izgubil sem skoraj 300 tekem. 26-krat so mi zaupali odločilni met ... in zgrešil sem. Znova in znova sem zgrešil, izgubil ... in zato mi je uspelo!« Koliko šahovskih partij sem jaz izgubila. A na koncu štejejo uspehi. In do njih ne bi prišla, če ne bi vseh teh partij izgubila, se iz njih česa naučila in se ne bala začeti nove partije. Če se osredotočimo na bolečino, bomo vedno trpeli, če se osredotočimo na lekcijo, bomo vedno rasli. Nikoli pa ni smeha brez solza.

Uredniški odbor Mosta:

Predstavitev novih članov in programske zasnove

Erik Panjtar

S prejšnjo številko smo Most vsebinsko in grafično prenovili, bralkam in bralcem pa smo dolžni še nekaj dodatnih pojasnil glede uredniške politike in sestave novega uredniškega odbora.

Decembra lani je po nekajmesečnem zatišju izšla 63. številka Mosta. Zaradi določenih težav sta bili v lanskem letu sicer izdani le dve številki, čeprav je siceršnja frekvenca izhajanja štiri na leto. No, na oktobrski seji občinskega sveta so se z imenovanjem novega uredniškega odbora zadeve vrnila v utečene tirnice in Most bo še naprej izhajal štirikrat letno v nakladi 2500 izvodov, ki bodo brezplačno razdeljeni predvsem po gospodinjstvih v občini.

Kot ste opazili, je bila zadnja številka grafično popolnoma prenovljena, med ne tako očitno vidnimi spremembami pa sodita še nekoliko prenovljena programska zasnova, predvsem pa nova sestava uredništva. Z novo preobleko glasila smo sledili ideji o posodobitvi publikacije, kar se je tudi lepo skladalo s spremembami v uredniškem odboru. Odgovorni urednik sem namreč ob prevzemu funkcije napovedal prenovalo celotne grafične podobe, kar so na občini sprejeli z odprtimi rokami.

PROGRAMSKA ZASNOVA

Pri vsakem občinskem glasilu gre za podobne vsebine: predstavlja se delo občinskih organov, pa različnih projektov in investicij v občini, svoje mesto dobijo lokalni gospodarski, kulturni in športni dosežki, opisane so dejavnosti društev, obeležujejo se dogodki in prireditve v občini in tako naprej. Vsemu temu bomo ostajali še naprej zvesti, saj kakih velikih odmikov od tipične programske zasnove občinskega glasila pač niti ne more biti. Lahko pa, in za to se bomo zavzemali, poskrbimo za kakovostna besedila, za zanimive intervjuje, za dobre fotografije, za lep slovenski jezik. Prizadevali si bomo, da bo glasilo zanimivo, informativno, objektivno in pozitivno naravnano – merila našega uspeha pa bodo zadovoljstvo bralcev, oglaševalcev in izdajatelja.

Vsebine oziroma uredniška politika, ki temelji na prenovljeni programski zasnovi, so bile sicer deležne manjših sprememb. Morda jih nekateri niti ne bodo opazili oziroma bodo vidne šele po daljšem obdobju izhajanja. Vsekakor bomo poskusili nameniti veliko pozornosti ljudem v občini, njihovim dosežkom in zgodbam. Več bo intervjujev, s katerimi bomo lahko najboljše predstavili sogovornika. Več bo predstavitev dela in življenja posameznikov, ki še posebej zaznamujejo življenje v občini ali so kako drugače pomembni za lokalno okolje. Sledili bomo usmeritvi, da je tam, kjer bo to mogoče, bolje imeti manj besedila, a naj bo to vsebinsko in jezikovno kakovostno. Prizadevali si bomo tudi za kvaliteten foto material. Fotografija namreč predstavlja prvi vtis in je kot taka še posebej pomembna na naslovni strani, pa tudi kot oprema skoraj vsakega članka.

Vsekakor ne moremo mimo delovanja društev in številnih športnih, kulturnih in podobnih dejavnosti, ki se odvijajo v lokalnem okolju. Mnogi posamezniki in društva že sedaj zelo vestno pišejo o svojem delovanju, dosežkih in dogodkih. Večinoma se tovrstni prispevki objavljajo tudi na portalu mojaobcina.si, ki je poleg Mosta pomemben kanal komuniciranja v občini.

UREDNIŠKI ODBOR

Novi uredniški odbor sestavljajo štiri članice in odgovorni urednik. Kot običajno je naloga odgovornega urednika, da ob pomoči članov uredniškega odbora izvaja uredniško politiko v skladu s programsko zasnovi, ima pa tudi pravico, da zavrne objavo članka oziroma oglasa, če ni v skladu s programsko zasnovi in standardi. Kot odgovorni urednik se bom zavzemal za profesionalen pristop do dela in se trudil usklajevati različne interese ob

hkratnem spoštovanju novinarskih standardov in etike.

PORTAL MOJAOBCINA.SI

Za pripravo vsebin vsake številke Mosta uporabljamo portal mojaobcina.si. Portal se je dobro prijel tudi med avtorji, ki ga uporabljajo prav zato, ker je preprost in omogoča lažje delo vsem, tako avtorju kot uredniku, lektorici in oblikovalki. Delo s prispevki preko tega portala resnično bistveno lažje sledi delovnemu procesu vse do finalizacije objave v tiskani številki. Pošiljanje prispevkov po elektronski pošti je nerodno, ob vsaki spremembi prihaja do zapletov, pogosto prihaja do zamudnega iskanja, celoten proces pa tudi ni usklajen z lektorico in oblikovalko, kar pomeni več administracije za urednika. Preko portala mojaobcina.si pa je vse to elegantno rešeno, zato pozivam na avtorje, ki bodo želeli kaj objaviti v Mostu, naj ga uporabljajo.

Naj bo torej to priložnost, ko ponovno vabim vse zainteresirane pisce, da sodelujete pri oblikovanju vsebin prihodnjih števil Mosta. Kot rečeno, prispevke vsekakor posredujte preko omenjenega portala, ki je za vas brezplačen. Če boste želeli prispevek objaviti samo na portalu (na internetu), potem bo tam lahko viden po potrditvi. Določeni prispevki izmed teh pa bodo glede na zanimivost in aktualnost mogoče našli svoje mesto tudi v Mostu.

KOMUNIKACIJA Z UREDNIŠTVOM

Pred vsakokratno novo številko Mosta na portalu mojaobcina.si objavimo povabilo avtorjem z vsemi koristnimi informacijami. Vsak avtor, ki je registriran na portalu, lahko komunicira z odgovornim urednikom v povezavi z oddanim prispevkom neposredno prek portala, kar je najbolj elegantno. Komunikacija z bralci in dogovori glede potencial-

nih prispevkov so možni tudi preko e-pošte urednistvo@glasilo-most.si, kamor lahko pošljete tudi rešitve nagradnih križank in drugih podobnih nagradnih iger, ki jih organiziramo. Za tiste, ki želite še vedno uporabljati klasično pošto, pa je naslov uredništva Trg svobode 23, Kanal.

PREDSTAVITEV ČLANOV UREDNIŠKEGA ODBORA

Irena Brezavšček, članica

Ljubezen do branja in pisanja jo spremlja že od malih nog. Živi v Zavrhu, malem zaselku v hribovitem predelu kanalske občine. Nekeč so ljudje rekli, da se tam sliši četrtkov večer šele v petek. Da ne bi bilo tako, želi, da se z njeno pomočjo bolj pogosto sliši glas tudi iz teh krajev. To ji je bilo vodilo, da je kot upokojena poslovna sekretarka in kmetica sprejela izziv in postala članica v uredniškem odboru. Tudi kot ženi, materi, noni, gospodinji, sosedi in prijateljici se ji zdi, da ima vedno o čem pisati. S svojo besedo, poizvedovanji, pripovedovanji, poslušanjem in razmišljanji želi bralcem sporočiti, da je življenje kljub vsem težavam zanimivo, lepo in vredno potrpljenja, vsakdanjih skrbi in upanja na jutrišnji dan.

Klelija Dolenc, članica

Po končani srednji kemijski šoli v Ljubljani se je zaposlila v Fructalu v Ajdovščini. Življenjska pot jo je, iz rodne Vipave, popeljala v Kanal, kjer je krajši čas službovala kot matičarka na matičnem uradu. Odzvala se je povabilu tovarne Salonit Anhovo, kjer je do upokojitve opravljala strokovna in vodstvena dela v kontroli kakovosti. Njen družabni značaj, ki jo spremlja že iz osnovnošolskih klopi, jo je povezal z delom v številnih družtvih. Še posebej je zadovoljna takrat, ko začuti, da je sredina, v kateri dela, polna življenja in dobronamernosti. Vedno je rada pisala. Rada napiše tudi kakšen priložnostni verz in z njim preseneti prijatelje.

Tina Tinta, članica

Tina iz Anhovega je po izobrazbi slovenistka. Je mlada mamica, ki trenutno večino svojega časa posveča družini. Čeprav ima delovne izkušnje na različnih področjih, si tisto pravo kariero še ustvarja; pravi namreč, da si že od mladih nog želi postati učiteljica. V prostem času rada peče in kuha, ustvarja praktične in dekorativne izdelke, posluša glasbo, še posebno rada redno spremlja novosti z brskanjem po spletu in branjem različne literature. Rada ima tudi živali in je izredno empatična oseba, ki prisluhne in priskoči na pomoč sočloveku.

Čas si vzame tudi za prebiranje leposlovnih ali znanstvenih besedil, za ogled dobre komedije, sprehajanje psa ali preprosto za uživanje v družbi najbližjih.

Erika Koncut, članica

Zaključila je univerzitetni študij politologije, smer Mednarodni odnosi, živi pa v Brdih, kjer je tudi odrasčala. Kot izjemno radovedna, predvsem pa kot oseba, ki rada samostojno stoji na lastnih nogah, se je preizkusila v številnih službah različnih področij, od igralništva, gostinstva, trgovine, hotelirstva in komercialne prodaje. Ob redni službi je vedno gojila ljubezen do pisanja, tako se tudi v zadnjem več kot desetletju kali v novinarstvu in komunikaciji, jeseni 2018 pa se je odločila, da stopi na samostojno poklicno pot in se posveti samo slednjemu in tako pokriva področji novinarstva in stikov z javnostmi. Kot pravi, je čar tega poklica v spoznavanju vedno novih navdihujočih zgodb in oseb. Odraščanje v Brdih ji je, kot dodaja, vlilo vztrajnosti, trme, ustvarjalnosti in iskanja priložnosti za dokazovanje, da je vedno prostor za napredek. Zato tudi v kanalski občini vidi veliko lepih pozitivnih zgodb, ki se bodo ob pravi podpori in ob pozitivnem vzdušju lokalnega prebivalstva gotovo zgodile in ustvarile novo zgodbo o uspehu na Severnem Primorskem.

Erik Panjtar, odgovorni urednik

Zaključil je študij kadrovskega menedžmenta v Ljubljani, živi pa v Solkanu. Kalil se je predvsem v gospodarstvu in avtomobilski industriji, kjer je v različnih vlogah deloval večinoma na področju komunikacij. Ukvarjal se je z internim in eksternim komuniciranjem, odnosi z javnostmi in kadrovskim marketingom – vse to so področja, ki ga profesionalno najbolj privlačijo. Za sabo že ima večletne izkušnje v funkciji odgovornega urednika, opravljal pa je tudi naloge tehničnega urednika in novinarja. V prostem času rad kolesari na električnem gorskem kolesu in z zadovoljstvom doda, da imamo v naših krajih, tudi v Občini Kanal ob Soči, številne čudovite možnosti za to dinamično preživljanje prostega časa.

TEMELJNA IZHODIŠČA PROGRAMSKE ZASNOVE GLASILA MOST

Glasilo v pozitivnem duhu objektivno poroča o življenju in delu v občini, obvešča o dogodkih, različnih projektih, ki so se zgodili, se še izvajajo ali pa so šele v načrtih, spremlja delo političnih predstavnikov, gospodarskih subjektov, društev in mnogih drugih organizacij iz občine ter predstavlja zanimive ljudi iz lokalnega okolja, njihove zgodbe in vidnejše dosežke.

Z objektivnim poročanjem, s transparentno in politično nevtralno komunikacijo ter z jasnim izražanjem, ki bo razumljivo najširšemu krogu občanov, bomo s pozitivno naravnostjo gradili na pridobivanju zaupanja najširšega kroga bralcev. Po potrebi bomo poročali tudi o perečih temah, če bo to v javnem interesu, in pri tem omogočali vpletenim poslušateljem stališč, tako da bo situacija predstavljena korektno, celovito in na podlagi dejstev.

V prvi vrsti bomo imeli vedno pred očmi dolgoročni interes občine, njen razvoj in ugled ter spoštovanje profesionalnih standardov in etike novinarskega dela.

Pogovor z Grišo Močnikom, vodjo Centra za raziskave atmosfere na Univerzi v Novi Gorici

»Meritve so edine, ki nam lahko nekaj povedo o stanju kakovosti zraka in škodljivosti onesnaženega zraka za zdravje«

Erika Koncut

Kanalska občina se je odločila za pomemben korak: izvedbo neodvisnih meritev kakovosti zraka. Za izvedbo je bila izbrana novogoriška univerza v navezi s francoskimi kolegi. Kako potekajo meritve in kaj dejansko merite?

Meritve potekajo od začetka novembra. Merimo koncentracije črnega ogljika in vzorčujemo aerosolizirane delce na filtre. Te filtre potem analizirajo naši francoski kolegi v CNRS. Črni ogljik je primarno onesnaževalo. To pomeni, da merimo iste delce, ki jih v zrak izpušajo viri onesnaženja. Zato je zelo učinkovit pokazatelj stanja in učinkovitosti ukrepov za zmanjšanje onesnaženosti zraka. Črni ogljik merimo z visoko časovno resolucijo (nekaj min), zato bomo lahko spremljali, kako se koncentracije spreminjajo čez dan ločeno za delavnice in vikende. Črnemu ogljiku lahko tudi določimo vire na podlagi optičnih lastnosti aerosolov. To dvojje nam pomembno

razjasni, kateri viri pomembno prispevajo k onesnaženju zraka.

V vzorcih na filterih bomo iskali kovine (Pb, V, Rb, Zn, As, Se, Mn, Mo, Cd, Cu, Ni, Sb, Al, Fe, Ti), organski in elementarni ogljik, anione in katione (pomembni sekundarni aerosoli) in levoglukozan (sledilec kurjenja lesa). To je mešanica onesnaževal, ki so specifične za posamezne pričakovane vire.

Poleg tega bomo določili tudi oksidativni potencial teh vzorcev na tri načine. Oksidativni potencial meri enega od procesov, s katerimi z delci onesnažen zrak škodi našemu zdravju. Med trenutno potekajočo intenzivno kampanjo merimo koncentracijo kovin v aerosoliziranih delcih s časovno resolucijo ene ure. To nam bo spet omogočilo interpretacijo potekov čez dan, kar nam pove nekaj o virih.

Kanalska občina je ena redkih slovenskih občin, ki se je lotila meritev na tak način. Kaj menite o tem koraku?

Meritve so edine, ki nam lahko nekaj povedo o stanju kakovosti zraka in škodljivosti onesnaženega zraka za zdravje. Na podlagi meritev se lahko načrtujejo ukrepi in z novimi meritvami po sprejetju ukrepov izmeri njihova učinkovitost. Kanalsko občina je v teh dejavnostih ena izmed bolj naprednih v Sloveniji.

Občani kanalske občine so v preteklosti izgubili zaupanje v neodvisnost meritev. Kaj je dejansko pri vas garancija, da lahko zaupajo v vaše meritve?

Meritve, ki jih izvajamo na Univerzi v Novi Gorici, bomo po lokalni predstavitvi objavili v znanstveni literaturi.

Kakšne iztočnice bodo dali rezultati meritev za nadaljnje korake?

Na podlagi meritev lahko občina načrtuje ukrepe, jih sprejme, in na podlagi ponovljenih meritev izmeri njihovo učinkovitost. Tako kvantitativno primerjamo stanje pred in po sprejetju ukrepov in izmerimo izboljšanje. Če nismo zadovoljni z doseženim, lahko sprejmemo dodatne ukrepe. Evropska direktiva o onesnaženem zraku zahteva stalne izboljšave.

Kdaj boste objavili prve vmesne rezultate, če jih sploh boste? Kako sicer lahko občani spremljajo rezultate?

Prve vmesne rezultate bomo predstavili v aprilu. Metode, ki jih uporabljamo za določanje virov onesnaženosti, delujejo bolje, če kot vhodne podatke uporabimo meritve v čim bolj različnih situacijah, zato pričakujemo, da bodo rezultati bolj natančni po poletnih meritvah. Takrat ne bo ogrevanja individualnih hiš na les. Zaenkrat ne moremo spremljati rezultatov na mreži, vendar bomo to uredili takoj, ko bo pandemija to dovoljevala.

Kakšen izziv so tovrstne meritve za kateregakoli izvajalca in kakšen izziv je dejansko za vas, vašo univerzo?

Na univerzi nas področje določanje virov onesnaženosti zraka zelo zanima, saj je nadaljevanje in širjenje tem, s katerimi smo se ukvarjali v Franciji, Ljubljani in še kje. Logistiko meritev je tokrat zelo zakompliciral covid-19, vendar nam je uspelo zagotoviti neprekinjene meritve od začetka.

Zaključena 1. faza projekta »Promocija ribištva na Kanalskem«

Nika Testen, foto: Vita Matjac

Zaključena je prva faza projekta »Promocija ribištva na Kanalskem«, ki je sofinanciran s sredstvi Republike Slovenije in Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo (ESRR).

V sklopu projekta smo do konca leta 2020 uredili ribiško razstavo v Gotski kleti, pripravili zgibanko o ribolovu ter postavili dve tabli o ribolovu, ribjih vrstah in reki Soči, in sicer v Kanalu in v Desklah. Vse dejavnosti projekta so vezane na promocijo ribištva v Občini Kanal ob Soči.

V letu 2021 načrtujemo še organizacijo treh dogodkov v občini (dan odprtih vrat, ribiški praznik in zaključni dogodek s predstavitvijo rezultatov projekta) ter izdelavo kratkega promocijskega filma, s katerim želimo približati ribolov širši javnosti in predstaviti ribje vrste v Soči.

Projekt poteka v sodelovanju z Ribiško družino Soča in Turističnim društvom Kanal, ki se jima za sodelovanje iskreno zahvaljujemo.

Ribiška razstava v Gotski kleti

Vzpostavitev kolektivne blagovne znamke – znak kakovosti v dolini Soče

Nika Testen in Vita Matjac

Občina Kanal ob Soči sodeluje v projektu »Vzpostavitev kolektivne blagovne znamke – znak kakovosti« v okviru projekta LAS Dolina Soče »Z inovativnimi poslovnimi rešitvami do višje dodane vrednosti v akvakulturi«, ki je sofinanciran s sredstvi Republike Slovenije in Evropske unije iz Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo.

Projekt vodi Zavod Dolina Soče v sodelovanju s Posoškim razvojnim centrom in podizvajalci. Cilj projekta je povečanje kakovosti celovite ponudbe, povezovanje ponudnikov, razvoj novih izdelkov in storitev ter promocija lokalnih ponudnikov in ponudbe v dolini Soče. Pri vzpostavljanju sistema kolektivne blagovne znamke bomo sledili modelu Izvorno slovensko (na podlagi tega modela je nastalo v Sloveniji več kolektivnih znamk, npr. Bohinjsko, Okusi Rogle, Dobrote Dolenjske, Okusiti Laško, Idrija izbrano ...).

V sklopu projekta nastaja pravilnik, na podlagi katerega bodo ponudniki šli skozi postopek ocenjevanja za certificiranje svojih izdelkov. Vzpostavil se bo tudi register ponudnikov. S tem bodo ponudnikom zagotovljene dodana vrednost in kakovost njihovih izdelkov ter usklajena rast celovite kakovosti ponudbe živil, rokodelskih izdelkov, pijač in jedi z območja destinacije doline Soče. Zagotovljeni bosta tudi kratka lokalna oskrbna veriga ter usklajena promocija lokalnih ponudnikov, logistika in prodaja ponudbe kot celote, ki pokriva geografska območja občin Bovec, Kobarid, Tolmin in Kanal ob Soči. V času projekta bodo ponudnikom na voljo svetovanja in izobraževanja. Proces gradnje kakovosti ponudbe v celoti traja vsaj pet let in na koncu ponuja osnovo za kakovostno bivanje v destinaciji, tako domačinov kot obiskovalcev.

Evropska unija

Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo

Republika Slovenija

Opuščen kamnolom Lastivnica vabi z zanimivo vsebino

Projektna skupina za ureditev Tematske krožne poti Deskle

V letu 2015, ko smo se v Salonitu Anhovo prvič priključili Evropskim dnevom mineralov, smo v opuščenem kamnolomu Lastivnica pričeli z urejanjem učne poti z naslovom Raziskujmo minerale v cementni industriji.

Opuščen kamnolom Lastivnica je zaradi edinstvenega flišnega profila od leta 2004 zaščiten kot geološka naravna vrednota lokalnega pomena. V letih 2016 in 2017 smo učno pot še dopolnjevali ter v okviru Dnevov evropske kulturne dediščine v septembru 2017 odkrili pojasnjevalno tablo o geološki naravni vrednoti. V Salonitu Anhovo si prizadevamo, da bi učna pot čim bolj živela in bi postala priložnost za zanimiva in prijetna raziskovanja in doživetja. Tako smo organizirali več zanimivih dogodkov, kot na primer delavnici na temo geologije in biologije za osnovnošolce iz OŠ Kanal in OŠ Deskle, katerih namen je bil podrobno spoznavanje mineralov in fosilov ter predstavitev rastlin in živali, predvsem dvoživk, ki živijo v mlakulah na področju učne poti. Organiziramo šte-

vilne vodene ogleda, predstavili smo delujoč kamnolom in uporabo drona pri raziskavah v kamnolomih, v letu 2019 pa organizirali koncert med minerali, kjer je zaigral naš pihalni orkester. Trenutno v okviru dejavnosti ob praznovanju 100-letnice podjetja načrtujemo

ureditev krožne poti iz Gorenjih Deskel do učne poti v opuščenem kamnolomu Lastivnica. S tem bomo učno pot odprli javnosti, ob krožni poti pa si želimo urediti posamezne tematske točke. Pomen projekta za lokalno skupnost in promocijo občine v širši regiji

je prepoznala tudi Občina Kanal ob Soči, ki naše načrte podpira.

V Salonitu Anhovo si pri soustvarjanju projekta želimo sodelovanja s krajani vseh generacij, obema osnovnima šolama, vrtci, lokalnimi društvi in drugimi interesi, zato vabimo, da se nam pridružite in postanete del te povezovalne zgodbe. Kdor bi se rad projektu priključil, naj piše na e-naslov info@salonit.si ali pokliče na telefonsko številko 05 39 21 525.

Praznični december se je tudi v Desklah preselil na splet

Kulturno društvo »Svoboda« Deskle, foto: Marko Maffi

Decembra je bila navadno naša dvorana vedno polno zasedena s prireditvami, ki jih je

Kulturni dom v Desklah v prazničnem decembru 2021

organiziralo bodisi naše društvo, osnovna šola bodisi druga društva. Lanski december pa je bil povsem drugačen. Že od sredine lanskega marca dvorana sameva, saj epidemija onemogoča, da bi počeli kaj gledališkega, glasbenega, plesnega ali da bi se preprosto samo družili. Organizatorji prireditev smo zaskrbljeni, nemočni in lahko le žalostno zremo v prazne stole v dvorani ter se sprašujemo: Do kdaj?

Zato smo se v Kulturnem društvu »Svoboda« Deskle odločili, da v sodelovanju z Osnovno šolo Deskle preko spleta ponudimo nekaj arhivskih posnetkov otroških gledaliških predstav, koncertov in prire-

Palček Božo in jelenček Rudi

ditev. Vse to smo si v zadnjih decembrskih prazničnih dneh lahko ogledali na Facebook strani Kulturni Dom Deskle.

25. decembra je praznik polepšal božični koncert Pihalnega orkestra Salonit Anhovo, 26. decembra prireditev ob **60-letnici Kulturnega doma Deskle**, 27. decembra pa smo otrokom ponudili gledališko predstavo *Razbojniki iz Kardemomme* Gledališke skupine MAK. 28. december je zaznamoval božično-novoletni koncert Osnovne šole Deskle, 29. in 30. december pa gledališki predstavi *Sapramiška* in *Sneguljčica* v izvedbi Gledališke skupine MAK.

Številni komentarji so nam potrdili, da smo se prav odločili, saj so bili vsi pohvalni. Nekateri obiskovalci Facebook strani so nam zaupali, da so se z veseljem vrnili tudi do 20 let nazaj, ko so sami sodelovali v različnih predstavah ali na koncertih, in tako obujali prijetne spomine. Hvala vsem za odzive, pa tudi za vse lepe želje in voščila za praznike.

Žal letos tudi dedka Mraza ni bilo v naš kulturni dom. Pa ne zato, ker za leto 2021 ne bi imeli želja. Seveda smo jih imeli. Zaželeli smo si, da bi decembrske praznične dni preživljali kot nekoč. Lepo bi bilo, da bi se družili, plesali, šli na novoletni sejem, kakšen koncert pa v gledališče, da bi nas zopet obiskal dedek Mraz in še in še ...

Otroci se zagotovo spomnite zadnjega obiska dedka Mraza v naši dvorani, ki vam je prinesel hudomušno praznično predstavo Miški-nega gledališča Rudi in praznične kremšnite, pa da je predstava imela srečen konec in da so praznične iskrice letele po vsej dvorani. In čisto za vsakega izmed vas je dedek Mraz v svojem košu imel tudi darilo. Še posebej so oči žarele najmlajšim, ko se je dedek Mraz za spomin fotografiral prav z vsakim otrokom posebej.

Ko bi le bil letošnji december spet tak!

Liške maske vpisane v Register nesnovne kulturne dediščine

Nika Testen in Vita Matjac, foto: Nika Šimac

Občina Kanal ob Soči se je, v sodelovanju z Raziskovalno postajo ZRC SAZU iz Nove Gorice in Etnološkim društvom Liški pustjé, odločila vpisati liške maske v Register nesnovne kulturne dediščine. Ministrstvo za kulturo je na podlagi prijave v Register nesnovne kulturne dediščine novo enoto potrdilo in v register vpisalo 8. decembra 2020, kar prispeva k ohranitvi lokalne značilnosti, lokalne identitete ter k varovanju in razvijanju kulturnih posebnosti naše občine.

Liške maske spadajo med tradicionalne pustne maske na Slovenskem. Izvirajo iz okoliških vasi liškega območja na Kanalskem Kolovratu. Prvotno so jih izdelovali iz bakrene pločevine, z letom 1947 pa jih je domačin **Branko Žnidarčič** v sodelovanju s krajani in etnologom **Pavlom Medveščkom** rekonstruiral in začel ročno izdelovati iz aluminija.

Leta 1991 je bilo ustanovljeno Etnološko društvo Liški pustjé, ki liške maske predstavlja tudi na pustnih karnevalih po Sloveniji in v tujini.

Branko Žnidarčič, avtor mask

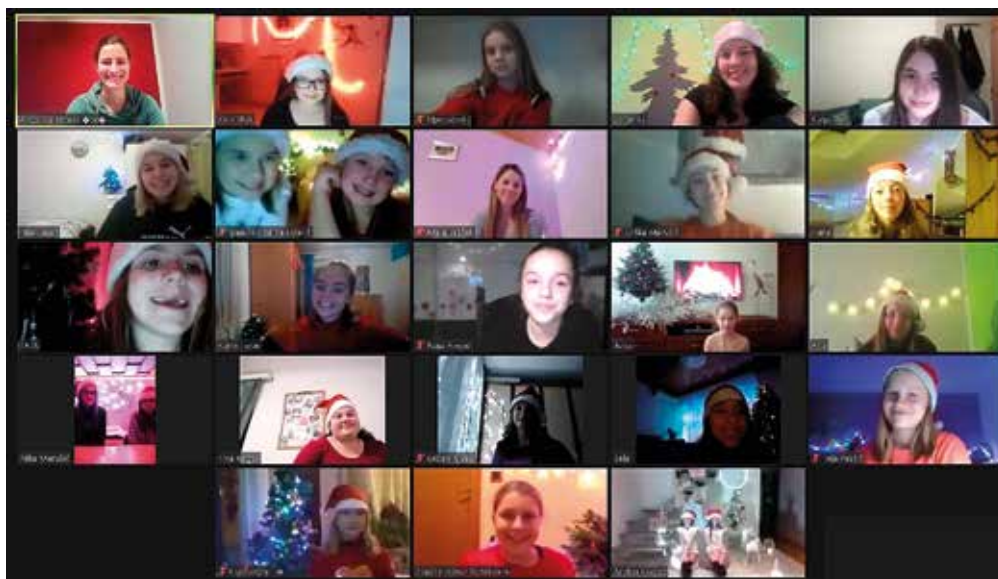
Kako je popolno zaprtje javnega življenja vplivalo na naša društva, podjetnike, gostince in druge

Tina Tinta, Irena Brezavšček, Klelija Dolenc

Popolno zaprtje javnega življenja zaradi ukrepov za preprečevanje širjenja okužbe s koronavirusom je, tako kot na vsakega od nas, vplivalo tudi na okoliške podjetnike, trgovine, društva, klube ter na tak ali drugačen način spremenilo njihovo delo in dejavnost. Preverili smo, kako in kakšen pogled imajo na trenutno situacijo nekateri med njimi.

TEHEIRA LESKOVAR BOLTERSTEIN
predsednica Športnega twirling kluba Deskle

»Za nami je eno dolgo obdobje, ko so naše twirlerke z zaprtjem šolske telovadnice, kjer običajno trenirajo, prekinile treninge v živo. Po krajši pavzi se je bilo treba organizirati, saj smo želeli, da ostanejo v stiku. Tako so se trenerke domislile in kmalu uvedle treninge preko Zooma, česar seveda ne moremo primerjati s pravimi treningi v živo, a naš cilj je bil dosežen. Upoštevali smo navodila krovnega društva in države, kar pa nas ni ustavilo, uspelo nam je ostati v stiku, se virtualno družiti in odtrenirati treninge, kot se spodobi. V poletnem času nam je sicer zaradi sprostitev uspelo imeti poletne priprave, a žal so bila vsa lanska tekmovanja odpovedana, *Slovenija open* bi moral biti celo v Kanalu. Z letošnjimi kvalifikacijami ravno tako že zamujamo, dekleta iz cele Slovenije najbrž tudi niso fizično pripravljena na tekmovanja, pa vseeno v vseh nas še vedno gori lučka upanja, da bo, če ne letos, pa zagotovo naslednje leto zopet vse postavljeno na normalne tire.

Novoletno druženje twirlerk prek Zooma. Ustvarile so pravi kolaž voščilnic za novo leto, ki si ga lahko ogledate na njihovem Facebook profilu. Foto: arhiv Športnega twirling kluba Deskle

Vsaka izkušnja nas naredi drugačne, mi smo iz situacije povlekli najboljše. Ostali smo v stiku, punce so se zabavale in hkrati pridno trenirale v zavetju doma.«

KATARINA LAZAR
Okrepčevalnica Zanzibar, Deskle

»Po popolnem zaprtju okrepčevalnice v prvem valu izbruha epidemije sem trenutno zelo zadovoljna, da imamo urejen osebni prevzem hrane ob vikendih, kar je od nas zahtevalo le nekaj dobe volje in nabavo večje količine embalaže. Čeprav nam je država prišla nasproti glede plačevanja obveznosti za podjetje, pa moram vseeno reči, da imam veliko srečo, da mi ni treba skrbeti še za plačevanje najemnine. Letošnje leto smo začeli dobro, uredili smo

Prazne mize čakajo na rahljanje ukrepov in ponovno odprtje okrepčevalnice. Foto: Katarina Lazar

okolico okrepčevalnice in pobarvali mize na terasi. Lokal bomo tudi generalno počistili in pospravili, kar bi nas sicer čakalo v času letnega dopusta. Nabrali smo si tudi veliko moči in že nestrpno pričakujemo sprostitev ostrih ukrepov, da bomo lahko vsaj razmeram primerno ponovno normalno zaživel.

KLAVDIJO SIRK

Market Fama, Kanal

O vplivih covida in poslovanju v teh korona časih, smo se pogovarjali s Klavdijo Sirk, poslovodkinjo marketa Fama. »Moram reči, da se strogo držimo predpisanih zahtev, tako mi, kot tudi kupci«, je začela. In res je videti tako. Ob vstopu v trgovino je na polici razkužilo, na vratih pa napis o obveznem nošenju maske in številu kupcev istočasno. Redno zračijo prostore: nekajkrat na dan odprejo prednja in zadnja vrata ter naredijo prepih. Tudi police in blago na njih pogosto razkužujejo. Kupci brez maske ne smejo vstopiti. Pri blagajni je blagajničarka, s stekleno površino, ločena od kupca. Klavdija pa se, zaradi teh dodatnih opravil, ne jezi, temveč razmišlja pozitivno, da nam bo s skupnimi močmi uspelo premagati tega vsiljivca. Dodaja še, da je v času korone spoznala mnoge nove kupce iz okoliških krajev. V Kanalu sta namreč dve trgovini z živili, prehajanje zunaj občin ni dovoljeno, torej si prisiljen kupovati blago v domačem kraju. Najin pogovor je zaključila s sporočilom: »Zahvaljujemo se vsem našim kupcem za strpnost in razumevanje«.

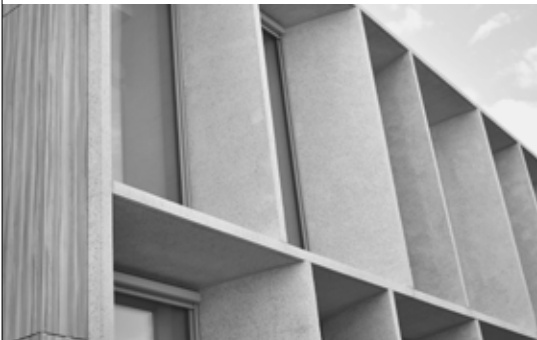

Poslovodkinja Klavdija Sirk v vlogi blagajničarke

Vrsta čakajočih kupcev pred marketom FAMA

KOLEKTOR
Gradbeništvo

Elektro Primorska d.d.

Erjavčeva 22, 5000 Nova Gorica

objavlja

JAVNO ZBIRANJE PONUDB ZA PRODAJO STANOVANJA

Predmet prodaja je 3-sobno stanovanje v izmeri 67,90 m², na naslovu Gregorčičeva ulica 5, Kanal. Izhodiščna cena znaša 52.600,00 EUR.

Pisne ponudbe oddajte po pošti do **31.3.2021** na naslov: ELEKTRO PRIMORSKA d.d., Erjavčeva 22, 5000 Nova Gorica, s pripisom »Ne odpiraj – javno zbiranje ponudb za stanovanje«.

Celotno besedilo javnega zbiranja ponudb je dosegljivo na spletni strani
<http://www.elektro-primorska.si/razpisi/prodaja>.

DODATNE INFORMACIJE:

Simon Fonda (e-pošta: simon.fonda@elektro-primorska.si, telefon: 05/339-66-38).

SAMO BERIDAN

Kmetija pr' Lukčevih, Seniški Breg

Nosilka dejavnosti na kmetiji je Iva-na Beridan. Po telefonu pa smo se pogovarjali z njenim možem Samom Beridanom. Imajo kmetijo z govejo živaljo in prašiči. Tržijo meso in suhomesnate izdelke iz doma vzrejenih živali (doma, na tržnici ...). Seveda se pri svojem delu vseskozi držijo vseh ukrepov (razkuževanje, maske). Veliko prodajajo v hiški, ki jo imajo na tolminski tržnici, in tam izpolnjevanje ukrepov ni nikakršna težava. Problematični postajajo sedaj tedensko testiranje, čakanje v vrstah in plačevanje testov. Tudi s strankami niso imeli nobenih problemov glede izpolnjevanja ukrepov, saj je vse postalo že nekakšna rutina. Samo nam je povedal, da jih po poslovni plati pandemija koronavirusa ni prizadela. Povpraševanje po njihovih izdelkih je bilo v tem času celo še

večje kot prej. Kljub temu da so kot družina preboleli koronavirus in so bili tri tedne praktično vsi v karanteni, so s poslovanjem zadovoljni.

Pogledano z dobre strani: »Ljudje so začeli med pandemijo še bolj ceniti prave, domače stvari, pridelane in predelane izdelke,« je zaključil Samo Beridan.

SUZUKI

ŽE ZA 11.980 EUR

Way of Life!

Kombinirana poraba goriva in izpusti CO₂ po WLTP meritvah: 4,7-7,3 l/100km in 106-164 g/km, emisijska stopnja: EURO6, specifična emisija dušikovih oksidov (NO_x): 0,0042-0,0245 g/km, trdi delci: 0,00009-0,00086/km, število delcev: 0,65-2,46 E11/km. Oglikov dioksid (CO₂) je najpomembnejši toplogredni plin, ki povzroča globalno segrevanje. Emisije onesnaževal zunanjega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanjega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povišanim koncentracijam prizemnega ozona, delcev PM10 in PM2,5 ter dušikovih oksidov. Vse nadaljnje informacije o specifični porabi goriva in specifičnih emisijah CO₂ iz novih osebnih vozil najdete v Priročniku o varčni porabi goriva in emisijah CO₂, ki ga lahko brezplačno pridobite pri pooblaščenem SUZUKI partnerju in na spletni strani www.suzuki.si. Slike so simbolične.

AVTO VUGA d.o.o. Prodaja vozil: **05/33 33 444**

 Servis vozil: **05/33 33 440**

MIRO VONČINA

Kmetijska trgovina, Kanal

Po telefonu smo se pogovarjala z lastnikom kmetijske trgovine v Kanalu, Mirom Vončina.

Odkrito nam je povedal, da ga kot lastnika trgovine pandemija koronavirusa ni posebej prizadela. Daleč naokrog ni trgovine s tovrstnim materialom, zato je bil obisk dober. Posloval je lahko praktično ves čas, seveda ob doslednem spoštovanju vseh omejitev in ukrepov (maske, razkuževanje, varnostna razdalja). Večina strank je ukrepe z razumevanjem sprejela. »V nerodnem položaju pa se

znajdeš, ko pride v trgovino npr. nekdo brez maske in s prepričanjem, da si tudi ti nor, ker jo nosiš.« Takrat se malo zaplete. »Pa smo vse rešili,« je bil dobrovoljen Miro. Poudaril je, da se zaveda, v kako slabem in nezavidljivem položaju so bili (in so še) npr. gostinci, ki so morali zaradi pandemije vse zapreti.

Tudi on je sicer moral za 10 dni zapreti trgovino, ker je zbolel za koronavirusom in je bila vsa družina v karanteni. »Na srečo se je izšlo brez hujših posledic« je zaključil Miro.

Ukrepi, ki jih bo treba tudi v deskljanskem fitnesu dosledno upoštevati še kar nekaj časa. Foto: Deni Drnovšček

DENI DRNOVŠČEK

Nothing Gym, Deskle

»Ko gledam stvari za nazaj, se šele zavedam, da smo prebrodili eno težko obdobje, in čeprav sem v situaciji potegnil »ta kratko«, vsaj kar se tiče državne pomoči pri plačevanju prispevkov in prejemanju nadomestila, ostajam optimističen. Zadovoljen sem, da sem lahko kljub situaciji redno plačeval račune in stroške, ki so se kljub zaprtemu fitnesu mesečno vrstili. V februarju nam je uspelo fitnes z nekaj omejitvami ponovno odpreti. Mislim, da se bo počasi vse obrnilo na bolje. Vedno razmišljam pozitivno in priznati moramo, da se je tudi v tej situaciji zgodilo marsikaj dobrega. Sam sem prosti čas izkoristil za počitek, za razmislek, predvsem pa za iskanje novih idej za dodaten posel. Cilje sem si tokrat postavil kar visoko, obeti so dobri, upam, da mi uspe.«

BLAŽ VALENTINČIČ

Cafe Libero, Kanal

Lastnik bifeja »Cafe Libero« Blaž Valentinčič je povedal: »Lokal je zaprt že od 22. oktobra lanskega leta. Priznati moram, da sem že lani meseca marca, ko je pri nas nastopil prvi val epidemije, razmišljal, katero alternativo izbrati ob morebitnem popolnem zaprtju. In takrat sem se odločil za izdelavo pic in peke na žaru. Tako sem že konec oktobra lani začel z uresničitvijo alternative izdelovanja pic, z dostavo na dom, po principu: primi in vzemi. Seveda sem si, zaradi zagotovitve varnosti sebe in drugih, uredil brezstično plačilo s kartico. V poletnem času sem, za pomoč v šanku, imel sodelavko. V času zaprtja pa sem potreboval pomoč v kuhinji in tako sem dotedanjo sodelavko nadomestil s sodelavcem. Prometa res ni veliko, a Cafe Libero ostaja odprt za ljudi, ki ga potrebujejo!«

Blaž je pozitivna oseba, vedno nasmejan, dobre volje in pripravljen na nove izzive. In za tiste, ki ne veste, kaj vse Blaž počne. Vodi ŠKD Nasmejanih, ki v sodelovanju z Občino Kanal ob Soči, organizira prireditev Naj športnik občine. V poletnih mesecih je, v času šolskih počitnic, zadolžen za izpeljavo projekta branja pravljic pod krošnjami dreves, ob igrišču OŠ Kanal. Prav tako je, v poletnih mesecih, vpet v organizacijo predvajanja filmov na prostem, na igrišču OŠ Kanal. Tudi v največji kanalski prireditvi Skoki z mosta, ki jo organizira Turistično društvo Kanal, sodeluje pri organiziranju teka »Kanalski krog«. Ni mu težko priskočiti na pomoč. Blaž, le tako naprej!

Rezanje gobic za dodatek na pico

Likovna skupina Svetloba Deskle: Mi ne mirujemo

Vanda Colja, foto: Marjana Zidarič

V času praznovanja dneva kulture, 8. februarja, se je Likovna skupina Svetloba tudi letos intenzivno pripravila na ta dogodek. Običajno smo v tednu kulture svoje slike postavili na ogled v Stekleno dvorano Kulturnega doma Deskle.

Ker nam razmere letos tak način razstave preprečuje, smo se odločili za razstavo v avli kulturnega doma. Tako so slike kljub koroni, ki nam kroji življenje, vsem na očeh in marsikomu polepšajo dan.

V moji mladosti so nas na najhujše čase pripravljali z akcijo *Nič nas ne sme presenetiti*. To je bila vsedrjavna akcija, na kateri je jugoslovanska oblast ljudi pripravljala na najhujše: kako ravnati v primeru naravnih nesreč, vojn,

goče je temu botrovala brezskrbna mladost, ker so naši starši znali pozitivno vplivati na nas z odvrčanjem od misli na najhujše. Mogoče so nam namerno pripovedovali o svojih hudih časih z zaključki, naj ne bi bilo nikoli več tako ...

Nekateri današnje razmere, ki so preplavile naš ljubi planet, primerjajo z vojnim stanjem, drugi se požvižgajo na obvestila o dogajanjih doma in po svetu ter protestirajo proti odločitvam, kako ravnati, da se zahrbtni sovražnik ne bi prikradel v naše domove, šole, bolnišnice ...

Kljub temu da so prepovedana srečevanja na likovnih delavnicah, ex-temporah in razsta-

Kovid se je prikradel v naše domove

Likovna skupina Svetloba Deskle

Razstava v avli Kulturnega doma Deskle

jedrskih, bioloških in kemičnih napadov. Takole so leta 1979 zapisali v dnevnem časopisu: »Značilnosti akcije NNNP. Akcija mora biti množična in politično mobilizacijska. Zagotoviti mora množično udeležbo delovnih ljudi in občanov in zajeti vse strukture v sistemu ljudske obrambe in družbene samozaščite. Akcija mora vključiti najpomembnejše naloge ...«

Takrat, ni mi težko priznati, nisem razmišljala o teh besedah na način: kaj pa, če bo ... Mo-

vah, slikarji ustvarjamo vsak v svojem kotičku doma nove in nove slike. Zadnje pripovedujejo o naših razmišljanjih v času korone. Zato smo tudi razstavo naslovili *Korona*.

Prepričani v boljše čase gojimo prijateljstvo, ki je naš največji zaklad, da ga kljub številnim prepovedim ne bi izgubili. Povezuje nas likovno ustvarjanje, ki nam daje uteho v tem, da nam ni treba ničesar razlagati z besedami. Lev Nikolajevič Tolstoj je o prijateljstvu za-

pisal: »Če spremljaš prijatelja, ni noben ovinek predolg.« Tega se držimo tudi likovniki, čeprav s čopičem v roki, namočenim v svetleči se barvi.

Poleg razstave v Desklah pa stalno razstavljamo svoje slike tudi v izložbenih oknih bivše banke na placu v Kanalu. Z veseljem pripravljamo slike za naslednjo razstavo v Desklah, mogoče pa še kje drugje.

Zdravje, znanje in druženje – Akademija Arhimed

David Ogrin

Na Kanalskem že vrsto let svoje dejavnosti izvaja tudi Akademija Arhimed – Zavod za izobraževanje, rehabilitacijo in dizajn, v vodstvo katerega je vključenih tudi nekaj prebivalcev Občine Kanal ob Soči. Zavod se ukvarja z delom na področju izobraževanja, rehabilitacije in promocije zdravja, z namenom ohranjanja zdravja in izboljšati kakovost življenja in dela. To zavod dosega z organizacijo raznih izobraževalnih prireditev, tečajev, seminarjev, z izdajanjem ter založništvom strokovnih in informativnih publikacij. Večino izvaja samostojno s svojimi člani ali pa v sodelovanju z zasebnima fizioterapijama in ergonomijo, Centrom za rehabilitacijo **dr. Davida Ravnika** iz Kanala in Zasebno fizioterapijo mag. **Simone Videnšek** iz Maribora. Pomemben

Masaža v naravi. Vir: Dora Ravnik

repertoar so programi promocije zdravja (tako doma kot na delovnem mestu – skladno z Zakonom o varstvu in zdravju pri delu), ki jih zavod nudi posameznikom, skupinam in podjetjem, učijo pa tudi različne masaže in druge terapevtske pristope. Junija 2019 je bila

v sodelovanju s Turistično rekreacijskim društvom Globočak izvedena delavnica zdravja pod Globočakom z naslovom *Svobodna in lahkotna korak in dih*, ki je potekala v domu Mihaela Gabrijelčiča na Srednjem. Dogodka se je tedaj udeležilo kar precej krajanov občine Kanal. Samo v lanskem letu so bila izvedena kar štiri e-izobraževanja na različne aktualne teme, letos pa zavod načrtuje poleg nekaj

Nanos traku kineziotepe.
Vir: arhiv Akademije Arhimed

e-izobraževanj tudi ponovitev v letu 2019 izvedene delavnice in tržnice zdravja, kjer bodo ponovno različne meritve in demonstracije, kot so npr.: predstavitev kinezioloških trakov, predstavitev refleksionske masaže, predstavitev klasične švedske in terapevtske masaže, predstavitev manualne terapije, meritev krvnega sladkorja, pulzne oksimetrije in krvnega tlaka, meritev sestave telesa z bioimpedančno analizo, meritev vitalne kapacitete pljuč, BOLT-test (to je test telesne ravni kisika oz. v kakšni fizični kondiciji smo), uporaba različnih testov (tudi prehranska anamneza, test

Dogodek na Srednjem 2019.
Vir: arhiv Akademije Arhimed

ogroženosti za padce, izbira in prilagoditve medicinskotehničnih pripomočkov) in druge. Zanimiva je tudi raziskovalna pot Akademije Arhimed, ki poleg promocije zdravja in življenjskega sloga ter različnih terapevtskih rešitev za posameznike in podjetja aktualno preučuje uporabo umetnih jam (npr. kaverne) za izvedbo speleoterapije (uporaba jame v terapevtske namene). Več informacij o zavodu in delovanju, predvsem pa ponudbi za krajanje Občine Kanal ob Soči, najdete na spletnih straneh zavoda www.zavod-aa.com.

Doc. dr. David Ravnik, mag. fizioterapije
Pred. Tjaša Hrovat Ferfolja, mag. zdravstvene nege
Pred. mag. Simona Videnšek, dipl. fizioterapevtka
David Ogrin, predsednik Akademije Arhimed

Storitve z gradbeno mehanizacijo:
izkopi, nasipavanje, planiranje,
prevozi

**HARIJ TRANSPORT IN
MEHANIZACIJA D.O.O.**

Goljevica 1D
5210 Deskle
Tel.: 041 737 178

**Pritrdila za strehe in fasade,
ravne strehe,
lesene konstrukcije
in podkonstrukcije**

SKODNIK

SKODNIK d.o.o.
Bodrež 3
5213 Kanal

e-mail: skodnik@siol.net
tel.: +386(0)5 395 11 79
fax: +386(0)5 395 11 89

Društvo obolelih zaradi azbesta – kako smo preživeli covid leto 2020

Lojzka Reščič

O društvu in njegovem poslanstvu

Ustanovitev Društva obolelih zaradi azbesta sega v leto 1996, ko je bil tudi sprejet Zakon o prepovedi proizvodnje in prometa z azbestnimi izdelki ter o zagotovitvi sredstev za prestrukturiranje azbestne proizvodnje v neazbestno. Poleg ukinitve uporabe azbesta in uvedbe nove tehnologije pa je bil namen zakona zagotovitev socialne varnosti delavcev, ki so bili izpostavljeni škodljivim vplivom azbesta, ter zagotovitev sredstev za odškodnine obolelim.

Društvo je na čelu s svojim ustanoviteljem in dolgoletnim predsednikom **Radivojem Veluškom** vse te procese spremljalo in pri njih aktivno sodelovalo, v korist vseh obolelih zaradi azbesta. To poslanstvo v društvu tudi danes nadaljujemo, pa ne samo v korist obolelih zaradi azbesta, ampak vseh, ki smo bili azbestu izpostavljeni.

Covid leto 2020

Začelo se je burno, s pismom predsednika društva v zvezi z udeležbo na zborovanju v Kanalu 13. februarja. Na tem mestu bi želeli pojasniti, da je bilo omenjeno pismo mogoče narobe razumljeno. Namen je bil zgolj opozoriti, da ni najbolj primerno za azbestne bol-

nike se sredi zime v najhujšem mrazu udeleževati podobnih dogodkov. In konec koncev smo bili tudi tik pred izbruhom epidemije in je čisto možno, da je bil virus že med nami.

Leto 2020, ki ga je zaznamovala epidemija koronavirusa, nas je ponovno spomnilo, kako pomembno je, da čim več, tudi preventivno, naredimo za svoje zdravje. In dejavnosti našega društva so v največji meri tako usmerjene. Ko še nismo vedeli za prihajajoči virus, smo se v novo leto pognali z velikim elanom in novimi idejami. Med njimi je bil tudi program rekreativne vadbe v novem fitnes centru v Desklah. Vadba, posebej namenjena in prilagojena pljučnim bolnikom, je potekala pod vodstvom usposobljenega vaditelja, ki iz lastnih izkušenj pozna pomen vadbe za pljučne bolnike. Zakaj poudarek na rekreaciji? Zato ker vsi strokovnjaki prepoznajo njeno koristnost, tako za vzdrževanje kondicije, za povečanje odpornosti proti boleznim kot tudi za lažje premagovanje bolezni, ko že zbolimo. Vadba je prilagojena tudi pacientom po prestanih hudih boleznih, operacijah in terapijah. Ni boljše potrditve, da delamo prav, kot npr. telefonski klic: »Veste, sem že zelo težko šla po stopnicah do hiše, vendar sedaj, ko hodim v fitnes, grem lažje.« Seveda smo nadaljevali tudi redno rekreacijo v telovadnicah, ki se je udeležuje več kot 130 ljudi in poteka pod vodstvom

treh usposobljenih vaditeljev. Žal pa je začetek epidemije vso to dejavnost ustavil.

Že ob prvih informacijah o širjenju virusa smo se v društvu zavedali, da je za azbestne bolnike lahko zelo nevaren. Zato smo že takoj v prvi polovici marca obvestili vse člane o potrebnih ukrepih, ki se jih morajo držati. Proti koncu meseca pa smo vsem članom poslali zaščitne maske, ko še nikjer niso bile na razpolago.

Ko smo junija le dočakali delno sproščanje ukrepov, smo ob sončevem obratu, poletnem solsticiju, ko je dan najdaljši, organizirali pohod na Korado. Moči smo združili s Turističnim društvom Korada in se kasneje na občnem zboru dogovorili, da bo tako tudi naprej. Na pohod iz Deskel proti vrhu Korade se nas je odpravilo 12. Vmes sta nas na Goljevicah pogostila **Vida** in **Jože**, Jože pa nam je razkazal tudi cerkvico sv. Volbenka. Najlepše pa je bilo, ko smo po še kar težki poti prišli na vrh in se srečali z drugimi pohodniki. Zbralo se nas je okrog 60 in srečanja ob cerkvici sv. Genderce so bila res prisrčna. Pa to še ni bilo vse, pravo presenečenje nas je čakalo šele v koči na Koradi. To je bil koncert z **Iztokom Mlakarjem** in **Davidom Šuligojem**. Nekateri sploh niso mogli verjeti, da je res. In kako je bil prisrčen Iztok, ko se nam je zahvalil za povabilo, saj je bil to prvi koncert po zausta-

Koncert Iztoka Mlakarja

Občni zbor društva na taborniškem prostoru

vitvi vseh kulturnih prireditev v marcu. In ko smo na koncu skupaj zapeli »Moja Štefanija, življenje al smrt ...«, kaj si lahko še želimo? In to je sporočilo naše dejavnosti, širjenje pozitivne energije, kar ugodno vpliva tudi na naše zdravje.

Občni zbor društva smo sklicali v začetku julija na taborniškem prostoru, da smo bili zunaj in da smo se lahko držali razdalje. Zahvala tabornikom! Običajno vsebino občnega zbora smo popestrili z dvema zanimivima predavanjema. Temo »Odškodnine iz naslova poklicnih bolezni« nam je predstavila **PE-TRA BECHIBANI**, predstavnica Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti RS in predsednica medresorske Komisije za odpravljanje posledic dela z azbestom. **DENI DRNOVŠČEK**, vodja fitnesa Nothing_gim v Desklah, pa nam je predstavil zanimivo predavanje »Koristi rekreacije za pljučne bolnike«.

Tudi našo že 11-letno tradicionalno dejavnost, to je rekreativni oddih v Salineri v Strunjanu, nam je uspelo zelo dobro speljati. Ker smo omogočili tudi uporabo turističnih bonov, je bil interes velik, večji od zmožnosti. In ponovno so bili udeleženci zelo zadovoljni.

V oktobru smo začeli organizacijo cepljenja proti pnevmokoknim okužbam, to so bakterijske okužbe, ki lahko povzročajo hude bolezni, med njimi tudi pljučnico. In v mesecu novembru se je cepilo že okrog 100 naših članov s prvo dozo cepiva. To nam je bilo omogočeno s pomočjo donacije posloводства Salonita in Alpacema. Pri tem cepljenju sta potrebni dve dozi, kar pomeni po mnenju strokovnjakov dosmrtno zaščito. **Vse bi želeli obvestiti, da se še vedno lahko prijavite na cepljenje, brezplačno cepljenje omogočamo tudi novim članom društva.**

Stalno teče, predvsem s strani predsednika društva, tudi pomoč obolelim z nasveti glede napotitev do zdravnikov specialistov ter z nasveti glede odškodnin, ki jih določa Zakon o odpravljanju posledic dela z azbestom. Predsednik društva tudi sodeluje v medresorski Komisiji za odpravljanje posledic dela z azbestom, kjer ravno tako poskuša vsem pomagati po najboljših močeh.

Društvo že več let sodeluje z Medicinsko fakulteto v Ljubljani pri nabavi reagenta za testiranja v okviru raziskovalnega projekta Biološki označevalci nastanka, napredovanja in odgovora na zdravljenje bolezni, poveza-

nih z izpostavljenostjo azbestu. Rezultati teh raziskav bodo pripomogli k zgodnejšemu odkrivanju azbestnih bolezni in njihovemu učinkovitejšemu zdravljenju, daljšemu preživetju in boljši kakovosti življenja bolnikov. Za namen projekta se med našimi ljudmi odvzemajo vzorci krvi, kar pa je za zdaj zaradi covid-19 zaustavljeno. Takoj ko bo spet možno, vas bomo o tem obvestili.

Zaključek

No, in ko smo se v septembru pripravljali k zagonu svojih rednih dejavnosti, predvsem k redni telesni vadbi, nas je covid ponovno ustavil. Ampak mi se ne damo, verjamemo strokovnjakom in verjamemo v cepivo ter upamo, da bomo še pred koncem šolskega leta lahko skupaj telovadili, se tudi drugače družili in si s pozitivno energijo pomagali. Mogoče smo res preveč optimistični, ampak velikokrat je tudi optimizem koristen. Za leto pripravljamo nove programe, predvsem v smeri ozaveščanja o pomenu preventivnih dejavnosti ter ustreznega ravnanja ob pojavu bolezni. Skratka, naše društvo se bo še naprej trudilo delati v korist vseh, ki so zboleli zaradi azbesta ali so bili azbestu izpostavljeni. **OSTANITE ZDRAVI!**

☎ 080 16 32

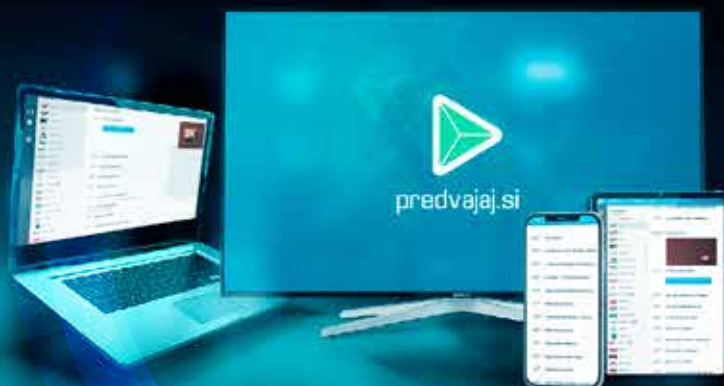
info@kate-wing.si

www.kate-wing.si

NOVO

Prenovljena HD programska shema z vsemi **športnimi programi**.

Ogled TV vsebin za nazaj do 7 dni s Predvajaj.si

Sedaj tudi na vseh Android, Samsung in LG Smart TV-jih.

androidtv

Samsung SMART TV

LG SMART TV

Zaklenjena cena TRIO PAKETOV za obdobje enega leta samo 29,50 €/mesec

5. pohod Po poteh starovercev

*Manca Vinazza in Miha Mihelič, Turistično društvo Korada Deskle - Anhovo,
foto: Valter Rešič in Nives Hvalica*

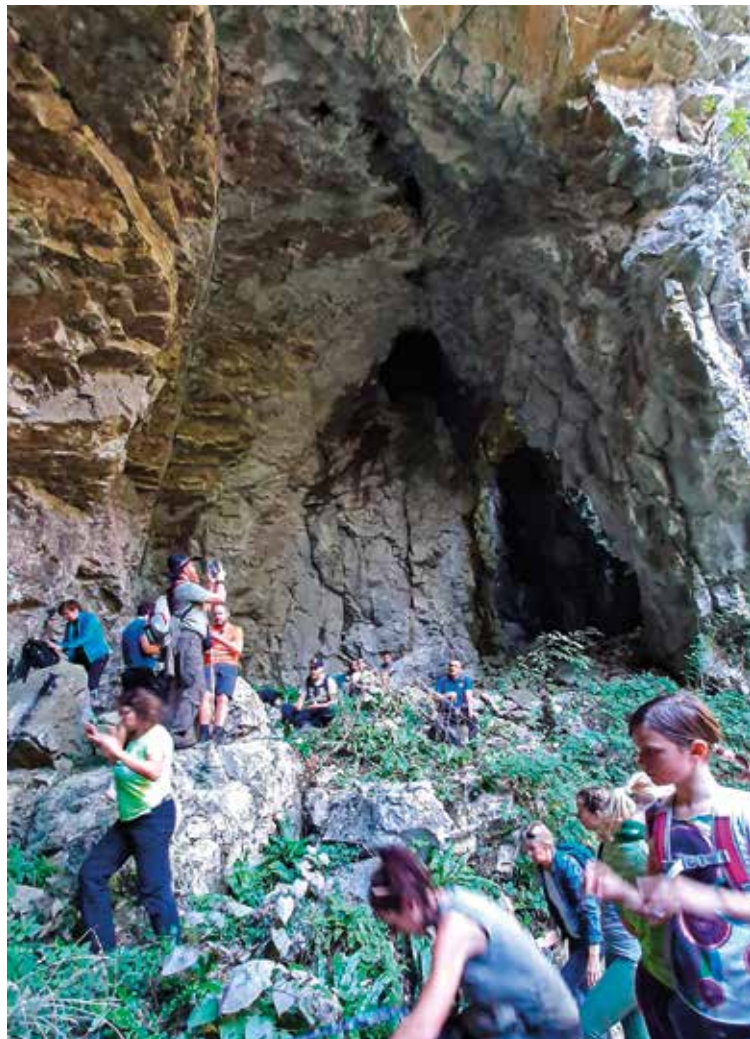
Letošnji pohod smo člani TD Korada Deskle organizirali na sončno soboto, 19. septembra 2020. Kljub nepredvidljivim razmeram, ki so se spreminjale iz dneva v dan, smo zadostili vsem potrebnim ukrepom proti širjenju virusa in v svoje kraje privabili kar 68 pohodnikov iz vse Slovenije. Nekoliko smo pogrešali večjo udeležbo domačinov, vendar nas veseli dejstvo, da se pohoda med drugimi udeležujejo tudi tisti, ki imajo korenine v našem prostoru in se z veseljem vračajo domov ter spoznavajo skrivnosti in sledi prednamcev.

V sodelovanju z Zavodom Dolina Soče smo se vključili v *Tedne za pohodnike in gurmane od reke do neba*.

Frtalja in fižol v srajci

Trasa je bila napovedano zahtevna in precej dolga. Prehodili smo kar 19 km, v enem delu po skoraj neobljudenih poteh. Začeli smo v ŠRC Ložice in se najprej mimo Zamedvejega odpravili v Divjo jamo ob

Ob Divji jami

Zamedvejskem potoku. Tu sta bila še do konca prve svetovne vojne postavljena kačja glava iz Škeljaka in kamen Topeš, ki sta služila za obrede. Žal so po koncu prve svetovno vojne jamo poškodovali in izropali. Pot smo nadaljevali proti Vrtačam, kjer smo v Okrepčevalnici Na Skednju pokušali domačo frtaljo in praznično jed fižol v srajci, ki so jo na kmetiji Kobalar jedli ob zimskem kresu. Prav omenjena kmetija je bila tudi naša naslednja točka, saj je bila ena izmed devetih kmetij na staroverski romarski poti okoli Jelenka, ob katerih so, kot smerokazi, stali kamni s tremi puščicami. V njeni bližini sta nekoč stala tudi naraven neobdelan kamen Sohar ter Mavrski pil. Danes so od vsega ostale le še ruševine nekdanje mogočne kmetije in kapelica. Preden smo se spustili v dolino, smo se ustavili še na razgledni točki, kjer je stal zaznamovani hrast, ki so ga posekali in zažgali po novem

Pavlu Medveščku v slovo

letu 1919. Okoli njega so do takrat še stali kamni, ki so služili kot koledar, vse skupaj pa je služilo spomladanskim obredom za dobro letino. Od tam smo se čez Kamence in Goljevico vrnili v dolino.

Veseli korak in različna pripovedovanja ter spoznanja so se kar iskrali cel dan. Prijetno druženje ljudi, ki jih zanimajo podobne stvari, in navduševanje nad naravno in kulturno

dediščino, sta spletna marsikatero vez in naredila čudovito vzdušje. Prijetna utrujenost na koncu dne je udeležencem pustila nasmeh na obrazu in željo, da se zopet vidimo.

Letošnji že 5. pohod *Po poteh starovercev* je potekal spet po drugi trasi, saj iz naših krajev izhaja toliko zanimivih mest in zgodb. Te dediščine, ki nam jo je zapustil naš rojak **Pavel Medvešček**, ne moremo izmeriti. Od-

krivamo, spoznavamo in razumevamo jo iz dneva v dan. Žal se nam letos Pavlu ni uspelo pridružiti, čeprav vemo, da je bil z mislimi z nami in bi zagotovo prišel, če bi zmogel. Kmalu po pohodu se je na našo veliko žalost za vedno poslovil od nas in se, kot so temu rekli staroverci, odpravil na dolgo potovanje. Kljub temu bo za vedno ostal v naših srcih! Zato bomo še toliko bolj z veseljem pripravili pohod tudi prihodnje leto.

Optimalna izbira za vas!

ORANŽNI OPTIMUM.

DVE LETI AKCIJSKA CENA OB VEZAVI

29⁹⁹€*
na mesec
Redna cena 49⁹⁹€

T2 SUPERNOVA NOVA GORICA, T 064 160 160

*Akcijska ugodnost ob naročilu paketa Oranžni Optimum velja za nove naročnike T-2 ob vezavi naročniškega razmerja za 24 mesecev. Popust velja le za nove naročnike paketa, ki v obdobju treh (3) mesecev pred naročilom paketa niso imeli sklenjene naročniške pogodbe s T-2. Popust velja za prvi dve leti obdobja vezave. Po izteku akcijskega obdobja se obračunava redna cena paketa po vsakokratnem veljavnem ceniku. Popusti iz različnih akcij se ne seštevajo. Akcija ne velja za poslovne uporabnike. Akcija velja do preklica. T-2 si pridržuje pravico do zavrnitve naročila, če izvedba širokopasovnega dostopa zaradi tehničnih omejitev linije ne bo mogoča oziroma če T-2 presodi, da gre pri koriščenju posebne ugodnosti za poskus zlorabe ugodnosti za nove naročnike (npr. prenos naročniškega razmerja na drugo osebo znotraj istega gospodinjstva). Za več informacij o ponudbi obiščite T-2 spletno stran www.t-2.net ali pokličite številko 064 064 064. Za ponudbo veljajo splošni pogoji, objavljeni na <http://www.t-2.net/splosni-pogoji-podjetja>. Vse cene so v EUR in vključujejo DDV.

SERVIS IN PRODAJA NOVE, OBNOVLJENE IN RABLJENE RAČUNALNIŠKE OPREME.
ZA PODJETJA IN FIZIČNE OSEBE

PRENOSNIKI, ZASLONI, STREŽNIKI, OMREŽNA OPREMA, INTERNET, WI-FI, PERIFERIJA

Bilaz

Bilaz d.o.o.
Sedejeva 8
Nova Gorica

T: 05 333 19 00
M: 041 614 944

E: info@bilaz.si
www.bilaz.si
www.pcpoceni.si

za vas od
1995

Klemenu Nanutu v slovo

Klelija Dolenc

Minilo je leto, kar smo se poslovili od **Klemena Nanuta**. Razmere so takšne, da je bila poslovitev le v najožjem krogu. Zato smo dolžni Klemenu nameniti besedo slovesa in obuditi spomin nanj. Ni anonimnež, čigar življenje ni pustilo sledi v Kanalu in širši okolici. Klemen se spomnimo predvsem kot pevovodjo in predanega rekreativca. Oboje mu je bilo položeno že v zibelko. Oče **Kazimir**, sicer trgovec, je bil orglar v kanalski cerkvi in pevovodja. Spomnimo se ga v trgovini s čevlji. Čeprav je preživel taborišče Dachau, je bil vedno dobrovoljen. Mama **Marija** je bila prava glasbena navdušenka. Vsakogar, ki je stopil v njihovo hišo, je povabila h klavirju in mu zaigrala. Še posebej rada je pela. Brat **Anton** je bil znameniti dirigent, brat **Jožko** učitelj in glasbenik, zdravnica in maratonka sestra **Kazimira**, pobudnica *Teka treh src* v Radencih, in **Dominka** uspešna zobozdravnica. V takšnem okolju je odraščal najmlajši sin Klemen. Glasba mu je tekla po žilah in se naselila v dušo z rojstvom. Več kot tri desetletja je uspešno vodil mešani cerkveni pevski zbor, nekaj let manj pa moški pevski zbor, ki nosi ime njegovega očeta – Kazimir Nanut – in deluje pod okriljem Prosvetnega društva »Soča« Kanal. Z njim je sodeloval na skorajda vseh krajevnih in občinskih prireditvah. Vsako leto se je z zborom udeležil revij *Primorska poje* in *Goriški zbori pojo*. Gostoval pa je tudi v Italiji, Nemčiji in Ameriki. Klemen je hodil po stopinjah svojega očeta. Ni bil le pevovodja, bil je tudi organist v cerkvah v Kanalu, zadnja leta tudi Desklah in na Gorenjem Polju. Poleg najrazličnejših priznanj in pohval je leta 2011 prejel tudi nagrado Občine Kanal ob Soči. Preprosto. Malokdo ve, kakšen poklic je imel Klemen. Vsi pa vedo, da je bil z dušo predan petju in orglam.

Bil pa je tudi zagrizen rekreativec. Kolikokrat smo ga srečali, ko je tek, kolesaril ali nesel svoj veliki kajak od Soče. Občudovali smo ga, kako hitro je pretekel Staničevo pot od Solkana do Kanala. Udeleževal se je najzahtevnejših tekmovanj: triatlona v Bohinju, ljubljanskega maratona, primorskih pokalnih tekov, gorskih tekov. V njem je bila neka vrsta trme in vztrajnosti, značilne za Nanutove. Še eno tistih značilnih kanalskih družin, ki kraju dajejo pečat. Na svojih poteh je mnogokrat zmagoval. Žal je bila zadnja bitka zanj izgubljena. Mnogo pred ciljem.

Gorski tek Podbrdo-Črna prst

GEOTMIN d.o.o.

**UREDITEV MEJ
PARCELACIJE
GEODETSKI NAČRTI
ZAKOLIČBE
VRIS OBJEKTA V KATASTER**

...

Geotmin d.o.o.
Trg tigrovcev 4
5220 Tolmin

tel. (05) 38 10 146
gsm. 041 973 961
www.geotmin.si

www.elkor.si

ELKOR
Naj bivanje postane užitek.
Gradite z NAMI!

- FASADNI SISTEMI
- OMETI
- TLAKI
- MAVČNI SISTEMI
- HIDROIZOLACIJA TERAS
- ZUNANJA UREDITEV
- TRGOVINA Z GRADBENIM MATERIALOM

POKLIČITE NAS 05 30 32 140 ali 041 366 768
Nikola Tesle 12a, ŠEMPETER PRI GORIČI

Poslovil se je avtor fresk v kulturnem domu v Desklah

Kulturno društvo »Svoboda« Deskle

Janez Pirnat (25. september 1932–26. januar 2021), sin kiparja Nikolaja Pirnata in pisateljice Nade Kraigher, je študiral kiparstvo na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje v Ljubljani (1953–1959) pri profesorjih Frančišku Smerduju in Karlu Putrihu.

Več o njegovem življenju si lahko preberete na spletni strani https://sl.wikipedia.org/wiki/Janez_Pirnat.

Akademski kipar **Janez Pirnat** je pustil sled tudi v Desklah, saj je dal našemu kulturnemu hramu pomemben pečat.

Ko je bil leta 1959, s skupnimi napor krajanov in ob izdatni pomoči Salonita, zgrajen kulturni dom v Desklah, je bil v njem tudi prostor, namenjen družabnim srečanjem. Janez Pirnat je v tem prostoru dve steni opremil z raznobarnimi freskami. Tudi prepoznavna velika poslikava na fasadi stavbe (nad vhodom v kulturni dom) je njegovo delo.

Ob dolgoletnem obratovanju gostinskega lokala sta se notranji freski poškodovali in zato sta bili na pobudo Kulturnega društva »svoboda« Deskle in pod strokovnim nadzorom samega avtorja leta 1984 obnovljeni.

Obeh notranjih fresk danes žal ne moremo več občudovati, saj je s samovoljnim posegom v prostor nekdanji najemnik lokala eno izmed fresk zazidal, drugo pa enostavno prekril z barvo in nanjo namestil klimo. Vsak pač razume kulturo po svoje. Na žalost.

Še vedno pa nas z vso svojo lepoto boža zunanja freska, ki krasi naš kulturni dom že od leta 1959. Lepo ohranjena nam predstavlja muze umetnosti (Muze so bile v grški mitologiji boginje umetnosti in znanosti. Bilo jih je devet, njihov vodja pa je bil Apolon).

Z našega kulturnega hrama jih na vas zre sedem. Jih prepoznate?

Freska, ki krasi Kulturni dom Deskle.

Freska, ki je v bila gostinskem lokalu.

Freska, ki je bila v gostinskem lokalu in je danes zazidana.

Odbojcarski klub Salonit Anhovo - Kanal

Miloš Grilanc – OK Salonit Anhovo - Kanal, foto: OK Salonit Anhovo - Kanal

Skupinska slika ekipe Salonit Anhovo - Kanal na prvem treningu v sezoni 2020/21

Trener članske ekipe Rade Dačović

Prav posebna sezona 2020/21

Potem ko je predsedstvo OZS na marčevski izredni seji prekinilo vsa uradna tekmovanja v sezoni 2019/20, je članska ekipa Salonit Anhovo »obstala« na 4. mestu v DP Slovenije. Upravni odbor na čelu s predsednikom g. **Julijanom Fortunatom** je poleti zavihal rokave in postavil temelje za nove odbojcarske uspehe v sezoni 2020/21.

Po dveh uspešnih sezonah je **Igor Šimunčič** prepustil krmilo članske ekipe novemu glavnemu trenerju **Radetu Dačoviću**. Zaradi družinskih in službenih obveznostih je ekipo zapustil dosednji večletni kapetan **Dejan Čabarkapa**. Centralni bloker **Žan Novljan** je prekinil športno pot. Zaradi težav s poškodbo ahilove tetive se je v Srbijo vrnil organizator igre **Nikola Živanović**. Člansko ekipo OK Salonit Anhovo - Kanal sta v sezoni 2020/21 okrepila: 25-letni srbski sprejemalec **Marko Radosavljević** ter 20-letni srbski centralni bloker **Veljko Boharev**. Veseli nas dejstvo, da je velika večina ekipe tudi v sezoni 2020/21

obljubila zvestobo kanalskemu dresu. Iz mladinskega pogona smo članski ekipi priključili mladinska reprezentanta **Primoža Jeklina** ter **Matijo Filiputti**. Cilji ekipe ostajajo visoki. Na državnem prvenstvu si želimo uvrstitve vsaj med najboljše štiri ekipe v državi ter nastop na zaključnem turnirju Pokala Slovenije.

Izjava trenerja ekipe Radeta Dačovića: »Ekipa je sicer spremenjena, ampak temelji so ostali isti kot v zadnjih dveh letih. Vlogo favoritov prepuščamo ekipam ACH Volley Merkur Maribor in Calcit Volley, ampak mislim, da imamo tudi mi možnosti krojiti vrh slovenske lige.«

Epidemija covid-19 je neusmiljeno zarezala tudi v delovanje OK Salonit Anhovo - Kanal. Članska ekipa je veliko večino dosedanje sezone odigrala brez gledalcev. Fantje najbolj pogrešajo navijanje navijaške skupine Salonit Cementboys, ki je bila do sedaj naš sedmi igralec na parketu. Vse mlajše selekcije kluba so brez treningov in tekmovanj vse od sredine oktobra 2020. Ustavili so se tudi treningi na OŠ Deskle, OŠ Most na Soči in OŠ Tolmin.

SESTAVA ČLANSKE EKIPE V SEZONI 2020/21:

Št.	Ime in priimek	Letnik	Državljanstvo	Igralno mesto
1	Veljko Boharev	2000	SRB	CENTER
3	Danijel Šarić	1991	SLO	LIBERO
4	Matija Jereb	1991	SLO	PODAJALEC
5	Matija Filiputti	2003	SLO	SPREJEMALEC
6	Irenej Karnel	1996	SLO	PODAJALEC
9	Jakob Kavčič	1999	SLO	CENTER
10	Lian Svit Maretič	2002	SLO	SPREJEMALEC
11	Marko Radosavljević	1995	SRB	SPREJEMALEC
12	Fran Peterlin	1993	HR	SPREJEMALEC
13	Aleks Kovačič	1998	SLO	KOREKTOR
14	Dalibor Tomić	1986	SLO	SPREJEMALEC
15	Matic Vrtovec	1997	SLO	KOREKTOR
16	Gregor Basaneže	1981	SLO	CENTER

V OK Salonit Anhovo - Kanal verjamemo, da bomo skupaj premagali to nevidno bolezen, ki tako zelo vpliva na naša življenja. Verjamemo, da se bodo naši otroci čim prej lahko vrnili k odbojarskim treningom. Odbojke se žal ne da igrati preko Zooma. Po vrnitvi otrok v športne dvorane verjamemo v še večjo prizadevnost in uživanje otrok na odbojarskih treningih.

Nova podoba dresov vseh ekip OK Salonit Anhovo - Kanal

Veselje po zmagi nad ekipo ACH Volley

OB NAKUPU VRTNE GREDE
PODARIMO KOMPOSTNIK

MACESEN
Dimenzije vrtna greda: (d/š/v)
190x80x80 cm

169,99 €
cena z DDV

dobavljivo tudi v velikosti 120x80x80cm

KOMPOSTNIK

Dimenzije kompostnika:
80x80 cm
Les: smreka

DARILO

visoka
VRTNA
GREDA

Z uporabo visoke vrtna grede je vrtnarjenje lahko pravi užitek brez bolec in v križu ali v kolenih.

Vaš pridelek bo na doseg roke. Dobesedno. Ob pravilni polnitvi grede bo tudi prej in bolj bogato dozorel.

Pridelajte si svojo zdravi obrok. Vse kar potrebujete je naša visoka vrtna greda!

Vsi naši modeli gred pridejo opremljeni z **gumbasto folijo** za zaščito stranic (kar podaljša življenjsko dobo grede), **mrežo** proti voluharjem za zaščito vaših pridelkov ter vsemi potrebnimi dodatki za montažo. Za postavitev grede **potrebujete vsega 10 minut**, saj so stranice že sestavljene.

INDE
Salonit Anhovo d.o.o.
član skupine Salonit
.....
drugačni z razlogom

Najpopularnejša športna osebnost in naj športniki občine Kanal leta 2020

Blaž Valentinčič

Tradicionalno smo v mesecu februarju razglasili naše športnike, ki so zaznamovali leto 2020. Bera je pestra kot vedno. Pretežno so bili to odbojkarji in odbojkarice kot se za našo občino spodobi poleg njih pa so posegali po najvišjih mestih še atletinja, košarkarji, gorski kolesar, cestni kolesar, tenisači in predstavnik avto-moto športa.

Priznanja narejena izpod rok Alenke Gololičič (GalNatural) so letos prejeli Eva Mori (najboljša odbojkarica Slovenije), Špela in Polona Marušič (2. mesto Pokala Slovenije v odbojki), Jure Okroglič (1. mesto Pokala Slovenije), Grega Okroglič (3. mesto DP v odbojki na mivki U-19), Primož Jeklin (vpoklic v mladinsko reprezentanco v odbojki), Mirnel Tunanović (vpoklic v kadetsko reprezentanco v odbojki), Aidin Artuković (državni prvak U17 v košarki 3x3), Jan Markič (2. mesto DP v gorskem kolesarstvu, disciplina enduro), Dejan Jug (ultrakolesar, 2. mesto 200 bikepacking milj po Slovenije), **Ana Vidmar (atletika, 2. mesto štafete 4x 100 m DP za mlajše mladinke)**, Matej Podgornik (hitrostno tekmovanje s terenskimi vozili, 2. mesto Slovenije Offroad). Medalje za dosežke pa so prejeli Jan Močnik, Anže Vinaza, Aidin Artuković, ki so člani Koršarkarskega društva Nova Gorica mladi, za uvrstitev v 2. Slovensko košarkarsko ligo ter Miha Blaškovič, Nejc Lavrenčič, Bor Zorzut, Matic Bevčar, Ambrož Kodolja, člani Teniškega kluba Gorica, za doseženo 2. mesto v 2. Slovenski teniški ligi. Vse dosežke omenjenih športnikov si lahko ogledate na spletni strani www.sportnik-kanal.si

Občinstvo, ki je spletno glasovalo, je izbralo za najpopularnejšo športno osebnost leta 2020 atletinjo, članico Atletskega kluba Gorica, **Ano Vidmar.**

Zahvala članov Društva nasmejanih, ki je razglasitev organiziralo, gre pokroviteljem projekta.

KANDIDATI

EVA MORI
odbojka, klub Ilbank Ankara

ŠPELA MARUŠIČ
odbojka, OK Kamnik

POLONA MARUŠIČ
odbojka, OK Kamnik

JURE OKROGLIČ
odbojka, ACH Volley Ljubljana

GREGA OKROGLIČ
odbojka, OK Salonit

PRIMOŽ JEKLIN
odbojka, OK Salonit

MIRNEL TUNANOVIĆ
odbojka, OK Salonit

AIDIN ARTUKOVIČ
košarka, KD Nova Gorica mladi

JAN MARKIČ
gorsko kolesarstvo, disciplina enduro, ŠKTD Avče

DEJAN JUG
ultrakolesar

MATEJ PODGORNIK
4x4 Kanal ob Soči, Extreme team Renče, hitrostno tekmovanje s terenskimi vozili

ANA VIDMAR
atletika, AK Gorica

Biodiverziteta okoli vsake slovenske vasi

dr. Davorin Tome

Slovenci veljamo tudi za narod popotnikov. Radi obiskujemo druge države, kjer si ogledujemo stvari, za katere smo doma prikrajšani: tropske obale, monumentalne zgradbe, drugačne kulture, eksotične živali in rastline. Ker toliko potujemo človeka včasih prešine, da smo v rodni državi videli že vse, kar se videti da. Daleč od tega!

Ste že kdaj videli rdečeglavega kraljička? Pri nas je pogost in splošno razširjen, tako da nam za to, da si ga ogledamo, ni treba v tujino, niti ne daleč od doma.

Samo če pogledamo biodiverziteto. Biodiverziteta so vsa živa bitja, od živali in rastlin, do gob in bakterij, ter vse zgodbe, ki jih pišejo njihova življenja. Na tisoče jih je, okoli vsake slovenske vasi so in, zagotavljam vam, večine niste videli niti slišali še nikoli.

V evropskih razmerah Slovenija velja za eno bogatejših držav z biodiverziteto. Nekaj 10.000 naj bi v Sloveniji živel samo živalskih vrst. Veliko k tej pestrosti prispeva geografski položaj države. Na zahodu se ozemlje dotika Sredozemlja, na severu sega pod Alpe, na vzhodu do panonskih ravnin in na jugu med dinarsko hribovje. In ker ima vsaka od teh štirih pokrajin svoje značilne živali in rastline, jih je na koncu, ko jih seštejemo, pač zelo veliko. A da bi se s to pestrostjo nara-

ve znali tudi pohvaliti, kot se pohvalimo, da smo hodili po Kitajskem zidu, ali da smo na vrhu Eifflovega stolpa popili kavo, jo moramo najprej znati ceniti. V nasprotnem bomo še naprej živeli v prepričanju, da je sploh ni ali da je povsem nepomembna, kar seveda ne drži.

Medved in ris sta verjetno najbolj prepoznavni vrsti pri nas. Z njima se znamo občasno celo tudi pohvaliti. Sta pač dve od naših največjih in najbolj karizmatičnih živali. Manjše vrste so skoraj brez izjeme neprepoznavne. A prav med najmanjšimi se pomen biodiverzitete najbolj pokaže. Kisik, ki ga dihamo – delajo ga rastline, največ ga naredijo drobne, enocelične alge v rekah, jezerih in morjih. Pitna voda – čistijo nam jo za

noht veliki nevretenčarji in bakterije. Hrana, ki jo jemo – tudi to je biodiverziteta, saj vsa hrana prihaja iz živih bitij, prostoživečih ali gojenih doma. In da hrana »zraste«, so potrebne še številne druge vrste: opraševalci, ki zaplodijo sadeže; deževniki, ki mešajo prst, da ostane rodovitna; ptice, pikapolonice, pajki, ki lovijo škodljivce v kmetijstvu, in še in še.

Na Nacionalnem inštitutu za biologijo (NIB) biodiverziteto raziskujemo že 60 let. Opažamo, da se je v tem času njena pestrost v Sloveniji zelo zmanjšala – v veliki meri kot posledica sprememb, ki smo jih v okolju naredili ljudje. In prav ljudje smo tudi tisti, ki lahko in ki moramo te spremembe ustaviti – kdo nam bo sicer delal kisik, čistil vodo in kako bomo prišli do hrane in drugih nena- domestljivih dobrin iz narave? Na NIB smo prepričani, da to lahko dosežemo. Da bi kaj naredili tudi na področju uresničevanja tega prepričanja, s še devetimi partnerji sodelujemo v evropskem projektu LIFE Naturaviva, katerega cilj je čim več ljudi v Sloveniji seznaniti s tem, kaj biodiverziteta je, kako pomembna je za nas in kaj lahko naredimo, da jo bomo ohranili. Več o projektu in naših dejavnostih lahko preberete na spletni strani: <https://www.naturaviva.si/>.

Kanalski begunci med prvo svetovno vojno

Klelija Dolenc

O kanalskih beguncih med prvo svetovno vojno sem se pogovarjala z **Radovanom Pušnarjem**. Zgodba o njegovi noni, **Mariji Pušnar**, je le ena izmed zgodb, ki jih je pisalo življenje med vojno živečih, potem pa razseljenih Kanalcev. Vsaka izmed zgodb je enkratna, neponovljiva, je zgodba o trpljenju, pomanjkanju in stiskah, pa tudi zgodba o upanju, borbi in vztrajnosti.

Svoje pripovedovanje je Radovan začel z navedkom **Antona Bajta**, občinskega tajnika, ki je v svoj dnevnik 20. julija 1915 zapisal:

»Sovražnik je do danes spustil več kot 1000 krogel s puške na civilno ljudstvo (mogoče misleč, da so to civilno oblečeni vojaki). To streljanje je imelo naslednji učinek:

- 1) Andrej Vuga, p. d. Hajduk iz Morskega št. 30, zadet v levo nogo, v stegno. Rana ni težka.
- 2) Ljudmila Brezigar iz Morskega št. 19, zadeta od puškega strele v desno nogo pri členju stopala, in sicer na dvorišču pred omenjeno hišo. Rana je težka, ali ni nevarna.
- 3) Marija Pušnar iz Kanala št. 95, zadeta dne

Češki domačini in slovenski begunci pred vaško kovačijo: 3. odrasla z leve je Radovanova teta Marija Pušnar, pred njo je na desni Radovanov oče Anton Pušnar (Tone), pred njo na levi je njen sin Anton Pušnar (Toniče). Gospodar je na skrajni levi, pred njim pa oba njegova sinova.

Porušen Kanal 19. 5.1918 (fotografija iz avstrijske narodne knjižnice ONB)

4/6 s kroglo puške, v nogo nad kolenom, in sicer na cesti med cerkvijo svete Ane in kapelico sv. Ivana pod Morskem, ko je šla v polje. Rana je težka, ali je vendar ozdravljiva. Isti dan je sovražnik ...»

Marija Pušnar je bila Radovanova nona. Po tem dogodku so se Marija in njena družina očitno odločili, da odidejo v begunstvo. Vzeli so še edino preostalo kravo iz hleva in odšli na Kanalski Vrh. Kravo so za majhen denar prodali avstrijskim vojakom, ki so živino klali za lastne potrebe. Svojo mamo je Radovanov oče zadnjič videl na Vrh, saj so jo zaradi rane z vojaškim vozilom odpeljali v bolnišnico v Ljubljano. Eden prvih spominov petletnega dečka je bil prav ta, da se je mame tako močno oklepal, da je pri tem izgubil en čevlj, in se je kasneje rad pošalil, da je v begunstvo prišel skoraj gol in bos – z enim samim čevljem. Druge begunce so, z vozovi, prepeljali čez Trnovski gozd do Ljubljane. Pred nadaljevanjem poti je Radovanova teta, sestra njegovega očeta, ki je bila starejša, smela obiskati svojo mamo v bolnišnici. Rana je bila resna, zato

mami ni bilo dovoljeno oditi z družino. Verjetno je kasneje, zaradi posledic rane in izredne žalosti, ker so jo ločili od družine, umrla. Begunce so iz Ljubljane odpeljali na Štajersko. Ker je bil taboriščni center poln, so oblasti razselile to skupino beguncev po Avstriji, Češki in Moravski. Radovanovega očeta in druge sorodnike so namestili v vaseh okoli Kutne Hore na Češkem, kjer so našle zato-

čišče med drugimi tudi družine Makarovič, Bucik in Valentinčič. Namestili so jih pri kmetih, kjer so si svoj kruh služili z delom na poljih in pri hišnih opravilih. Družina Pušnar je bila nastanjena v vasi Vidice. To je rodovito področje, kjer so domovali bogati češki kmetje, tako da vsaj hrane ni manjkalo. Medse jih je sprejela županova družina, kjer je bila vaška kovačija. Teta Marija je poma-

Po prodoru avstrijskih enot v 12. ofenzivi do reke Piave oktobra 1917 se je večina primorskih beguncev želela čim prej vrniti domov. Avstrijsko notranje ministrstvo je januarja 1918 izdalo odločbo, kjer je bil celoten teritorij Goriške razdeljen v kraje, kjer je bila vrnitev dovoljena, pogojno dovoljena ali prepovedana. Občina Kanal je spadala v pogojno dovoljena območja. Vendar so se begunci le počasi vračali domov, saj je po pisanju tržaške *Edinosti* septembra 1918 »prebivalstvo v kanalski dolini trpelo strašno pomanjkanje hrane«. V Kanal se je vrnila italijanska oblast, ljudje pa so še desetletje in pol obnavljali svoje domove.

Tudi skupina beguncev iz Češke si je želela vrnitve v domači kraj. Najprej so jih ponovno namestili v begunskem taborišču na Štajerskem. Informacije, ki so jih dobili o stanju v Kanalu, so bile grozljive – hiše porušene, polja razdejana od topovskih granat. Po pripovedovanju so jim oblasti ponudile dve varianti – možnost selitve v Vojvodino ali na Kosovo. Kanalci so organizirali delegacijo, ki sta šli pogledat obe lokaciji, vendar je očitno zmagalo domoljubje in so se odločili, da se vrnejo v Kanal.

Leta 1919 so jih z vlakom pripeljali na domačo železniško postajo v Kanalu. Vendar je bila tu sedaj druga oblast. Italijanski vojaki so jih na postaji pričakali s puškami. Prestrašeni domačini niso vedeli, kaj naj naredijo. Po pripovedovanju se je najprej opogumila nuna **Petrucova** (starejši Kanalci se je še spominjajo) in izstopila iz vlaka, za njo pa se je izpraznil cel vlak. Kaj so našli tu, vidite na pričujočih fotografijah. Vendar so zanos, želja ostati tukaj, v domačem kraju, marljivost, medsebojna pomoč in seveda tudi pomoč Zadruga vojnih oškodovancev oblikovali podobo novega Kanala. Tudi oblast je kmalu vzpostavila delovanje institucij. Radovanov oče je na primer že leta 1920 obiskoval 3. razred štirirazredne osnovne šole v Kanalu ... In zanimivo, pouk je bil v slovenskem jeziku, spričevalo pa je bilo dvojezično. Ta prispevek je Radovan pripravil z vsem spoštovanjem do domačega kraja in svojih prednikov. Naj bodo njihove težke življenjske preizkušnje in domoljubje za zgled tudi vsem nam.

Porušen Kanal 19. 5. 1918 (fotografija iz avstrijske narodne knjižnice ONB)

KIA - največ avta za Vaš denar.
MAS AVTO d.o.o.
Uradni zastopnik in serviser za vozila Kia.

Izognite se povečani porabi in preprečite velike stroške zaradi dragih popravil.

NE DOVOLITE, DA BI POPRAVILO VAŠEGA AVTA STALO PREMOŽENJE!
Zato smo za vas pripravili

NORO AKCIJSKO PONUDBO!

motorno olje + oljni filter + menjava olja

+ pregled tekočin pred zimo

ŽE OD 49,90 EUR

+386 5 333 03 03 Prijava na servis preko spleta: kiaservisng@masavto.si

Mas Avto d.o.o., Industrijska cesta 4 F, Kromberk, Nova Gorica.
Cena 49,90 EUR velja za do 4L olja z viskoznostjo 10W-40, ACEA A3/B3, A3/B4. Za dodatne motorje oz. uporabo olja 5W-30, ACEA A3/B3, C3 do 4L je doplačilo 9,90 EUR.

masavto.kia.si

gala pri hišnih opravilih, otroci pa so opravljali lažja dela in so hodili v šolo, ki je bila v sosednji vasi. Radovanov oče je tako na Češkem obiskoval dva razreda osnovne šole.

Kanalci so se zelo hitro organizirali. Dopisovali so si, kar dokazujejo ohranjene razglednice in druga pošta. Po pripovedovanju pa so se vsaj enkrat letno srečevali. Na kanalski praznik roženco so ti, ki so živeli v okoliških vaseh, poromali do Kutne Hore, do bazilike sv. Barbare (če že niso mogli poromati na Sv. Goro).

Tiskarski škrat

V prejšnji številki se nam je v Most prikradel tiskarski škrat, ki je pri članku o kanalskih beguncih na strani 46 kot avtorja dodal še Simona Princiča, čeprav je dejanski avtor samo Robert Devetak. Za napako se opravičujemo!

Počastitev pohoda XXX. divizije v slovensko Benečijo pred 77 leti

Majda Rejec

Predsednik KO ZB za vrednote NOB Kanal, Franko Pavlin, pri polaganju venca

31. januarja letos smo obeležili 77-letnico pohoda XXX. divizije v slovensko Benečijo. Vsako leto, v spomin na ta dogodek, krajevna organizacija ZB za vrednote NOB Kanal, v sodelovanju z Občino Kanal ob Soči in Krajevno

skupnostjo Kanal, organizira proslavo v kulturno-športni dvorani Morsko. Istega dne delegacija položi venec k spomeniku, ki ponazarja sam prehod borcev čez reko Sočo, ob cesti Deskle-Kanal, pred pokopališčem. Letos zaradi covida proslave ni bilo. Se je pa delegacija, v sestavi predstavnikov KO ZB za vrednote NOB Kanal, območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Kanal ter podpredsednika ZB za vrednote NOB Nova Gorica **Žarka Kodermaca**, 6. februarja zbrala pred spomenikom, poklonila borcem pohoda ter položila venec.

Kako pa se dogodka pred 77 leti spominja **Jožica Dolenc**?

Brigada stoj! Brigada stoj! Brigada stoj! Tako je šel glas od enega do drugega borca tiste davne noči 31. januarja leta 1944, ko je glavčina XXX. divizije šla z Banjske planote čez Kanalski Vrh, kjer jih je počakal in nato peljal skozi vas Morsko in naprej čez reko Sočo **Mutčev Pepi**, na osvobodilni pohod v slovensko Benečijo. Črnčevi dekleti je prebudil glas mulinih kopit, pa čeprav so bila le-ta povita, da bi bil ropot sredi noči čim manjši. Kolona

partizanov se je namreč pomikala prav mimo njihove domačije. Tudi zamolkli glas borcev sta slišali. Najmlajša **Anica** je spala, starejši dve, **Marija** in **Jožica**, pa sta prav po tihem vstali in stopili do okna. Seveda nista videli ničesar, zaradi temne noči in visokih oken. Le tiho šepetanje sta čuli. Mlada kurirka, komaj 14 let ji je bilo tedaj, in njena dve leti starejša sestra sta se preplašeno stisnili druga k drugi in poslušali. Še dihati si nista upali. Zdaj veteranka v zrelih letih, v mesecu marcu jih bo štela 91, se takole spominja tiste januarske noči: »Prav dobro se še spominjam glasov tistega večera. Kdo bi si mislil tedaj, da je med borci tudi osemnajstleten fant, ki bo čez nekaj let postal moj mož – **Anton Dolenc**. Kolikokrat mi je kasneje pripovedoval, kako so bili tiste noči premočeni in prezeblji. Šele ko so prišli na Liško, so se nekoliko odpočili od napore, dolge poti ter malo osušili. Čez nekaj dni so se vračali in zopet prečkali Sočo, tokrat pri Doblarju. Nato je v smehu vselej dejal: 'Pa zakaj mi nisi vrgla skozi okno skorjo od polente?'« Da, to so njeni, še kako živi spomini na tisti davni dogodek.

Novoletna obdaritev starejših

Majda Rejec

Čeprav je bilo lansko leto zaradi zdravstvenih razmer, tako doma kot v svetu, nenavadno in življenje ni potekalo po ustaljenih tirnicah, smo nekatere lepe navade le obdržali.

Kot že leta smo se tudi letos v Društvu upokojencev Deskle - Anhovo ob novoletnih praznikih spomnili svojih starejših članov, ki so zakorakali v osemdeseta in devetdeseta leta življenja. Medtem ko smo jih pretekla leta obiskali bodisi doma bodisi v domovih upokojencev, smo se letos nanje spomnili drugače.

Ker druženja niso bila možna, smo se udeležence torkovih srečanj v Medgeneracijskem centru Pri Tinci dogovorile, da bomo darila in voščilnice za starejše člane izdelale kar doma. Tako so nastale čudovite darilne škatlice in pristrčne ročno naslikane in izdelane voščilnice, ki smo jih posamično raznosili po domovih članov oziroma predali domovom za upokojence, v katerih bivajo naši člani.

Upamo, da smo jim s tem polepšali praznične dni in da jim je bilo toplo pri srcu, ko so videli, da nismo pozabili nanje.

Koronakomunikacija

Irena Brezavšček

Obrnimo ta korona čas v malo humorno smer, ki pa je istočasno tudi življenjska. Pogovor poteka med devetdesetletno naglušno materjo in njeno hčerjo ... Pravnuki oz. vnuki pa so debato poslušali in narisali, kako so doživljali ta komunikacijski šum.

Mati: »Kaj praviš, da bo zdaj s to **krono**? Enkrat so jo imele samo kraljice in kralji, zdaj pa je vse zmešano. Tudi po televiziji ne govorijo drugega kot to. Nič več ne zastopim.«

Hči: »Mama, žal, taki **časi** so.«

Mati: »Ja, tudi na **vasi** ni nobenga več. Razloži mi malo to reč. Saj lahko, da si mi jo tudi že včeraj, ma jaz prav vse pozabim.«

Hči: »Ja, ti bom povedala. Sedi tukaj in me **poslušaj**!«

Mati: »Kaj čem sedet in kaj bi rada, da **poskušam**? A si prinesla krono s sabo?«

Hči: »Ne, mama. Govorimo o **koroni** in ne o kroni. To je **bolezen**!«

Mati: »Zakaj bi bil kdo **jezen**? **Bomboni** so v predalu, otroci že vejo, kje so ...«

Hči: »Mama, ne jezen, bolezen!«

Mati: »Si bodo že pomagali, če je bolezen. Saj imajo krone na glavi, so polni dnarja!«

Hči: »Še enkrat ti pravim, da govorimo o koroni in ne o kroni. To je zdaj nova, huda bolezen, veliko hujša kot **gripa**!«

Mati: »Ma, kakšna **pipa**? Samo eno reč sem te vprašala, pa še tega ne veš. Vse drugo mi praviš ... kar neki! Pejd u luno!«

Od 8. marca do 8. marca

Irena Brezavšček

Pogled v zgodovino nam pove, da je dan žena mednarodni praznik žensk, ki ga po svetu že od leta 1911 praznujejo vsako leto 8. marca.

Vloga ženske se v tavanju med preteklostjo in sedanjostjo nenehno spreminja. Trdno krmarjenje barke med družinskim in poklicnim življenjem je pravzaprav lahko velika zgodba o uspehu. Prav tako pa je na drugi strani lahko velika praznina in neznosna pohabljenost večne želje po dokazovanju, uveljavljanju, nadvladovanju ali enakopravnosti.

Biti nekje na sredini in ustreči želji po družinski sreči, dobremu partnerstvu in poklicnih ambicijah je pravzaprav čisto po žensko. In če kdaj, se prav v teh »covid časih« na vseh ravneh dokazuje, kako zelo smo ženske, kljub vsemu, neizpodbitno prisotne v popolnoma vseh sferah naših življenj. Brez naše ženskosti, našega poguma, truda in istočasno miline in sočutja bi se marsikatera zgodba drugače končala.

Tisto, kar si nas večina želi, je trdna rama, na katero se lahko naslonimo, je zvesti poslušalec in enakovreden sogovornik, je tolažnik in svetovalec, je sopotnik v vseh vlogah – med preteklostjo in sedanjostjo.

Večkrat, ko lahko kot ženska doživljaš 8. marec kar tako, brez praznika, večkrat se počutiš vredno, zaželeno, pametno in enakovredno. Večkrat lahko te občutke deliš s tistimi, ki ti jih dajejo. Večkrat so tako zabrisane meje med velikokrat praznim praznovanjem in resničnim vsakdanom.

Naj bo tako, za vse. Pa še eno virtualno rožico pošiljam vsaki naši bralki, čeprav je 8. marec že mimo.

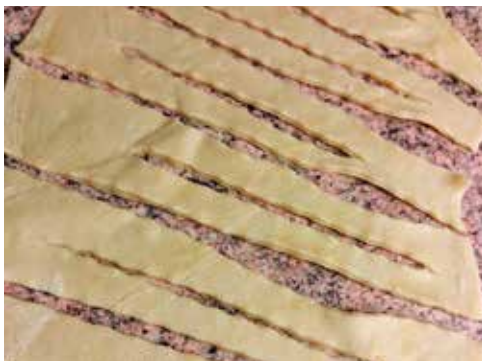
Flancati ali »štravbe«

Irena Brezavšček

Tik pred pojedino

Tokrat vam predlagam recept za flancate, ki vedno uspe. Ponavadi jih (odvisno od količine testa) cvrem v dveh posodah, da je delo hitreje opravljeno. Pa še nekaj – največkrat tako hitro »izginejo«, da recept raje delam v najmanj trojni količini. Z optimizmom je treba upoštevati tudi to, da bo »koronačas« kmalu mimo. Zato imejte v mislih še razširjeno družino in sosedo ter količine brez obotavljanja pomnožite s pet (fotografija).

Flancati, pripravljeni na cvrenje

SESTAVINE

Testo:

- 20 dag moke,
- 3 dag masla,
- 1 jajce,
- 3 žlice kisle smetane,
- 3 žlice vina,
- sol,
- nariban limonin olupek (po želji).

POSTOPEK

Zamesimo testo. Mesimo in gnetemo ga toliko časa, da postane kompaktno, lepo, gladko. Zavijemo ga v folijo. Počiva naj v hladilniku vsaj dve uri.

Potem testo razvaljamo zelo na tanko (za nožvo konico). Razrežemo ga na flancate in jih »mečemo« v olje tako, da nastanejo poljubnih oblik in velikosti. Med cvrenjem jih enkrat obrnemo. Ko se malo ohladijo, jih posujemo z mletim sladkorjem. Odlični pa so tudi brez njega.

Iskrice

Irena Brezavšček

Do osemdesetih je sosedova Micka za vsako figo govorila »hvala bogu«, tako da mi je šlo včasih že prav na živce. Kar naenkrat pa je začela govoriti »hvala bogu in vragu«. »Zakaj zdaj tako govorite?« sem jo vprašala.

»Veš, ko si enkrat toliko star kot jaz, si bolj pameten in pogruntaš, da se ne smeš nobenemu zameriti!« me je modro pogledala izpod čela.

~

Je rekel sosedov Janez:

»Ko si enkrat v penziji, se moraš vsako jutro, preden vstaneš, razveseliti, ker si še živ. Saj boš potem tako ali drugače cel dan ugotavljal, ali si tudi zdrav ... Če pa ugotoviš, da te nikjer nič ne boli, se nehaj veseliti, ker si najbrž že mrtev!«

~

Nekdo mi je rekel tako,
da nikoli več ne bo,
kot je bilo.

Jaz pa pravim, da je zdaj tako,
kot še nikoli ni bilo.

In res bilo bi prav lepo,
če nikoli več ne bo tako.
Da le hujšega ne bi bilo ...

Gregorjevo je pred vrati, z njim tudi pomlad

Tina Tinta

Končno je posijalo sonce. Tisto toplo sonce, ki nas ne samo ogreje, pač pa tako prijetno pobodža in v nas vzbudi prijetne občutke. Obljublja nam toplejše dneve in konec mrzle zime. Toplo sonce me spominja na brezskrbne dneve, ko bi človek najraje posedal na terasi in srkal sladko limonado ali ležal v travi in gledal v nebo, poslušal ptičje petje in na licih občutil prijeten vetrič. Ja, toplo sonce po dolgi mrzli zimi v meni vzbudi prijetne misli na otroško brezskrbnost in začetek nečesa novega, po soncu sodeč lepega, prijetnega in toplega.

Na vrtu bo zrasel prvi pomladanski pridelek, v gredici so že zacvetele rožice, v naravi so iz zemlje pokukali prvi znanilci pomladi – zvončki, trobentice, telohi, žafrani. Pomlad. K nam je zopet prišla pomlad. 21. marec, to je prvi (koledarski) dan pomladi, po starem julijanskem koledarju tudi gregorjevo, ki ga

danes sicer obeležujemo 12. marca, je v slovenskem prostoru dan, ko se ptički ženijo. In čeprav po ljudskem izročilu poznamo več takšnih dni, med njimi je tudi 14. februar ali valentinovo, verjamem, da ima gregorjevo v našem prostoru posebno mesto. Lahko mu rečemo kar slovenski dan za zaljubljene.

In čeprav se zdi, da danes nismo več toliko odvisni od toplega sonca, ki ne prinaša zgolj toplote, pač pa tudi daljše dneve, je v preteklosti začetek pomladi prinašal popoln preobrat. Za svoje delo ljudje niso bili več toliko odvisni od umetne svetlobe, s čimer je povezan tudi pri nas vse bolj priljubljen običaj spuščanja gregorčkov po reki. Že skoraj tradicionalno ga v Desklah na predvečer gregorjevega organizira Turistično društvo Korada Deskle. Otroci pripravijo ladjice, splave ali preprosta plovila, na katera položijo svečke in jih spustijo po

Predlansko spuščanje gregorčkov v Desklah.

reki Soči in s tem simbolično predajo luč, ki je ne potrebujejo več. Upam, da bo otrokom po izpuščenem lanskem letu letos ponovno uspelo obuditi ta lepi običaj.

Čas, ki ga živimo danes, je po svoje čas blaginje, vendar pa denar, ki usmerja naša življenja, vse bolj intenzivno posega tudi v naše običaje. Valentinovo, dan žena, materinski dan ... so postali v veliki meri le še boj med trgovci za prodajo izdelkov, s katerimi naj bi domnevno izkazovali svojo ljubezen do obdarovanca. Ne. Veliko več bomo za ljubljeno osebo storili, če ji namenimo svoj čas in majhno pozornost, ki nam jo, verjeli ali ne ... ponuja narava; pa naj bo to cvetica ali izlet. Izkažite svojo ljubezen do bližnjih z majhnimi pozornostmi in časom, ki jim ga namenite. Pa naj bo to na gregorjevo ali pa kar tako.

IZDELAVA IN MONTAŽA SENČIL

Tende ■ Pergole ■ Bioklimatske pergole ■ Komarniki
Plise zavese ■ Panelne zavese ■ Lamelne zavese
Steklene stene ■ Alu. žaluzije ■ Roloji

Senčila Rus
KUPON
20 %
POPUST

Naravo so tokrat pobelili zelo zgodnji zvončki.

Pravni kotic:

Darilni boni z rokom veljavnosti

Pravna pisarna Benvegnu Martina Suban s.p.

Od te številke dalje začenjamo z novo podrubriko Pravni kotic, v kateri bomo obravnavali različne teme s pravnega vidika. Komentarje glede različnih pravnih dilem, s katerimi se bolj ali manj pogosto srečujemo vsi, bo v poljudni obliki pripravljala Martina Suban, univ. dipl. pravica.

Darilni boni kot predmet obdarovanja npr. prijatelja, ki praznuje rojstni dan, so zelo praktična darila. Praktična zato, ker je danes na tržišču vseh povsod veliko ponudnikov različnih dejavnosti, ki med drugim omogočajo nakup darilnih bonov za razne priložnosti.

Tako je pred nekaj leti tudi ena izmed mojih prijateljic prejela darilni bon za rojstni dan. Ko se je po določenem času odločila, da bi prejeli bon unovčila, je ugotovila, da je rok veljavnosti le-tega že potekel. In bila je prepričana, da je njena pravica zahtevati izpolnitev obveznosti iz darilnega bona prenehala.

Formalnopravno gre v navedeni situaciji za pogodbo v korist tretjega. Torej darovalec plača ponudniku storitve za določeno storitev zato, da bo tretji, to je obdarjenec, uveljavil pravico do storitve. Posledično obdarjenec poseduje darilni bon, ki spada med izkazne papirje, kot to določa Obligacijski zakonik (OZ). Zakon o vsebini darilnega bona opredeljuje, da vsebuje določeno obveznost za izdajatelja ter da se smiselno uporabljajo ustrezne določbe o vrednostnih papirjih. Glede na to, da OZ ne določa posebnega zastaralnega roka za terjatve iz darilnih bonov, menim, da zanje velja splošni petletni zastaralni rok.

Ob vsej tej zgodbi se mi je porodil tudi dvom, ali ni obdarjenec z nakupom darilnega bona pristal na pogoje, ki so bili zapisani na darilnem bonu, torej lahko le velja tudi krajši rok od splošnega petletnega? Vendar se je treba zavedati, da v primeru ponudnikove določitve roka veljavnosti govorimo o splošnih pogojih pogodbe, za katere velja, da so nični, če nasprotujejo samemu namenu sklenjene pogodbe ali dobrim poslovnim običajem. In tudi v primeru, da drugi stranki jemljejo pravico do ugovorov ali mogoče stranka izgubi pravice iz pogodbe ali roke ali so sicer pravila nepravilna ali pretirano stroga zanje, lahko sodišče zavrne njihovo uporabo.

V primeru, ko rok veljavnosti darilnega bona preteče v krajšem obdobju od petih let in njen izdajatelj noče opraviti storitve, lahko pride do situacije, ko je izdajatelj neupravičeno obogaten za plačilo, saj ni izpolnil svoje obveznosti. V taki situaciji obdarjenec, ki je zamudil rok za izpolnitev že plačane obveznosti, sme zahtevati vračilo kupnine.

Naj zaključim z nasvetom, da v primeru takšnih situacij ne mečite stran darilnih bonov, še preden ne zaprosite izdajatelja bona za izpolnitev, pa čeprav po roku, ki je na njem zapisan.

PREVERJENA RABLJENA VOZILA

Preverjena
zgodovina vozil

Kredit ali leasing

Do 12 mesečno
jamstvo

Pregled po 140
kontrolnih točkah

stavanja
Preverjena rabljena vozila

Nova Gorica t: 05 33 84 590 · Tolmin t: 05 38 00 550
www.stavanja.si

Ob 13. obletnici proslave vstopa Slovenije v EU v Podklancu 21. decembra 2007: Kaj bo s cesto s Kambreškega v dolino Idrije in mostom čez reko?

Mojca Ravnik, foto: N. Križnar

21. decembra je preteklo 13 let, odkar je Slovenija vstopila v schengensko območje in je bilo konec nadzora na mejah. V tisti noči so se na mejnih prehodih z Avstrijo, Italijo in Madžarsko z obeh strani meje množično zbirali ljudje in pričakali, da se minuto čez polnoč dvignile mejne zapornice, nato pa skupaj proslavljali.

Kambrežani čistijo most Podklanec 1. 4. 2004.

Ta zgodovinski dogodek je bil pomemben za vso Slovenijo, a največ olajšanja je prinesel prebivalcem obmejnih krajev. V dolini Idrije je bila osrednja občinska proslava 1. decembra na mejnem prehodu v Britofu, a tu bo govor o drugi, ki je bila nekaj dni pozneje, 26. decembra v Podklancu, v zgornjem delu doline, kjer so ljudje vse do tega prelomnega dogodka živeli z neprehodno mejo, daleč od mejnega prehoda. Proslavo sta organizirala športno društvo Polisportiva S. Antonio iz Oborče in Turistično rekreacijsko društvo Globočak s Kambreškega, izvedli pa so jo domačini z obeh bregov reke. Vzdušje med ljudmi je bilo izjemno, vsi so bili veseli, da bodo končno lahko svobodno prečkali most in se podali na drugo stran.

Osrednja točka proslave je bila gledališka predstava *Kontrabant čez Idrijo*, ki jo je uprizorila kambreška etno-gledališka skupina skupaj z beneškim gledališčem. Mnogi smo jo poznali že od premierne uprizoritve v sklopu proslave

vstopa Slovenije v EU 1. maja 2004, ki je bila na istem mestu, na mostu v Podklancu. Boljše vsebine za tisto priložnost si sploh ne bi mogli zamisliti. Gledališka rekonstrukcija dogodkov, povezanih s tihotapljenjem čez italijansko-jugoslovansko mejo po drugi svetovni vojni, ki so se globoko usidrali v zgodovinski spomin in identiteto teh krajev, je vse navdušila in presenetila. Zaslužni zanj so bili **Jožica Strgar**, predsednica TRD Globočak, avtorica scenarija in režiserka, **Marina Cernetig** iz Beneškega gledališča, predani člani društva in drugi domačini. Predstava je v naslednjih letih uspešno gostovala v mnogih krajih na obeh straneh meje.

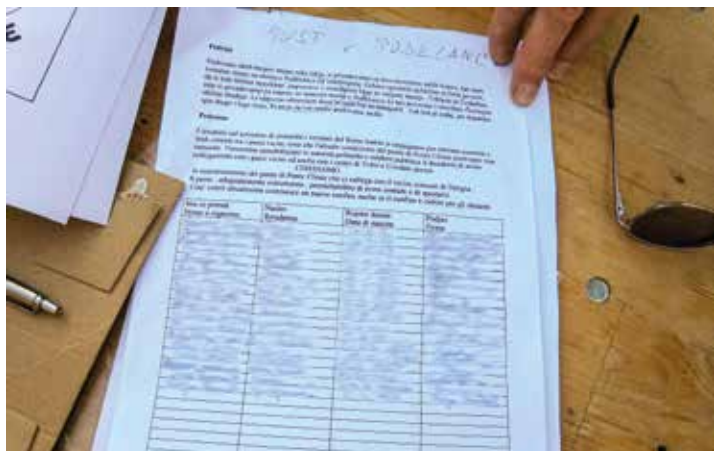
Mesec dni pred proslavo vstopa Slovenije v EU so domačini očistili cesto s Kambreškega do Podklanca in mosta, požagali drevesa in grmovje in pokosili.

Uprizoritev *Kontrabanta čez Idrijo* na proslavi vstopa v schengenski prostor je bila trideseta po vrsti, vendar tudi zadnja. Tako so se odlo-

čili njeni izvajalci. Tudi v tem se kaže, kako dobro so si vse skupaj zamislili, saj so s svojo predstavo simbolno otvorili in zaključili dramatične zgodovinske spremembe od 1. maja 2004 do 21. decembra 2007 in jo tako edinstveno spojili z zgodovinskim kontekstom. Na proslavi sta bila simbolna tudi prihod Božička z italijanske in dedka Mraza s slovenske strani in njuno skupno obdarovanje otrok.

Danes se zdi prav neverjetno, kako da se v vsem dolgem in težkem obdobju pred vstopom Slovenije v EU in v schengenski prostor, ko še ni bilo mejnega prehoda v Britofu in potem, ko je bil odprt le kot maloobmejni in z omejenim urnikom, povezanost med ljudmi z obeh strani meje ni pretrgala, ampak se je udeležala na različne načine, ob različnih priložnostih – naj omenimo pustovanja in druženja v gostilni v nekdanji stražarnici v Britofu, kulturne in družabne prireditve, kot so bili npr. praznik medu v Britofu z nastopom beneškega gledališča in razstava rezbarjev, kulturni dnevi pod Globočakom in pohodi na Burnjak na Gorenji Tarbij in na Globočak ipd. A po vstopu Slovenije v EU se je kulturno in družabno dogajanje resnično razcvetelo – poleg priljubljenih kulturnih dnevnih in pohodov, ki so postali tradicionalni, so društva z obeh strani prirejala enkratne dogodke, kot so bili npr. kulturni večer, posvečen petdesetletnici smrti **Ivana Trinka** v Močilih, predstavitev Trinkovega koledarja na Srednjem, pohod Solarji–Podklanec–Kambreško ob obletnici vstopa Slovenije v EU, petstoletnica cerkve sv. Kancijana in razstava o življenju ljudi v dolini Idrije itd. Vse to se je dogajalo kljub temu, da je bilo za prehod meje še vedno treba pridobiti dovoljenje in se ozirati tudi na urnike mejnih prehodov.

Zato je za prebivalce teh krajev šele vstop v schengenski prostor prinesel resnično sprostitve in obet boljših razvojnih možnosti.

Peticija za odprtje in sanacijo mostu Podklanc, 26. 12. 2007

Vse to se je čutilo v veselem razpoloženju na proslavi, kjer pa so udeleženci glasno razpravljali tudi o tem, da bo sedaj treba čimprej popraviti cesto in most čez Idrijo. Zato so z odobranjem podpisovali naslednjo peticijo: »*Prebivalci obeh bregov mejne reke Idrije si prizadevamo za živo povezavo svojih krajev, kar nam trenutno stanje na mostu žal onemogoča. Želimo opozoriti politično in širšo javnost, da si trdno želimo neovirane povezave s sosednjimi kraji in večjimi naselji – Trbljem in Čedadom –, zato si prizadevamo za odprtje in sanacijo mostu v Podklancu, ki nas povezuje s sosednjo čezmejno Občino Srednje. Le ustrezno obnovljen most bi nam vse to omogočil. Tak kot je sedaj, pa dejansko igra drugo vlogo meje, ki pa je za vse ostale prebivalce padla.*«

Tudi v decembrski številki časopisa *Most*, ki je izšla nekaj dni prej, so vstopu v schengenski prostor posvetili veliko pozornosti. Na naslovnici je bilo videti prisrčno sliko otrok, ki dvigajo mejno zapornico, v članku *Ob padcu državne meje. Nova priložnost za pozabljenost??* pa je **Ksenija Černuta** zbrala izjave domačinov o pomenu »Schnegna« za te kraje. Nekateri so menili, da je sedaj za vse že prepozno, ker se je toliko ljudi že odselilo, a drugi, bolj optimistični, so vsi po vrsti poudarjali, da je razvoj teh krajev možen samo v povezovanju z Benečijo oziroma da je za kraje na obeh straneh reke najpomembnejše, da se uredijo ne samo most, ampak tudi cesta in pripadajoča infrastruktura. Vsi po vrsti so v cesti in mostu videli predpogoj gospodarskega, turističnega in kulturnega napredka.

Danes je stanje ceste in mostu žalostno. Cesta je polna lukenj, po njej se je možno peljati samo z zelo trpežnim avtom, v škarpah se razrašča drevje. Most je zaraščen, mejni blok je ruševina. Kmalu ne bo nobenega sledu o izjemni zgodovinski dediščini, povezani z mejo, dvolastniki, *kontrabantom*, vezmi med ljudmi z obeh bregov reke. Le izletniki, ki se jim uspe pripeljati dol, uživajo v divjini in čudoviti reki, vendar – ali je to turizem, ki naj bi dolini prinesel nekaj gospodarskega razvoja, o katerem so sanjali domačini, ki so podpisovali peticijo pred 13 leti?

Je možno, da sta cesta s Kambreškega v dolino Idrije in most čez reko pozabljena, zapisana propadu? Saj to ne more biti samo stvar kanalske občine, saj to je nacionalno pomemben prostor. Če bo ta del doline Idrije ostal zanemarjen in brez komunikacij, se bo prekinila povezava tega dela Primorske z Benečijo, kar se ni zgodilo niti v časih zaprte meje. Ali se ne da ničesar narediti?

KZ Tolmin z.o.o. Tolmin
Rutarjeva ulica 35, 5220 Tolmin
www.kz-tolmin.si

**Mesnica
DESKLE** | **Mesnica
KANAL**

meso domače prireje,
suhomesnati izdelki Alpija,
mleko in mlečni izdelki Mlekarne Kobarid,
velika ponudba kvalitetnega slovenskega
mesa za piknike, ...

Pričakuje vas prijazno in ustrezljivo osebje.

UGODNA CENA IN HITRA DOSTAVA
VSE ZA OGREVANJE VAŠEGA DOMA NA ENEM MESTU

**KURILNO
OLJE
DIESEL**

PELETI

DRVA

Ugodne cene peletov, drv, trsk...

Vse energente lahko pri nas kupite preko obročnega plačevanja. Ponujamo vam možnost plačila z vsemi kreditnimi in debetnimi karticami. Za vse energente vam omogočamo dostavo na dom.

OMV futurPlus Smo edini pooblaščen prodajalec OMV futurPlus kurilnega olja na primorskem.

EN

((080 2802))
energienti@gatis.si
www.gatis.si

Pust tudi letos na obhodu po kalskih vaseh

Darja Rijavec, foto: Elza Pavšič

Spomladi, ko so drevesa ozelenela, smo v Kalu nad Kanalom začeli stopati po poti folklorne dejavnosti, ki predstavlja eno najžlahtnejših področij ljubiteljskih kulturnih udejstvanj. Na letošnjo angelsko nedeljo bo za nami desetletje uspešnega prepletanja plesnih korakov s starimi vižami in ljudsko pesmijo ter narečno besedo, oblačilnim videzom, starimi šegami, navadami in običaji.

Pustovanje je eden izmed najstarejših slovenskih ljudskih običajev, ki ga poustvarjamo. Z zavestjo, da je tudi del našega ljudskega izročila, naše kulture in tradicije, ki jo želimo ohranjati za nadaljnje rodove, smo obudili starega kalskega pusta.

Ta je lani prvič po večletni skupni želji nas folklornikov obhodil kalske vasi in prinesel vsem veselje. Letos pa je navkljub koroni obiskal vse hiše, ko se je s svojo družino preselil na strani bogato pripovedne knjižice o naši pustni dediščini.

V njej so predstavljeni kalski tradicionalni pustni liki, njihov pomen in tudi, kako so potekale raziskave ter rekonstrukcija »ta pravega« pusta.

Popelje pa nas tudi daleč nazaj v prastari čarobni svet nenavadnih mask in pustnih običajev, vezanih na navade posameznih vasi. Skupna vsem je bila le prepoved šmenjenja dekletom, ki so prišla šele na skupno večerjo, kjer so se fantje prvič razkrili. Maskiranje in sodelovanje pri rajšpu, pustnem običaju, je bila povsod nekaka pravica ali celo dolžnost izključno neporočenih fantov, ki so se družili v fantarije in s strogimi pravili medse sprejemali mladince. Katere vasi so se združevale v skupno fantarijo, so imeli kdo ve kako določeno in v pustnem času prestopiti na ozemlje druge fantarije je pomenilo vojno, pretep, v katerem so leteli rogovi in kožuhi na vse konce. Na pust so se začeli pripravljati že takoj po božiču, skrivaj pod vodstvom varvarja, najstarejšega ali v izdelovanju mask najbolj izkušenega fanta, so izdelovali frlajde, pustne oprave. Vsaka fantarija je imela tudi svoje posebnosti, navade in običaje, ki so se prenašali iz roda v rod.

Na Levpskem so hodili v šklefedrino, morda zaradi naličij, narejenih iz starih klobukov, šklefeder. Škrujar je tekal za vaščani, jih lovil z lesenimi škarjami ter tolkel z vrečo pepela. Ženin in nevesta, orač, brusač, berač, kosec ..., kolikor je bilo fantov, toliko je bilo v sprevodu

šklefedrinov, ki jih je vodil orožnik. Snjegunca pa je z masko, kvačkano iz belega sukanca, in belim ogrinjalom predstavljala zimo in posebljala tudi smrt, zato je ljudje niso pustili v hišo, kar sta ji preprečevala tudi dva volkova, ki sta jo spremljala.

V Dolenjem Lokovcu so bili na obhodu, debeluh, talep, tagrd, lah, rezjan, šintar in prastare šemre, najlepša, taorlova, prekrita s kokošjim in petelinjim perjem, najbolj strašljiva, tačrna, z opravo iz črnega kožuha, zvoncem na hrbtu in verigo, na kateri je bila privezana kravja lobanja v roki. Tarogova, z rogovi koštruna in iz koštrunovega krzna, je v roki nosila naluknjan živalski mehur, napolnjen s pepelom. Cefedrin je imel na obleko prišite volnene cofe, praprotnik pa se je v opravi iz suhe praproti s kljuko iz bršljana v roki obnašal, kot da z njo orje njivo.

V Gorenjem Lokovcu je taulična vlekla za sabo na dveh palicah pritrjeno polno leseno kolo, ovito z bršljanom.

V Kalu nad Kanalom pa so bile poznane tauriščne; cundrin, mahošarin makinster maska punpu ali ne teč ne meš. Tauriščne so bile po izročilu prednikov gozdni duhovi, ki

so preganjali zimo, da bi sonce zopet dobilo svojo moč in povrnilo zelenje. Kalske vasi so nazadnje obhodile okoli leta 1914, takrat se je ob svečah in smolnatih trskah odvijala zadnja mahošerija, pustovanje v zaselku Podgozd. Od tam tauriščne namreč izvirajo in tam so jih fantje tudi izdelovali. Za lik mahošarjev so na obleko s pomočjo smole nanašali suh mah, s senenim drobirjem pa so polepili makince. Naglavne maske so napravili iz ovčjega, srnjakovega ali kozjega kožuha, tako da so obrazni del obrili, izrezali odprtine za oči in usta in na naličje s smolo namazali koruzno moko ali žagovino. Starejši fantje so se oblekli v mahošarje, ti so v rokah nosili trambaltin (palica z loncem), košare in koše za špeh, klobase, jajca, mošt in žganje, ki so ga dobili na obhodu po vaseh. Mlajši fantje pa so si nadeli opravo makincev in so potem s kleščami, verigami, cokanci in pelnicami lovili mlada dekleta in strašili otroke.

Posebno vlogo sta v kalskem sprevodu imeli lani dve tauriščni, cundrin in punpu. Cundrin je kot duh preteklosti preganjal zimo, lik je nekdanji pripadal le najmlajšemu fantu v fantariji, menda je moral biti še nedolžen. Punpu ali ne teč ne meš pa ostaja še vedno aktualna in najbolj smešna tauriščna. Včasih so se ljudje nad to masko zgražali, češ da »tak cepljen človek ni po božji podobi«, »kaj ima med nogami«, pa so nekateri ugibali tudi danes.

Tako zaradi lepega odziva in sprejetja vaščanov kot v veselje vseh nas pustvarjalcev bo rekonstrukcija mahošarjev in makincev izziv za naprej.

Viri in literatura:

- Pavel Medvešek: Iz nevidne strani neba, 2015.
- Inga Brezigar Miklavčič in Pavel Medvešek: Pustovanja na Goriškem, 2002.
- Zahodna Banjska planota skozi čas, ur. Danila Zuljan Kumar in Mojca Perkon Kofol, 2018.
- PRO-LOKOVEC glasilo KTD Lokovec, ur. Miroslav Šuligoj Bremec, 2020.
- Branko Žnidaršič je pred leti izdelal kostume cundrina, mahošarja in makinca, ki bogatijo tudi zbirko mask v Kanalu.

v toku življenja

SENG
Soške elektrarne
Skupina **hse**

Kako so pouk na daljavo doživljali naši najmlajši učenci

Tina Tinta, foto: Marjetka Velušček

O tem, kako so se v času pouka na daljavo pred računalniškimi zasloni znašli starejši osnovnošolski otroci in dijaki, najbrž nismo niti pomislili. Kaj pa naši najmlajši osnovnošolci? O poteku pouka na daljavo in ponovnemu vstopu v šolo sem vprašala Leva, ki obiskuje drugi razred Osnovne šole Deskle.

Lev Bavdaž Velušček mi je zaupal, da se je moral najprej naučiti nekaj osnov računalništva, ki so bile potrebne, da je lahko sledil navodilom učiteljev. V veliko pomoč med celotnim poukom in srečanju prek Zooma, so mu bili seveda starši. Še več, Lev je prepričan, da je bila njegova mama najboljša učiteljica.

Pravi namreč, da se je pouka doma že nekako navadil in če bi imel možnost izbirati, bi verjetno izbral kar šolanje od doma. Pa vendar je bilo spet treba zjutraj zgodaj vstati, napolniti šolsko torbo in ... tokrat ne samo z rumeno rutko okoli vratu, pač pa tudi z masko na obrazu zakorakati v šolo.

In čeprav mi Lev odkrito ni priznal, da je pogrešal svoje sošolce in vrstnike, menim, da je za njegovo dobro razpoloženje in pristen nasmeh, ki ga ne skrije niti obrazna maska, kriva prav ponovna vključitev v normalni šolski proces in v družbo vrstnikov, ki sta za socialni in psihični razvoj otroka zagotovo zelo pomembna.

Šolska vrata vabijo naprej.

Šolanje na daljavo

Ana Košuta Skok, ravnateljica OŠ Deskle

Pouk na daljavo je za vse, ki smo vpeti v vzgojo in izobraževanje otrok, zagotovo nekaj novega, posebnega, drugačnega. In čeprav so se nam spomladi določene stvari zdele popolnoma nemogoče, smo se v spremenjenih okoliščinah naučili tudi kaj novega, tako da smo letošnji pouk na daljavo začeli bolj pripravljeni.

Da bi ob ponovnem pouku na daljavo učenje doma lažje steklo, smo jeseni delo v spletnih učilnicah vključili tudi v sam pouk v šoli ter tako uporabo učilnic predstavili učencem. Pozabili nismo niti na starše naših najmlajših učencev, ki so v primeru pouka na daljavo še posebej vpeti v šolsko delo, zato smo tudi zanje pripravili predstavitev dela v novem okolju. Poleg tega smo dokupili nekaj računalniške opreme, tako da smo učencem, ki so naprave potrebovali, v drugem valu razdelili devet prenosnih računalnikov in sedem tablic.

In tako pripravljeni smo 19. oktobra 2020, ko so šolske prostore zapustili učenci 6., 7., 8. in 9. razreda, ponovno začeli pouk na daljavo.

Glede na takratno epidemiološko sliko v naši regiji smo bili prepričani, da se pouk seli na daljavo zgolj za krajši čas. Nihče ni pričakoval, da bo tak način izobraževanja trajal veliko dlje kot spomladi. Pouk na daljavo je tokrat potekal kar 14 tednov za učence predmetne stopnje, 13 tednov za učence 4. in 5. razreda in 12 tednov za najmlajše učence. Ves čas smo se srečevali z različnimi izzivi, ki smo jih z veliko mero sodelovanja med učitelji, učenci in starši, tudi bolj ali manj uspešno rešili. Dejstvo pa je, da so s trajanjem pouka na daljavo naraščale težave, posamezne stiske. V taki situaciji, ko učenca štiri mesece vidiš samo

preko zaslona, je zagotovo najtežje obdržati pristen stik. Pouk, učenje ni samo predajanje nekih informacij, ampak je tudi odnos. Včasih je dovolj, da učitelj učenca samo pogleda, se mu nasmehne in je to že vzpodbuda za nadaljnje delo. Tega preko računalnika ni oz. je bistveno manj.

Mislim, da smo iz te izkušnje vsi odnesli zavedanje, da je čas, ki ga preživimo skupaj v šoli, dragocen. Sedaj, ko so se vrnili vsi učenci, upam, da nam bo s skupnimi močmi uspelo nadoknaditi zamujeno in predvsem normalno zaključiti šolsko leto – v šoli.

Koronavirus in podružnična šola Kal nad Kanalom

Učenke, učenci in učiteljice POŠ Kal nad Kanalom

Podružnična šola Kal nad Kanalom

Pandemija koronavirusa je korenito spremenila način dela in učenja tudi na podružnični šoli Kal nad Kanalom. Šola, ki kakor mala utrdba stoji na lepi sončni lokaciji, je dobre tri mesece samevala. Nič ni bilo slišati otroškega smeja, otroških iger, tudi po vasi se kolona šolarjev ni več sprehajala in tekala.

Najprej so se podaljšale jesenske počitnice, česar so se naši šolarji seveda razveselili, vendar pa se je kmalu začelo trdo delo, ki je ne le od učencev, ampak tudi od staršev zahtevalo veliko samodiscipline in prilagajanja. Začel se je pouk na daljavo, ki je trajal vse do začetka februarja. Ne, ni bilo lahko. Vsak se je boril po svojih močeh; večina učencev je pokazala močno voljo do učenja in znanja, saj so bili med poukom na daljavo učenci radovedni in vedoželjni.

Sedaj ko pouk že poteka nazaj v šoli, učenci radi delijo svoje izkušnje, ki so jih pridobili s poukom na daljavo. V nadaljevanju smo zbrali nekaj misli, kaj je bilo učencem pri pouku na daljavo najbolj všeč.

- *Matematika, ker smo računali s kockami.*
- *Kulturni dnevi, praznovali smo Prešernov dan, najmlajši smo imeli dva športna dneva – pohod in sankanje.*
- *Imeli smo manj naloge.*
- *Ko smo končali nalogo, smo se lahko igrali, vozili s kolesi.*

- *Popoldne smo bili prosti, zato smo veliko smučali, se sankali, spuščali z bobom, deskali, igrali hokej. Tudi učili smo se malo in malo ponavljali za nazaj.*
- *Imeli smo dan brez računalnika – to je bil zanimiv dan –, takrat smo ošili barvice, brali najmanj pol ure (pod odejo, s klobukom na glavi, pod posteljo, v omari, pod mizo, brali smo hišnim ljubljencem ...), pospravili smo svojo sobo, pomagali staršem ...*
- *Povodnega moža in Urško smo slikali z voščenkami in tempera barvami.*
- *Zjutraj smo lahko dlje časa spali. Zdaj ko smo v šoli, moramo prej vstati in smo bolj utrujeni.*
- *Sami smo si pripravili testenine, najljubše croke, juho, belo kavo, jajca, hrenovke, palačinke. Pomagali smo pripraviti pohano meso, pekli smo kruh. Ta, ki smo ga spekli doma, nam je bil zelo všeč.*
- *Imeli smo tudi tradicionalni slovenski zajtrk.*

Seveda pa pouk na daljavo ni prinesel samo dobrih sprememb. Učence na POŠ Kal je pri tovrstnem pouku najbolj motilo naslednje:

- *Ko smo bili sami doma in smo morali biti sami pred računalnikom.*
- *Dopoldne nismo mogli veliko na zrak.*
- *Imeli smo veliko naloge.*
- *Doma ti ne morejo tako pomagati kot v šoli in razložiti snovi tako, kot to storijo učiteljice.*

- *Doma smo morali sami reševati naloge, ni bilo sošolcev in sošolk, ki bi zraven nas počeli enako kot mi.*
- *Zelo veliko smo morali prepisovati. (Tukaj seveda učiteljice dodamo, da vaja dela mojstra, J.)*
- *Starši so nam včasih dali dodatne liste, kar nam sploh ni bilo všeč. (Tu pa učiteljice pohvalimo starše.)*

Zanimalo pa nas je tudi, kaj bi pri pouku na daljavo spremenili, čeprav upamo, da spremembe ne bodo potrebne in nam takega pouka ne bo treba več izvajati.

- *Več domače naloge na zraku, da smo lahko več zunaj.*
- *Da bi imeli več dni dejavnosti, in sicer največ športnih dni – radi bi tekli in čim več uživali na snegu.*
- *Manj domače naloge.*
- *Po večini si želimo enak obseg video srečanj, nekateri pa bi si tega želeli manj. Video srečanja imamo večinoma raje dopoldne.*

Kljub vsemu smo poskrbeli, da smo se tudi med poukom na daljavo zabavali, da smo se virtualno družili in skupaj premagali ta čas. Učenci so se seveda najbolj veselili prihoda v šolske klopi. Čas, ki ga sedaj preživimo v šoli, je zato za vse še toliko lepši.

Upamo samo, da tako ostane vse do konca meseca junija!

Ponovno odprtje šol

*Barbara Kragelj Jerič,
ravnateljica OŠ Kanal*

Po štirih mesecih in pol so se, za prvo triado šolarjev, ponovno odprla šolska vrata. Spet smo, po dolgem času, slišali otroški vrvež po ulicah. Otroci so se veselili srečanja s sošolci in učitelji.

Bomo letos preganjali kaj več kot le zimo?

V torek, 9. februarja, je bilo pred našo šolo slišati vzklik: »Danes je praznik!« Čeprav je bil dan pred tem slovenski državni praznik,

pa smo povratak otrok v šolo občutili bistveno bolj intenzivno in tudi čustveno. Le teden dni kasneje je v naši šoli še bolj pestro. Od ponedeljka, 15. februarja, se pouk za vse osnovnošolce izvaja v živo, le da v prilagojenih pogojih in oblikah.

Postavljeni smo pred izzive, specifične za našo šolo, za naše okolje. Velik delež naših učencev je vozačev, ki pravila uporabe javnega prevoza upoštevajo že ob prihodu v šolo. Vsi učenci imajo tudi določene vhode v šolo, celotni čas izvajanja pouka pa so v eni učilnici. Le izjemoma se skupine otrok premaknejo v druge prostore, ko to zahteva dejavnost in je ne moremo drugače prilagoditi. Učenci si ob prihodu umijejo roke z milom ali jih razkužijo, v skupnih prostorih pravilno uporabljajo obrazne maske. Poseben pristop zahtevajo razdeljevanje prehrane, izvajanje jutranjega varstva, podaljšanega bivanja, interesnih dejavnosti in celo nekaterih izbirnih predmetov. Vstop v šolo je trenutno

dovoljen samo zaposlenim, učencem in najavljenim zunanjim osebam.

Izvajanje vzgojno-izobraževalnega programa pod novimi pogoji ni lahka naloga, saj so naše prostorske in kadrovske kapacitete ostale nespremenjene običajnim ali pa so se celo poslabšale. Kljub vsem izzivom v našem kolektivu ostajamo osredotočeni na skrb za naše predšolske otroke in učence ter se venomer prilagajamo in trudimo poiskati nove, boljše rešitve in izboljšave tam, kjer nam to dopušča zakonodaja.

V času nastajanja članka smo v pričakovanju pusta. Običaj uči, da maskare preženejo zimo in hladno malodušje. Morda je letos simbolika pusta toliko pomembnejša, vprašanje je le, ali zmoremo toliko dobre volje, norčavosti in preproste otroške igrivosti, da mu bomo vdihnili običajno in še kako potrebno moč, da nas prebudi v aktivnejši in lepši pomladanski čas.

Prispevki učencev OŠ Kanal

Kulturni dan v sliki in besedi letos na OŠ na daljavo

Učenci OŠ Kanal so v letošnjem letu počastili spomin na našega velikega pesnika Francea Prešerna na drugačen način. Najmlajši so poustvarjali prave umetnine ob poslušanju pesmi *Povodni mož*, nekoliko starejši so upodobili Francea Prešerna in ustvarjali likovne izdelke ob pesmi *Zdravljica*. Pred kulturnim praznikom so si vsi ogledali proslavo preko spleta, ki so jo pripravili učenci v spomin na pesnika, ki je slovensko književnost dvignil na raven Evrope.

Eva Jerkič, 3. a, OŠ Kanal

Amalija Koncut, 2. a, OŠ Kanal

Nika Gavez Komel, 3. a, OŠ Kanal

Živa Golja, 2. a, OŠ Kanal

Martin Stegel, 3. a, OŠ Kanal

Nik Čuferli Milošević,
2. a, OŠ Kanal

Nicol Jevšček,
2. a, OŠ Kanal

Marija Čelešnik,
2. a, OŠ Kanal

Želim, da vsi skupaj spet normalno zaživimo

Mama, veliko sem razmišljal, kaj naj te v tem intervjuju sploh vprašam. Ker živimo v tem nenormalnem obdobju, sem se odločil, da ti postavim par vprašanj o tem.

Kako si se počutila, ko si izvedela, da se bo tudi v tem šolskem letu začela šola na daljavo? Moram priznati, da me je bilo pošteno strah. Predvsem zato, ker nisem niti pomislila, razmišljala, da bo spet prišlo do tega. Mislim pa, da je to obdobje težko za vse. Za vas otroke, vaše učitelje in nas starše.

Nismo pa ostali samo mi doma. Tudi ti si še vedno na čakanju na delo. Kako si se s tem sprijaznila?

Sploh se nisem sprijaznila (smeh). Težko mi

je, ker sem morala ostati doma, in kot zglada, bom še nekaj časa. Tako kot vi potrebujete družbo, izobraževanje v šoli, druženje s sošolci, tako potrebujem tudi jaz svojo vsakdanjo rutino, svoje sodelavce.

Si pomislila, kako bi bilo, če bi ti morala hoditi v službo in bi bili mi otroci sami doma?

(Sme.) Tudi na to sem pomislila. In iskreno si tega ne predstavljam. Mislim, da bi morala dati odpoved. Preveč vas je, da bi vas pustila same doma. In ne morem si predstavljati, v kakšnem stanju bi bilo stanovanje, ko bi se vrnila iz službe, ali bi bila narejena naloga, pa stalno opominjanje na zoom ... saj sam veš, kako je. Mislim, da si ti edini od otrok, ki si dovolj resen in bi ti vse uspelo speljati tako, kot je treba.

Ker si ne predstavljam, kako je biti v tvoji koži, te prosim, če mi poveš par besed o tem,

kako je imeti pet šoloobveznih otrok doma.

Dobro vprašanje (smeh)! Tukaj bi ti lahko povedala toliko, da bi ti uspelo napisati že roman. Na kratko pa ... naporno je. In odvisno od dneva. Včasih mi je lažje, včasih težje. Mislim pa, da to jasno pokažem, in sami veste, kdaj mi je težko. Poleg tega, da ste vi doma in da imam ves dan koga od vas za petami in milijonkrat slišim besedo »mamaaaaa ...« in sledi nadaljevanje ... »a lahko ... mi pomagaš, kako to naredim, ne razumem ...«. Uf, otroci, imam še drugo delo. Poskrbeti moram, da ste siti, oprani, zlikani ...

Kar vem, si velikokrat omenjala, da bi rada delala z otroki v vrtcu. Si po tej izkušnji še vedno tega želiš?

Res je, da imam doma en mali vrtec (smeh) in je včasih res naporno, ker me izčrpate, da zvečer samo padem v posteljo. Ampak to me

JAVNI SKLAD
MALEGA GOSPODARSTVA GORIŠKE

RAZPISI BREZOBRETNIH POSOJIL NA PODROČJU GOSPODARSTVA IN KMETIJSTVA

KLJUČNE PREDNOSTI NAŠIH POSOJIL

- Brez obresti = obrestna mera 0 %.
- Ni stroškov odobritve posojila.
- Ni stroškov vodenja posojila.
- Možnost predčasne vrnitve posojila brez dodatnih stroškov.
- Z odplačevanjem lahko začnete takoj ali pa se odločite za 1-letni moratorij.
- obroki posojila 4-krat letno, kar vam omogoča optimizacijo denarnega toka.
- V primeru zamude pri plačilih tečejo zamudne obresti samo na zapadli obrok in ne na glavnico.
- V primeru težav možnost reprograma posojila.

SKUPNA VIŠINA RAZPISANIH SREDSTEV:
1.800.000 EUR

Vsi razpisi so objavljeni na spletni strani:
WWW.JSMG-GORISKA.COM.

še vedno ni odvrnilo od mojih želja. Otroke imam rada in vsak otrok je zanimiv »unikat«. Sploh pa ti mlajši otroci dajo posebno energijo in voljo.

Kje najdeš toliko energije, da ti uspe vsak dan preživeti takšen tempo?

Nimam več toliko energije. Naredim pa vseeno z veseljem vse, kar moram, in tudi pomagam, kar seveda znam pomagati. To pa zato, ker vas imam rada.

Kateri del dneva je zate najtežji?

Jutro! Kako bi spala, včasih tudi do desetih, če bi lahko. Sploh sedaj, ko sem na nogah prebolela covid-19 in sem zelo utrujena, da ne govorim o vsem, kar se mi je pritaknilo zraven ... Zelo pa sem hvaležna svoji mami, ker mi veliko pomaga takrat, ko potrebujem pomoč.

Bi mi za konec povedala, česa si v tem trenutku najbolj želiš?

Tako kot verjetno velika večina si želim, da bi bili vsi zdravi, da bi vi otroci šli v šolo, tisti, ki smo primorani biti doma, spet v službo. Želim si tudi, da pride čim prej pomlad, sonce ... Pogrešam delo na vrtu, dolge dneve. Predvsem pa si želim, da vsi skupaj spet normalno zaživimo in pozabimo na ta virus.

Timotej Križman, 8. a

Super pranona

Pogovarjal sem se s svojo prababico Ido Jakopič. Letos bo imela že 100 let, a še vedno kuha, lika, pere, pospravlja ... Le kako ji to uspeva?

1. Kdaj ste morali začeti opravljati gospodinjstva opravila?

Gospodinjstva dela sem začela opravljati pri 13 letih, ko sem se začela učiti šivati v Bodrežu pri Mirtovih. Od doma sem hodila peš. Po enem letu sem se že naučila šivati. Učila me je sestrična **Jušta**. Kot otroci smo hodili z mamo v gozd iskati drva za zimo, saj je oče odšel v Argentino delat, da bi odslužil dolg, ki ga je napravil za odkup hiše.

2. Kakšna je bila vaša mladost?

Moja mladost je bila žalostna, ker je mama hodila delat po kmetijah, da je lahko nahranila štiri otroke. Jaz sem najstarejša v družini.

3. Kako je bilo v ujetništvu?

Ko je začela druga svetovna vojna, sem bila izgnana trikrat. Prvič v Tolmin, drugič v Trst

in tretjič v Nemčijo. Tam so me poslali k družini, ker sem znala šivati. Pri družini sem se naučila dobro kuhati. Imela sem kontakt s sosedom iz Avč in svojo sestro **Klaro**. Ko smo izvedeli, da je Nemčija razpadla, smo se povezali in zbežali čez hribe in prišli do Jesenic in nato domov.

4. Kdaj ste se poročili in kakšna je bila poroka?

Imela sem 27 let, ko sem se dvakrat poročila, prvič civilno na občini, nato pa po dveh mesecih še cerkveno. Poroka je bila zelo skromna.

5. Kako se počutite ob tem, da boste stari 100 let?

Če sem dočakala ta leta, bi rada dočakala 100 let in praznovanje 16. junija.

Aleks Romare, 8. a

Zapadel je sneg,
pobelil naš breg.
Naredila sem možaka,
velikega snežaka.
Iskala sem smuči
a ni bilo luči,
zato sem vzela sanke
in si obula opanke.
Ker zunaj bil je mraz,
ki pihal mi je v obraz,
vzela sem še šal
in se zaletela v pal.
Oblekla sem bundo
in dala za rundo.
Obula sem nogavice
in si čez prste povlekla rokavice.
Vzela sem kepo
in jo vrgla v repo.
Ogrel me je šele kamin,
saj to je bil edini način.
Ker je to zima,
se ta pesem rima.

Ela Velišček, 5. b

NEŽNO SNEŽINKA JE PADLA NA TLA

Nežno snežinka padla je na tla,
kmalu se ji je pridružila še ena.
Počasi se zbrala je družčina vsa,
izginila je s travnika trava zelena.
Maša snežinka je vedno vesela,
pleše po zraku ter išče pristan.
Po njenem obisku pokrajina bela
polepša otrokom vsak šolski dan.

Maj Karnel Bugar, 5. b

TO ZMAGO BOMO DOBILI

Miklavž odhaja,
Božiček prihaja,
bo korono odnesel
ter srečno leto prinesel.
Bomo se skupaj veselili
po trgovinah smetili
se v živo dobili
ter si spet knjige izposodili.
To zmago bomo dobili,
se brez mask veselili,
otroci se bomo pred šolo lovili
ter učitelje jezili.
Bomo vsi veseli
spet se lahko objeli,
koroni pa bomo eno zagodli
in stran bo šla, preden boš rekel jodlila.
Veliko zdravja, veselja,
čim več lepih besed
in še veliko nasmejanih let.
Srečno novo leto vam želi

Lara Bucik, 6. a

ČE JE KARANTENA IN SI SAM

Tudi če je karantena in si sam,
si lahko z dobro knjigo popestriš dan,
če ti zdravje dovoli,
naj stanovanje po piškotih zadiši.
Večer je takoj boljši,
če kakšen božični film pogledaš.
Tako si lahko popestriš dan.

Aminah Miklavc, 6. a

ŠOLA

Šola modra je gospa,
ki veliko znanja ima,
učencem rada ga razda.
Tu dom imajo črke, števila in ločila,
pa še zanimiva besedila,
ki z znanjem pravi red bodo dobila.
V šoli nikoli dolgčas ni,
saj v razredu nas veliko sedi,
zato se vsak dan nekaj novega pripeti.
A zdaj več ni tako,
od doma vsi se šolamo,
sošolce že pogrešamo.
Ta neprijazni čas
nam je vzel učiteljev glas,
pred ekrane zopet prikoval je nas.
Strnimo pesti,
da zdravi ostali bomo vsi
in kmalu spet sedli v šolske klopi.

Larisa Vidič, 6. b

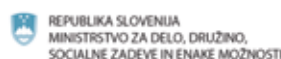
Praznovanje devetdesetletnice

Dora Ravnik

Na **Pušnem** je lanskega septembra, natančneje 26.9., svoj 90. rojstni dan praznovala **Justina Lovišček**.

Rodila se je v vasi **Kuščarji** pri Vogrinskih. Svojega moža je spoznala na Pušnem, kamor se je tudi preselila. Vsa ta leta je opravljala kmečka in gospodinjstva dela. Danes z njo živi vnuk **Dragan**, ki ji je v veliko oporo. Na ta veliki jubilej pa so ji prišli voščiti številni svojci in predstavniki **KS Kambreško**. Vsi skupaj so ji voščili še na mnoga zdrava leta.

V OKVIRU PROJEKTA »PSIHOSOCIALNA POMOČ IN SVETOVANJE TER PRAVNO SOCIALNI SERVIS ZA RANLJIVE SKUPINE NA PRIMORSKEM PODROČJU« NUDIMO

SOCIALNO POMOČ:

- iskanje pomoči na določenih institucijah
- organizacija socialnega preventivnega dela
- informiranje uporabnikov o ukrepih s strani NIJZ
- pomoč pri plačilu položnic in nakupih
- razlagi različnih navodil
- razbremenilni pogovori
- možnost prijave nasilja
- varna točka za prijavo nasilja

tel: 051 322 436

PRAVNO POMOČ:

- izpolnjevanje obrazcev na področju socialnih zadev
- pregled raznih listin uporabnikov
- sestavljanje enostavnih pisanj
- uveljavljanje pravic iz javnih sredstev
- sestavljanje vlog, pogodb, prošenj za zaposlitev ipd.
- začetna pravna pisanja

tel: 051 260 719

PSIHOSOCIALNO SVETOVANJE:

- individualni svetovalni pogovori
- skupine za osebno rast, uporaba tehnike sproščanja za premagovanje stresa, tesnobe
- pridobivanje kompetenc in znanj za dvig samopodobe in samozavesti
- razbremenilni pogovori ter razlaganje navodil
- možnost prijave nasilja
- spletna svetovalnica preko video aplikacije
- varna točka za prijavo nasilja

tel: 031 666 321

INFORMACIJE IN NAROČANJE: Ponedeljek – petek: 8.00 – 15.00

e-mail: projekt.covid19@zavodsamarijan.si

STORITVE SO BREZPLAČNE

Projekt je namenjen pomoči in zmanjševanju posledic epidemije Covid-19 ter lažjega spoprijemanja z epidemijo za osebe, ki imajo težave v duševnem zdravju, starejšim osebam in žrtvam nasilja v družini.

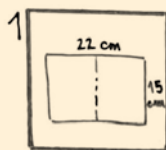
Rožice za mojo mamo

Tina Tinta

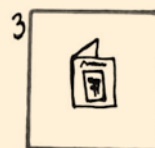
Fotografijo voščilnice nam pošlji do konca meseca marca na urednistvo@glasilo-most.si in se poteguj za **praktično nagrado**, ne pozabi pripisati svojega imena, priimka in naslova. Voščilnico nam lahko pošlješ tudi po navadni pošti, in sicer na naslov Občina Kanal ob Soči, Trg svobode 23, 5213 Kanal, s pripisom *Most – pobarvanka*.

NAVODILA ZA IZDELAVO VOŠČILNICE:

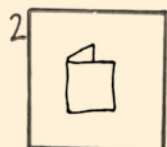
Rožice najprej lepo pobarvaj, sam dodaj še kakšno rožico ali zelene listke. Nato pobarvanko izreži iz revije.

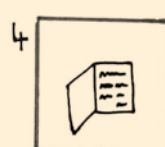
1. Vzemi bel ali barven list papirja in ga odreži na velikost 15 cm × 22 cm.

3. Na prvo stran prilepi pobarvanko in pripiši ime svoje mame.

2. Na daljšem robu prepogni čez polovico, da dobiš obliko voščilnice.

4. V notranjost voščilnice napiši mami nekaj lepega in se podpiši. Čestitko ji podari ob materinskem dnevu, ta bo 25. marca.

Muca

Klelija Dolenc,
narisala Lea Dolenc Lazar, učenka 4. razreda

Muca se okrog rožic smuka,
pa jih gleda in jih duha.
»Ooo, kako lepo dišijo,
sveže in tako mamljivo!
A od rožic ne bom sita«,
hitro muci se posvita.
»Morala se bom na lov podati,
miško na polju zasledovati.
Če srečo bom imela.
vsaj eno bom ujela.
Pa slastna bo večerjica
in mehka moja posteljica,
poln bo moj trebušček,
svilnat moj kožušček.
V košaro bodem legla
in seveda malo predla.
Zunaj lunca bo sijala,
jaz pa o rožcah bom sanjala!«

VIRUS, O KATEREM VSI GOVORIMO

VIRUS je zelo droben delček.
Ker je tako majhen, ga ne vidimo.
Če bi bil virus velik kot kovanec,
bi bil ti velik kot vsa Slovenija.

Virus - tako kot mi - potrebuje hišo, v kateri živi.
Hiša je lahko tudi naše telo. Ko se virus naseli
v našem telesu, se temu reče, da smo se okužili.
Če smo okuženi, lahko tudi zbolimo, hkrati pa lahko
okužimo tudi svoje prijatelje in družino.

Obstaja veliko različnih virusov.
KORONAVIRUS je ena od skupin virusov.
Član te skupine je tudi virus, ki povzroča bolezen,
o kateri sedaj vsi govorimo. Če to bolezen dobimo,
imamo lahko vročino, kašljamo, smo utrujeni,
težko dihamo ter izgubimo voh in okus.
Večina to bolezen preboli brez težav, nekateri
pa bolj resno zbolijo in morajo v bolnišnico.

CEPLJENJE je najboljša zaščita,
da ostanemo zdravi. Cepivo deluje
kot učitelj, ki naše telo nauči,
kako premagati virus.

Ko se cepimo, nas malo zbode, kot
majhen trn. Kasneje nas morda malo
bolita roka ali glava, a to je le znak,
da cepivo deluje. Ko cepljenje
ponovimo čez 3 tedne, nam
virus nič več ne more.

KAKO VIRUS PRIDE V NAŠE TELO?

Virus potuje s kapljicami v zraku, ki nastanejo ob kašljanju, kihanju, lahko tudi pri govorjenju in petju. Če si preblizu osebe, v kateri živi virus, in vdihneš kapljice z virusi, se lahko le-ta naseli tudi v tebi. Virus se na svojem potovanju ustavi na obisku pri vsem, kar vidi na poti – klopca v parku, ograja, tobogan na igrišču, kljuka v stanovanju, igrače v vrtcu. Če te predmete prijemamo, se virusi oprimejo tudi naših rok, in ko se dotaknemo obraza, pridejo v naše telo na obisk.

KAKO LAHKO POMAGAMO PREMAGATI VIRUS?

Ker virus ni prijeten obiskovalec, skušamo narediti vse, da čim težje potuje in da se ne naseli v našem telesu:

- ko se srečamo z drugimi ljudmi, jim **ne smemo preblizu** – biti moramo toliko stran od njih, kolikor je širok en avto;
- nosimo **masko** in se čim manj dotikamo stvari okoli sebe;
- pogosto si **umivamo** in **razkužujemo roke**; z milom si jih moramo umivati najmanj 20 sekund, to je toliko časa, da si dvakrat zapojemo pesmico "Vse najboljše za te".

Če se virus preveč razširi, je najbolj varno **ostati doma**. To je včasih težko, saj pogrešamo prijatelje, babico in dedka ter vrtec. A nič ne skrbi, kmalu se boste spet družili. Zdaj, ko si doma, pa se lahko veliko igraš in preživiš več časa s svojimi najbližjimi.

Brezplačna objava Zveze prijateljev mladine Slovenije in Središča ZIPOM, december 2020

Izdajo letaka sta delno finančno podprla
Nacionalni inštitut za biologijo in Kemijski inštitut

Avtor besedila: dr. Anže Smole, imunolog na Medicinski fakulteti Perelman Univerze v Pensilvaniji, Filadelfija, ZDA

Recenzija besedila: prof. dr. Roman Jerala, vodja Odseka za sintezno biologijo in imunologijo, Kemijski Inštitut, Ljubljana, kjer razvijajo slovensko cepivo za SARS-CoV-2

Idejna zasnova in koordinacija izvedbe:

Sara Geiger Smole, Središče ZIPOM, ZPMS, in Nina Uratarič Malnar, ZPMS

Oblikovanje: Alenka Vuk Trotovšek

NACIONALNI INŠTITUT ZA BIOLOGIJO
NATIONAL INSTITUTE OF BIOLOGY

KEMIJSKI INŠTITUT

100 let dobrih sodelovanj

Salonit Anhovo v letu 2021 obeležuje **100** let delovanja cementarne v občini Kanal ob Soči. Danes je Salonit Anhovo med najsodobnejšimi evropskimi cementarnami – tehnološko, okoljsko in poslovno. Poleg sodelavcev, ki v podjetju skrbijo vsak dan za delovanje in razvoj cementarne, pa k delovanju in razvoju prispevajo tudi mnogi drugi. Tudi mnogi v lokalni skupnosti, ki nam pomagajo graditi dobra sodelovanja.

Darja Rijavec, predsednica Folklorne skupine Kal nad Kanalom:

»V Anhovskem Salonitu smo kalski folklorniki sogovornike z zavedanjem pomena kulturne dediščine in ljudskega izročila naši že pred desetletjem.«

Miloš Grilanc, direktor Odbojarskega kluba Salonit Anhovo - Kanal:

»Partnerski odnos med družbo Salonit Anhovo, d.d. in Odbojarskim klubom Salonit Anhovo – Kanal traja že od daljne sezone 1970/71. Družba Salonit Anhovo zagotavlja potrebne finančne in organizacijske pogoje za uspešno tekmovalno člansko ekipo v 1. državni odbojarski ligi ter pogoje za vadbo več kot 120 otrok v vseh selekcijah kluba.«

Ivan Humar, predsednik Krajevne skupnosti Levpa: »Salonit Anhovo se vedno odzove na naše prošnje in nam priskoči na pomoč. Preteklo jesen smo tako s cementom GEODUR zabetonirali 130 metrov ceste v Krajevni skupnosti.«

Jože Valentinčič, predsednik Krajevne skupnosti Anhovo – Deskle: »Veseli nas, da se je Salonit Anhovo odzval tako pozitivno, da smo uredil točno tako rešitev, kot smo si jo želeli. S skupnimi močmi smo ponovno vzpostavili javno razsvetljavo v Anhovem ter s tem prispevali k varnosti krajanov. Prenovili in opremili smo tudi športno igrišče v Desklah, ki ga mladina že veselo uporablja.«

DRUŽBA SKUPINE

Alpacem
by Wietersdorfer

**SALONIT
ANHOVO**
CEMENT

